

Advies Commissie

NLQF - EQF

**Introductie van het Nederlands
Nationaal Kwalificatiekader NLQF in
nationaal en Europees perspectief
Mei 2011**

Colofon

Titel Advies Commissie NLQF - EQF
Auteur Commissie NLQF - EQF
Versie 1.0
Datum Mei 2011

CINOP
Postbus 1585
5200 BP 's-Hertogenbosch
Tel: 073-6800800
Fax: 073-6123425
www.cinop.nl

© CINOP 2011

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, op welke andere wijze dan ook, zonder vooraf schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
DEEL I	2
Begrippenkader.....	3
1 De Europese context; het European Qualifications Framework for Lifelong learning EQF.....	5
2 Het Nederlands nationaal kwalificatiekader NLQF	6
2.1 Wat is het doel van het NLQF?.....	6
2.2 Wat is het NLQF NIET?	6
2.3 Ontwikkelproces	7
3 Werkwijze commissie NLQF EQF.....	9
DEEL II.....	10
4 Beschrijving van de leerresultaten van de gereguleerde kwalificaties.....	11
5 Het NLQF	13
5.1 De niveaubeschrijvingen.....	13
5.2 Inschaling van kwalificaties.....	13
5.3 Generieke inschaling van de gereguleerde kwalificaties	14
5.4 Individuele inschaling van gereguleerde kwalificaties	16
5.5 Inschaling van overige kwalificaties.....	17
5.6 Registratie	18
5.7 De koppeling van het NLQF aan het EQF.....	18
5.8 Geldigheidsduur van een classificatie	18
5.9 Schematisch overzicht generieke inschaling in het NLQF.....	19
Schematisch overzicht generieke inschaling in het NLQF.....	20
6 Het Nationaal Coördinatiepunt NLQF	21
7 NAWOORD	23

Inleiding

In navolging van een Europese ontwikkeling en aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad is een Nederlands nationaal kwalificatiekader ontwikkeld, het NLQF.

Het NLQF bevat een weergave van alle niveaus van alle onderwijssectoren. Bij de constructie ervan zijn die vertegenwoordigers uit al deze sectoren betrokken die deskundig zijn voor hun eigen sector en de belangen hiervan vertegenwoordigen. De realisatie van het NLQF is een complex proces geweest. Een onafhankelijke deskundig advies aan de minister door de commissie NLQF EQF, onder voorzitterschap van prof. dr. F. Leijnse is dan ook noodzakelijk voordat de minister het NLQF kan vaststellen.

Daarnaast geldt dat de inrichting van een Nationaal Coördinatiepunt, het NCP NLQF een integraal onderdeel uitmaakt van de implementatie van het NLQF. De commissie NLQF EQF, is gevraagd advies uit te brengen over de taak van het op te richten NCP. Het instellingsbesluit betreffende de commissie en de toelichting hierop treft u aan als bijlagen 1 en 2.

Dit document is opgedeeld in twee delen. Deel I start met een begrippenkader, noodzakelijk voor een goed begrip van de gebruikte termen. Voorts wordt in het eerste deel een toelichting gegeven op het NLQF en de ontwikkeling ervan. Vervolgens wordt beschreven hoe de commissie te werk is gegaan. Deel twee gaat dieper in op het NLQF en het NCP NLQF en omvat de adviezen dienaangaande.

De volgende documenten zijn onlosmakelijk aan dit advies verbonden:

- NLQF met leeswijzer.
- Beschrijving leerresultaten gereguleerde kwalificaties.
- Notitie NCP NLQF.

De volgende documenten dienen ter illustratie:

- Vergelijking NLQF – EQF.
- Vergelijking NLQF – Dublin descriptoren.
- Notitie consultatie.

DEEL I

Begrippenkader

In dit advies zijn de volgende definities van belang:

Kwalificatie	Het resultaat van een door een bevoegde instantie verricht gevalideerd beoordelingsproces, waarin wordt vastgesteld dat een geheel van leerresultaten aan vooraf bepaalde standaarden voldoet.
Gereguleerde kwalificaties	De kwalificaties die door het Ministerie van OCW, en daar waar het kwalificaties voor voedsel, natuur en leefomgeving betreft, door het Ministerie van ELI worden gereguleerd. Hieronder vallen de kwalificaties in het voortgezet onderwijs, het middelbaar beroepsonderwijs, het hoger onderwijs en de volwasseneneducatie.
Overige kwalificaties	Alle andere kwalificaties dan de kwalificaties die worden gereguleerd door het Ministerie van OCW, en daar waar het kwalificaties voor voedsel, natuur en leefomgeving betreft, door het Ministerie van ELI.
Bevoegde instantie	De instantie die het diploma of certificaat ondertekent, dan wel op andere wijze verantwoordelijk is voor de vaststelling dat de leerresultaten van een individu aan de standaarden van de kwalificatie voldoen.
Leerresultaten	Beschrijvingen van wat iemand kent en kan doen na de voltooiing van een leerproces. In het NLQF worden leerresultaten beschreven in termen van kennis, vaardigheden en zelfstandigheid en verantwoordelijkheid, alle binnen een vastgestelde context.
Context	De contextbeschrijvingen van de niveaus zijn samen met de beschreven kennis bepalend voor de moeilijkheidsgraad van de vaardigheden.
Kennis	Kennis is het geheel van feiten, beginselen, theorieën en manieren van werken dat verband houdt met een beroep of een kennisdomein.
Vaardigheden	Cognitieve vermogens (logisch, intuïtief en creatief denken) en praktische vermogens (psychomotorische vaardigheden in toepassing van methodes, materialen, hulpmiddelen en instrumenten) om binnen een gegeven context: <ul style="list-style-type: none">• kennis te reproduceren, analyseren, integreren, evalueren, combineren en toe te passen in een beroep of kennisdomein;• problemen te onderkennen en op te lossen;• zich te kunnen ontwikkelen, zelfstandig of met begeleiding;• informatie te verkrijgen, verzamelen, verwerken, combineren, analyseren en beoordelen;• te communiceren op basis van de in de context geldende conventies.

Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid	Het bewezen vermogen om samen te werken met anderen en de verantwoordelijkheid te dragen voor eigen werk- en studieresultaten en/of dat van anderen.
Classificeren	Het door het NCP NLQF inschalen van een kwalificatie op één van de NLQF-niveaus.
Voordragen	Het verzoek van een bevoegde instantie aan het NCP NLQF om een kwalificatie te classificeren in het NLQF.
Registratie	Het vastleggen in een openbaar register van gegevens van een kwalificatie die door het NCP NLQF voorzien is van een niveauaanduiding.

1 De Europese context; het European Qualifications Framework for Lifelong learning EQF

Met de ontwikkeling van het Nederlandse nationaal kwalificatiekader (NLQF) volgt Nederland een Europese ontwikkeling.

Het *European Qualifications Framework (EQF)* is een kwalificatiekader dat bestaat uit acht niveaus van leerresultaten. Leerresultaten zijn beschrijvingen van wat iemand kent en kan doen na de voltooiing van een leerproces. Deze leerresultaten worden in het EQF beschreven in termen van kennis, vaardigheden en competenties. De aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van het EQF voor een leven lang leren werd officieel van kracht in april 2008 (zie bijlage 1 C).

Door middel van het EQF kunnen de niveaus van kwalificaties van verschillende landen beter met elkaar vergeleken worden. De (descriptor van de) acht niveaus dienen als referentie voor alle niveaus van kwalificaties, ongeacht de vorm waarin deze worden aangeboden.

Het EQF levert door deze vergelijkingsmogelijkheid een bijdrage aan meer transparantie van de verschillende onderwijsystemen van de EU-landen en tot het vergroten van de deelname aan een levenlang leren. Als binnen Europa kwalificaties van verschillende landen met elkaar vergeleken kunnen worden door ze te relateren aan één referentiekader, draagt dat bij aan de internationale mobiliteit van studenten en werknemers. Studenten kunnen bijvoorbeeld eenvoudiger een stage uitvoeren bij een buitenlands leerbedrijf, of (een deel van) een opleiding in het buitenland volgen. Werknemers met een diploma op zak met daarop een EQF aanduiding kunnen wellicht gemakkelijker aan de slag in een ander EU-land.

Landen die gevolg geven aan deze aanbeveling hebben de intentie uitgesproken om uiterlijk in 2010 hun nationale kwalificatieniveaus te koppelen aan het EQF, uiteraard op basis van vrijwilligheid. Vanaf 2012 is het de bedoeling om op ieder diploma een verwijzing naar het EQF niveau te vermelden.

Op dit moment werken 31 Europese landen aan de ontwikkeling of de verbetering van een nationaal kwalificatiekader mede met als doel de niveaus van deze kaders te koppelen aan de niveaus van het *European Qualifications Framework (EQF)*.

Tot op heden hebben vier landen de koppeling gerealiseerd: Ierland, Malta, UK en Frankrijk. Het is de verwachting dat in 2011 nog ruim 20 landen, waaronder Nederland, de koppeling afronden. De overige landen volgen spoedig daarna. Naast de EU landen zijn er zeker 15 EU-partnerlanden die deze ontwikkeling volgen, variërend van verkenning tot en met wetgeving.

2 Het Nederlands nationaal kwalificatiekader NLQF

Het Nederlands nationaal kwalificatiekader NLQF is een (nieuwe) beschrijving van de kwalificatieniveaus in Nederland in termen van leerresultaten. Kwalificaties worden ingeschaald in het NLQF en krijgen daarmee een niveauaanduiding. Het kwalificatiekader bestaat uit een verzameling beschrijvingen van leerresultaten waarop de kwalificatie is gebaseerd. Leerresultaten zijn beschrijvingen van wat iemand kent en kan doen na de voltooiing van een leerproces.

Het NLQF omvat enerzijds de door het Ministerie van OCW gereguleerde kwalificaties (behaalde leerresultaten) en (waar het voedsel, natuur en leefomgeving betreft) de door het Ministerie van ELI gereguleerde kwalificaties. Deze gereguleerde kwalificaties worden generiek in het NLQF geïnclassificeerd en van een niveau-aanduiding voorzien.

Anderzijds zijn er vele niet door de beide ministeries gereguleerde kwalificaties (diploma's, certificaten, etc.) die op de arbeidsmarkt een duidelijk civiel effect hebben. De classificatie van deze kwalificaties zal plaatsvinden op verzoek van de instantie die verantwoordelijk is voor de uitgifte van de diploma's en certificaten, hetgeen doorgaans ook de instantie is die de onderliggende opleiding verzorgt.

2.1 Wat is het doel van het NLQF?

Een NLQF niveau-aanduiding versterkt het civiel effect van kwalificaties. Door zowel de door de departementen gereguleerde kwalificaties als de overige kwalificaties onder te brengen in één kader, geeft het NLQF inzicht in de niveaus van de in Nederland aangeboden kwalificaties in hun onderlinge verhouding.

De doelen van het NLQF kunnen als volgt worden samengevat:

- het vergroten van de transparantie binnen het Nederlandse onderwijslandschap;
- het vergroten van de transparantie tussen kwalificaties binnen Europa;
- het vergroten van de vergelijkbaarheid van niveaus van kwalificaties;
- het stimuleren van het denken in termen van leerresultaten als bouwsteen van kwalificaties;
- het stimuleren van een leven lang leren voor mensen van alle leeftijden;
- het vergroten van de transparantie van leerroutes;
- het vergroten van inzicht van spelers op de arbeidsmarkt in het niveau van de kwalificaties;
- het vergemakkelijken van de communicatie tussen alle betrokkenen in onderwijs en arbeidsmarkt.

2.2 Wat is het NLQF NIET?

Het NLQF geeft transparantie maar doet ook veel niet. Het NLQF is een (nieuwe) beschrijving van de Nederlandse kwalificatieniveaus, het is **geen** herziening van het Nederlandse onderwijsstelsel. Een NLQF niveau aanduiding geeft **geen** recht op titels of graden. NLQF niveaus zijn **niet** gebonden aan onderwijssectoren. In- en doorstroomrechten worden **niet** geregeld in het NLQF Deze zijn afhankelijk van een veelheid aan factoren zoals de gedetailleerde inhoud van een kwalificatie. Het NLQF is niet geschikt om dit detailniveau weer te geven.

Het begrip startkwalificatie is niet verwerkt in het NLQF, omdat een startkwalificatie niet aan een niveau gebonden is. Een startkwalificatie is het minimale onderwijsniveau dat nodig is om serieus kans te maken op duurzaam geschoold werk in Nederland. Een vmbo diploma geeft wel toegang tot de vervolgopleiding mbo, maar wordt niet gezien als startkwalificatie. Een mbo- diploma geldt wel als startkwalificatie met uitzondering van niveau 1 (assistent beroepsbeoefenaar). Een havo- of vwo-diploma valt ook onder de norm van startkwalificatie. Men mag er niet zonder meer van uitgaan dat de genoemde startkwalificaties hetzelfde niveau hebben; mbo-2 heeft niet hetzelfde eindniveau als havo of vwo.

2.3 Ontwikkelproces

Stuurgroep

Het NLQF is sinds november 2009 in ontwikkeling in opdracht van de stuurgroep EQF. Deze stuurgroep heeft de ontwikkeling van het NLQF begeleid en is samengesteld uit de directeur BVE, tevens voorzitter (tevens voorzitter), Jeanette Noordijk, de directeur HO&S Ron Minnée, de plaatsvervangend directeur VO Roel Endert, de directeur PLW Rikie Seerden, later vervangen door hoofd van de unit leven lang leren Regina Kleingeld, en de directeur Kennis van LNV (nu ELI) Janny Gooijer.

Expertgroep

De ontwikkeling heeft plaatsgevonden in samenwerking met een expertgroep. Deze expertgroep was samengesteld uit medewerkers van SLO als experts van het voortgezet onderwijs, medewerkers van de Mbo-raad en Colo en CINOP als experts van het middelbaar beroepsonderwijs, een medewerker van het Bologna Secretariaat en een medewerker van de NVAO als experts van het hoger onderwijs en de directeur van Paepon en een vertegenwoordiger van de financiële sector als experts van de particuliere kwalificaties.

Stakeholders

Tijdens het ontwikkelproces zijn op meerdere momenten bijeenkomsten geweest met mensen uit het onderwijsveld om de documenten te testen en te verfijnen. In het najaar van 2010 hebben er zes regionale informatiebijeenkomsten plaatsgevonden, bezocht door een kleine tweehonderd vertegenwoordigers van alle sectoren. De belangstellenden varieerden van leden van colleges van bestuur tot beleidsmakers en uitvoerders van zowel aanbieders van gereguleerde kwalificaties als aanbieders van overige kwalificaties. Deze informatieronde is gevolgd door een eerste consultatie via de website www.NLQF.nl.

De resultaten van deze informatie en consultatieronde zijn verwerkt tot de eerste versie van de volgende documenten welke zijn aangeboden aan de commissie Leijnse:

Matrix

De door de departementen gereguleerde kwalificaties vormen algemeen erkende vaste waarden en zijn daarom als vertrekpunt gekozen bij de ontwikkeling van het NLQF. Het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft in voortdurend overleg met het onderwijsveld deze maatschappelijk erkende diplomanimeaus beschreven in een matrix in termen van leerresultaten. Voor het begrippenkader gebruikt in deze

beschrijvingen is gekeken naar de termen zoals ze in de verschillende onderwijssectoren gebruikt worden en de begrippen zoals ze in het EQF en in buitenlandse kwalificatiekaders zijn gehanteerd. Uiteindelijk zijn de bestaande kwalificaties beschreven in de volgende descriptorelementen: context, kennis, vaardigheden en zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. Binnen de vaardigheden worden de volgende vaardigheden onderscheiden: toepassen van kennis, probleemoplossende vaardigheden, leer- en ontwikkelvaardigheden, informatievaardigheden en communicatievaardigheden. Deze matrix is na de tweede consultatie aangepast tot het document 'Beschrijvingen leerresultaten gereguleerde kwalificaties'.

NLQF met leeswijzer

Nadat de bestaande kwalificaties op een eenduidige manier zijn beschreven bleek het mogelijk deze te vergelijken en te groeperen in negen niveaus: een instroomniveau en niveau één tot en met acht. Deze niveaubeschrijvingen vormen samen het NLQF. Een leeswijzer is geschreven als toelichting op de matrix en het NLQF.

Koppeling met het EQF

Het NLQF is mede ontwikkeld om een koppeling te kunnen leggen tussen de niveaus van het Nederlandse onderwijssysteem en de niveaus van het EQF. Deze koppeling is weergegeven in een schema waarin tevens de positionering van de gereguleerde kwalificaties ten opzicht van het de NLQF en EQF niveaus is weergegeven.

Notitie NCP NLQF

Het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie bevelen de lidstaten aan om ter ondersteuning van de koppeling van de kwalificatiesystemen aan het EQF een nationaal coördinatiepunt in te richten Volgens deze aanbeveling kan een nationaal coördinatiepunt tot taak hebben om

- de nationale kwalificatieniveaus te relateren aan de niveaus van het EQF;
- dit op een transparante wijze te doen en de resultaten hiervan bekend te maken;
- zorg te dragen voor de toegang tot informatie aan belanghebbenden over hoe nationale kwalificaties via de nationale kwalificatiesystemen verband houden met het Europees kwalificatiekader;
- medewerking bevorderen van alle belanghebbenden met betrekking tot de koppeling met het EQF.

De keuze om het NLQF ook open te stellen voor niet door de departementen gereguleerde kwalificaties noodzaakt de ontwikkeling van criteria en procedures voor inschaling van deze kwalificaties. Cap Gemini heeft in opdracht van PLW een verkennend onderzoek¹ uitgevoerd. Dit onderzoek heeft mede tot input gediend voor de eerste versie van een notitie over de inrichting van het NQP NLQF.

¹ 'Advies ten behoeve van een koppeling van non-formele kwalificaties aan het Nederlandse Nationale Kwalificatie Kader Leven Lang Leren (NKK/NLQF)'

3 Werkwijze commissie NLQF EQF

De commissie heeft acht bijeenkomsten gehouden. Allereerst heeft zij de aangeboden documenten getoetst aan haar eigen opvattingen. Daaruit is een aantal wijzigingen voortgevloeid, welke in een nieuwe consultatie aan het werkveld zijn voorgelegd. Vervolgens is de commissie tot een advies gekomen over het geheel.

Tijdens deze bijeenkomsten is ook gesproken met de stuurgroep EQF en met buitenlandse experts. Met de ontwikkeling van het NLQF volgt Nederland een Europees proces. Ten behoeve van de coördinatie van dit proces is er op Europees niveau een *EQF Advisory Group* ingericht. In deze adviesgroep zitten vertegenwoordigers van alle aan dit proces deelnemende EU landen. Een van de doelstellingen van deze adviesgroep is het ondersteunen van het proces om wederzijds vertrouwen te creëren tussen de verschillende lidstaten met betrekking tot de ontwikkeling van de nationale kwalificatiekaders en de koppeling ervan aan het EQF. Een van de afspraken in deze *EQF Advisory Group* is dat het koppelingsproces wordt weergegeven in een verantwoordingsdocument, *het Referencing Report*. De afspraak is tevens dat onafhankelijke buitenlandse experts betrokken worden bij het proces van koppeling en verantwoording. Nederland werkt samen met drie buitenlandse experts te weten Mike Coles uit de UK, een van de grondleggers van het EQF, Wilfried Boomgaert uit Vlaanderen, ook nauw betrokken bij de ontwikkeling van het EQF en Michael Schopf uit Duitsland die nauw betrokken is bij de ontwikkeling van het Duitse nationale kwalificatiekader.

Na verfijning zijn de documenten betreffende het NLQF breed voor een tweede consultatie aangeboden. Mede op basis van de reacties op deze consultatie zijn de documenten aangepast en komt de commissie tot een aantal adviezen. De volgende documenten zijn als bijlage bij dit advies gevoegd:

- Bijlage I: Het instellingsbesluit met toelichting, de aanbeveling van de Europese unie en de Europees vastgelegde beginselen inzake kwaliteitsborging;
- Bijlage II: Het NLQF met bijbehorende leeswijzer;
- Bijlage III: Beschrijving leerresultaten van gereguleerde kwalificaties;
- Bijlage IV: Tabel ter vergelijking niveaus NLQF en EQF;
- Bijlage V: Tabel ter vergelijking NLQF-niveaus 5 t/m 8 en Dublindescriptoren;
- Bijlage VI: Het Nationaal Coördinatiepunt NLQF;
- Bijlage VII: Resultaten NLQF consultatie voorjaar 2011.

De adviezen van de commissie zijn in de volgende hoofdstukken uitgewerkt.

DEEL II

4 Beschrijving van de leerresultaten van de gereguleerde kwalificaties

De door de departementen gereguleerde kwalificaties vormen algemeen erkende vaste waarden en zijn daarom als vertrekpunt gekozen bij de ontwikkeling van het NLQF. Het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft in voortdurend overleg met het onderwijsveld de leerresultaten van de gereguleerde kwalificaties beschreven.

Voor het begrippenkader, zoals gebruikt in deze beschrijvingen, is gekeken naar de termen zoals ze in de verschillende onderwijssectoren gebruikt worden en de begrippen zoals ze in het EQF en in buitenlandse kwalificatiekaders zijn gehanteerd. Uiteindelijk zijn de bestaande kwalificaties beschreven in de volgende descriptorelementen: context, kennis, vaardigheden, en zelfstandigheid en verantwoordelijkheid.

Uit de consultatie is met enige regelmaat naar voren gekomen dat technische vaardigheden (*techné*) in de beschrijvingen mogelijk onderbelicht zijn en dat deze te veel op cognitieve vaardigheden (*episteme*) gericht zouden zijn. De commissie kan hier op dit moment geen uitspraak over doen maar adviseert om er in de evaluatie aandacht aan te besteden.

De beschrijvingen betreffen volgende kwalificatietypen:

Volwasseneneducatie

Volwasseneneducatie kent zes niveaus. Niveau 1,2 en 3 betreft basiseducatie bestemd voor autochtone en allochtone volwassenen die niet leerplichtig zijn en een onderwijsachterstand hebben. Niveau 4, 5 en 6 betreft voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo). Vavo is tweedekansonderwijs, waarbij volwassenen alsnog hun diploma of een deelcertificaat op het niveau van de theoretische leerweg van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo, voorheen mavo), hoger algemeen voortgezet onderwijs (havo) of het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo) kunnen behalen.

Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo)

Het vmbo kent vier leerwegen in verschillende sectoren, de basis beroepsgerichte leerweg, de kader beroepsgericht leerweg, de gemengde leerweg en de theoretische leerweg.

Middelbaar beroepsonderwijs

Hiertoe behoren de beroepsopleidingen volgens de kwalificatiestructuur van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs, die door ROC's, AOC's vakinstellingen en daartoe erkende niet bekostigde instellingen worden aangeboden. Deze kwalificatiestructuur kent vier niveaus.

Havo/Vwo

Het algemeen secundair onderwijs kent twee niveaus. Het hoger algemeen vormend onderwijs (havo) met vijf leerjaren en het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo) met zes leerjaren.

Hoger onderwijs

Het hoger onderwijs heeft sinds 2005 het Europese Kwalificatieraamwerk Hoger Onderwijs ingevoerd en onderscheidt nu drie cycli. In de eerste cyclus kent men de Associate Degree en de Bachelor graad, de tweede cyclus leidt op tot de Master graad en de derde cyclus omvat het Doctoraat, de Ontwerper en de Medisch specialist. Binnen zowel de Bachelor- als de Masteropleidingen zijn zowel een professionele oriëntatie als een academische oriëntatie te onderscheiden.

In de beschrijving van de leerresultaten is er voor gekozen om een aparte beschrijving te maken voor de beide oriëntaties van de Bacheloropleidingen. Het onderscheid is geen onderscheid in kwalificatieniveau en leidt dus niet tot een verschil in niveau in het NLQF/EQF maar is een onderscheid in kwalificatierichting. Dit onderscheid is in overeenstemming met het rapport Veerman, waarin de (programmatische, niet de institutionele) binariteit wordt gehandhaafd en geprezen. Het onderscheid past tevens in het Bologna-akkoord en het WRR-rapport 'Hoger Onderwijs in Fasen'. Het onderscheid uit zich in uiteenlopende beschrijvingen, met name wat betreft de onderzoeksoriëntatie, binnen hetzelfde niveau.

Binnen de in Nederland bekende masteropleidingen is het verschil in oriëntatie minder pregnant aanwezig. Een onderscheid in beschrijving van de leerresultaten van de professionele- en academische oriëntaties zoals bij de bachelor is dan ook niet gemaakt.

ADVIES A

De commissie adviseert de minister de leerresultaten zoals beschreven in het document 'Beschrijving van leerresultaten van gereguleerde kwalificaties' aan het NCP NLQF in beheer te geven met de opdracht om:

- na twee jaar de beschrijvingen te evalueren;
- bij deze evaluatie stakeholders waaronder sociale partners en aanbieders van overige kwalificaties uit te nodigen aan te geven of de beschrijvingen voldoende herkenbaar blijken voor het veld;
- bij deze evaluatie te onderzoeken of technische vaardigheden voldoende tot uiting komen in de huidige beschrijvingen;
- overige evaluaties en aanpassingen uit te voeren indien het NCP NLQF daar aanleiding toe acht.

5 Het NLQF

5.1 De niveaubeschrijvingen

De door de departementen gereguleerde kwalificaties vormen algemeen erkende vaste waarden en zijn daarom als vertrekpunt gekozen bij de ontwikkeling van het NLQF.

Nadat de bestaande kwalificaties op een eenduidige manier zijn beschreven bleek het mogelijk deze met elkaar te vergelijken en te groeperen in negen niveaus; een instroomniveau en niveau één tot en met acht. Deze niveaubeschrijvingen vormen samen het NLQF.

De NLQF niveaus geven een indicatie van de complexiteit van de kwalificaties. Het instroomniveau is het minst complex en niveau acht is het meest complex. De niveaus zijn dusdanig opgebouwd dat een niveau minimaal de leerresultaten van de onderliggende niveaus omvat. De aldus ontstane niveaus zijn niet homogeen en kennen geen vast ritme. De descriptorelementen samen beschrijven binnen welke context en met welk type kennis iemand op het betreffende niveau de kennis kan toepassen, problemen kan oplossen, zich kan ontwikkelen, informatie kan verwerven en kan communiceren en welke verantwoordelijkheid iemand op zich kan nemen.

ADVIES B

De commissie adviseert de minister de niveaubeschrijvingen van het NLQF vast te stellen en het NCP NLQF opdracht te geven in aansluiting op advies A tevens de niveaubeschrijvingen te evalueren en daarbij de stappen te hanteren zoals in advies A genoemd.

5.2 Inschaling van kwalificaties

De NLQF-niveaubeschrijvingen vormen een referentiepunt om vast te stellen welk niveau een kwalificatie heeft. Deze niveaus zijn niet bedoeld om een precieze en allesomvattende beschrijving te geven van individuele kwalificaties. De niveaubeschrijvingen maken een globale niveauvergelijking mogelijk van kwalificaties die in verschillende contexten zijn behaald, zijn beschreven in leerresultaten en zijn voorzien van de vereiste kwaliteitsborging.

Bij de inschaling wordt gebruik gemaakt van het 'best fit' principe. Dit houdt in dat een kwalificatie niet aan alle beschrijvingen van een niveau hoeft te voldoen maar dat het daar gepositioneerd wordt waar de kwalificatie het beste past. Dit maakt dat kwalificaties van een meer algemeen karakter, bijvoorbeeld Havo, op een zelfde niveau gepositioneerd kunnen worden als kwalificaties met een beroepsgericht karakter zoals mbo 4 - kwalificaties.

De inschaling of classificatie van een kwalificatie in een NLQF niveau is gebaseerd op de vergelijking van de vereiste leerresultaten van een kwalificatie met de NLQF-niveaubeschrijvingen. De classificatie is niet gebaseerd op de lengte van een studie of de hoeveelheid tijd die iemand heeft geïnvesteerd om de leerresultaten te behalen. Het

niveau van een kwalificatie is niet gebonden aan een bepaalde hoeveelheid studiebelasting.

Het feit dat twee of meer kwalificaties zich op hetzelfde niveau in het NLQF bevinden geeft aan dat de moeilijkheidsgraad van deze kwalificaties min of meer vergelijkbaar is. Het betekent niet noodzakelijk dat deze kwalificaties dezelfde doelstellingen, inhoud of leerresultaten hebben. Het betekent ook niet dat de kwalificaties gelijkwaardig of uitwisselbaar zijn.

De NLQF-niveaus zijn niet gekoppeld aan een onderwijssector. Alle NLQF-niveaus staan open voor alle kwalificaties van alle onderwijssectoren. Hierdoor zijn NLQF-niveaus ook niet gekoppeld aan graden of titulatuur. Dit betekent bijvoorbeeld dat een kwalificatie op niveau zes niet automatisch tot het hoger onderwijs behoort en het behalen van deze kwalificatie dus niet automatisch recht geeft op een bachelor graad.

Doorstroomrechten binnen en tussen onderwijssectoren zijn geregeld in bestaande wet- en regelgeving. Het behalen van een kwalificatie die ingeschaald is in het NLQF betekent daardoor niet automatisch toegang tot een kwalificatie op het naast hoger gelegen niveau.

5.3 Generieke inschaling van de gereguleerde kwalificaties

De gereguleerde kwalificaties konden door de gekozen wijze generiek ingeschaald worden in het NLQF. Hieronder volgt een beschrijving per gereguleerd type onderwijs hoe de generieke inschaling heeft plaatsgevonden:

Volwasseneneducatie

Volwasseneneducatie kent zes niveaus. Niveau 1,2 en 3 betreft basiseducatie. De leerresultaten van Basis Educatie niveau 1 liggen onder het niveau van de leerresultaten van niveau 1 van het EQF en kunnen daarom niet aan het EQF gekoppeld worden. Er is voor gekozen om dit niveau in het NLQF als instroomniveau te benoemen.

Niveau 4, 5 en 6 betreft voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo). Vavo is tweedekansonderwijs, waarbij volwassenen alsnog hun diploma of een deelcertificaat op het niveau van de theoretische leerweg van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo, voorheen mavo), hoger algemeen voortgezet onderwijs (havo) of het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo) kunnen behalen. Dit maakt dat deze kwalificaties zijn ingeschaald op het niveau van vmb tl, havo en vwo.

Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo)

Het vmbo kent vier leerwegen in verschillende sectoren. De basisberoepsgerichte leerweg is ingeschaald op niveau één. De uitstroomniveaus van vmbo kader beroepsgericht, de gemengde leerweg en de theoretische leerweg liggen dusdanig dicht bij elkaar dat deze op één NLQF niveau (niveau twee) zijn gepositioneerd.

Middelbaar beroepsonderwijs (mbo)

Hiertoe behoren de beroepsopleidingen volgens de kwalificatiestructuur van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs, die door ROC's, AOC's en vakinstellingen en daartoe erkende niet bekostigde instellingen worden aangeboden. Deze kwalificatiestructuur kent vier niveaus. De mbo-niveaubepaling vindt plaats door de paritaire commissie van de kenniscentra beroepsonderwijs (KBB's), en wordt na toetsing door het coördinatiepunt mbo vastgesteld door de minister van OCW of ELI. Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat deze mbo-niveaubepaling een grote consistentie vertoont. Dit heeft ertoe geleid dat de mbo-niveaus generiek zijn ingeschaald in het NLQF.

Indien een KBB van mening is dat voor een individuele kwalificatie een andere inschaling is gewenst kan dit bij het NCP NLQF aangevraagd worden. Ook afzonderlijke opleidingen (kwalificatieprofielen, opleidingsprofielen) kunnen zich met een verzoek tot beoordeling tot het NCP NLQF wenden, ook wanneer het gereguleerde opleidingen betreft. Hierop wordt in paragraaf 5.4 verder ingegaan.

Havo/Vwo

Havo en vwo zijn op respectievelijk niveau vier en vijf gepositioneerd op basis van de weging van de niveaus van deze kwalificaties. De positionering van vwo op niveau vijf is in internationaal verband bijzonder. De positionering van het *school leaving certificate* is ook in andere Europese landen een discussiepunt waar door de Europese Commissie en Cedefop later dit jaar nog aandacht aan besteed zal gaan worden door middel van een *Pear Learning Activity*. Niettemin adviseert de commissie het vwo op niveau vijf in te delen en wel om de volgende redenen:

- In vergelijking met menig buitenland is het Nederlandse vwo van een hoog niveau. Tal van landen kennen de praktijk van een *foundation year* ter voorbereiding op een universitaire studie. Zo'n *foundation year* is in feite in het vwo geïncorporeerd. In het Verenigd Koninkrijk moeten studenten op het secundaire niveau bovenop het *ordinary level* een aantal *A-levels* hebben behaald willen ze toegang krijgen tot goede universitaire opleidingen, de Nederlandse inclusief. In de Verenigde Staten vindt de selectie grotendeels na afloop van het secundaire onderwijs plaats. Zo heeft in California alleen de bovenste 15% van de jaargroep toegang tot het hoogste universitaire niveau (d.i. de University of California met haar 9 campussen en dus niet de zogeheten State Universities, State Colleges en Community Colleges). Nederland heeft dus gekozen voor een pre-selectie op secundair niveau, tot uiting komend in een vwo met a) een langjariger traject en b) een hoger niveau van secundaire algemene vorming.
- Na het behalen van het havodiploma is er normaal gesproken een tweejarig traject nodig om het kwalificatieniveau van het (algemeen vormende) vwo te bereiken, evenveel dus als het traject naar de beroepsgerichte Associate Degree, dat ook op niveau 5 is geplaatst.
- Plaatsing van vwo op niveau 4 zou een afwaardering van het kwalificatieniveau betekenen; het zou betekenen dat een zesjarig traject van algemene vorming voor jonge mensen met een meer dan gemiddeld intelligentieniveau wordt gelijkgeschakeld aan een traject van algemene vorming dat past bij leerlingen met een enigszins lager ingangsniveau dat bovendien een jaar korter duurt.
- Omdat beide schooltypen – havo en vwo – zich richten op algemene vorming is er hier geen sprake van een richtingenonderscheid (zoals hieronder bij het onderscheid

tussen de academische bachelor en de professionele bachelor), maar van een niveau-onderscheid.

- Positionering van vwo op NLQF niveau vijf betekent niet dat vwo daarmee tot het hoger onderwijs behoort. De NLQF niveaus, evenals de EQF niveaus, zien immers op verschillen in leerresultaten en **niet** op de gelaagde opbouw van het formele onderwijsstelsel. Anders gezegd: NLQF- en EQF-niveaus kunnen ongelijksoortige onderwijstypen bevatten.

Hoger onderwijs

Het hoger onderwijs heeft in het kader van het Bologna Proces, waarin 47 Europese landen hun hoger onderwijsbeleid afstemmen, in 2005 besloten tot invoering van het Europese Kwalificatieraamwerk Hoger Onderwijs. Bij aanname van het EQF is vastgesteld dat de descriptorren van het Kwalificatieraamwerk Hoger Onderwijs overeenstemmen met de leerresultaten van niveau vijf tot en met acht van het EQF. Het Nederlands nationaal Kwalificatieraamwerk Hoger Onderwijs, dat in 2009 het zelfcertificeringsproces ten opzichte van het Europees kwalificatiekader voor Hoger Onderwijs heeft afgerond, is daarmee gepositioneerd op de niveaus vijf, zes, zeven en acht van het EQF en NLQF.

Ten behoeve van de herkenbaarheid zijn de niveaubeschrijvingen van niveau vijf tot en met acht van het NLQF afgestemd op de descriptorren van het EQF én de Dublin descriptorren van het Kwalificatieraamwerk Hoger Onderwijs. Dit betekent niet dat niveau vijf tot en met acht zijn afgesloten voor kwalificaties die niet formeel tot het stelsel van hoger onderwijs behoren. Immers het NLQF heeft betrekking op niveaus van leerresultaten en niet op indelingen in het onderwijsstelsel. De directe vergelijking tussen de NLQF niveaus vijf tot en met acht en de Dublin descriptorren is als bijlage bij dit advies, opgenomen.

ADVIES C

De commissie adviseert de minister de generieke inschaling van de gereguleerde kwalificaties vast te stellen en na twee jaar het NLQF te doen evalueren.

5.4 Individuele inschaling van gereguleerde kwalificaties

Niet iedere mbo-4 opleiding heeft hetzelfde kwalificatieprofiel, dit is afhankelijk van sectoren en kennisdomeinen. Niet iedere bachelorgraad heeft dezelfde kwalificatie-inhoud. Daar komt bij dat ook binnen een specifiek kwalificatieprofiel er in de leerresultaten van de opleidingen aanzienlijke verschillen kunnen optreden, bijvoorbeeld door de specifieke invulling van de 'vrije ruimte' of door extra leerinspanningen die van de student gevraagd worden. Deze en dergelijke verschillen tussen de uitkomst van afzonderlijke opleidingen kunnen op gespannen voet staan met de generieke inschaling op een NLQF-niveau, zoals beschreven in paragraaf 5.2. Zo zijn bij de ontwikkeling van het NLQF herhaaldelijk voorbeelden naar voren gebracht van opleidingen die, ook in internationale vergelijking, mogelijk een ander niveauclassificatie zouden kunnen krijgen dan bij de generieke indeling het geval is. Sommige mbo 4-opleidingen meenden bijvoorbeeld internationaal een EQF-niveau vijf te kunnen behalen, sommige bacheloropleidingen meenden, bijvoorbeeld op basis van een 'honours-programma' eigenlijk eerder op niveau zeven dan op niveau zes te moeten worden geplaatst.

De commissie stelt daarom voor de mogelijkheid te openen dat afzonderlijke kwalificaties (kwalificatieprofielen, opleidingsprofielen) zich met een verzoek tot beoordeling tot het NCP NLQF wenden, ook wanneer het gereguleerde kwalificaties betreft, die reeds generiek zijn ingeschaald. Het NCP NLQF kan dergelijke verzoeken naar de geldende maatstaven beoordelen en tot een realistische inschaling van de betreffende kwalificatie komen. Hierdoor kunnen in het register 'uitzonderingen' ontstaan op de generieke inschaling van gereguleerde kwalificaties. Voor zover deze 'uitzonderingen' substantiële niveauverschillen tussen kwalificaties binnen één opleidingssoort weerspiegelen wordt hiermede een bijdrage geleverd aan de diversiteit van het Nederlandse kwalificatiestelsel, alsmede aan de transparantie daarvan.

ADVIES D

De commissie adviseert de minister de individuele inschaling van gereguleerde kwalificaties in het NLQF toe te staan.

* Voorstellen en procedures hiertoe zijn uitgewerkt in de notitie NCP NLQF, bijlage VI.

5.5 Inschaling van overige kwalificaties

Er zijn veel andere kwalificaties die op de arbeidsmarkt een duidelijk kwalificerend effect hebben en die daarnaast een civiel effect hebben (maatschappelijke erkenning). Een NLQF-niveauaanduiding versterkt in beide opzichten het effect van deze kwalificaties. De overheid heeft besloten dat het voor deze, overige kwalificaties, onder voorwaarden mogelijk moet zijn om ingeschaald te worden in het NLQF. De inschaling van deze kwalificaties zal op vrijwillige basis plaatsvinden op verzoek van de instantie die deze kwalificatie heeft ontwikkeld en vastgesteld en verantwoordelijk is voor de uitgifte van de diploma's en certificaten. De niveaus van het NLQF fungeren daarbij door hun omschrijving in descriptoren als ijkpunt, welke functie wordt versterkt door de koppeling van erkende gereguleerde kwalificaties (vaste waarden) aan die niveaus. De commissie stelt dan ook voor de grote groep niet door de beide ministeries gereguleerde kwalificaties integraal toegang te geven tot inschaling in het NLQF. Het NCP-NLQF zal hiertoe een beoordelingsprocedure moeten inrichten.

Hoewel de classificatie in het NLQF in beginsel openstaat aan alle in Nederland verleende kwalificaties is het uiteraard niet de bedoeling dat ieder leerresultaat, hoe miniem ook, een niveau-indeling krijgt. De NLQF-niveau-aanduidingen hebben alleen betekenis voor leerresultaten van enige omvang en substantie. De commissie adviseert om in beginsel alleen kwalificaties in de beoordelingsprocedure te betrekken die het resultaat zijn van een leerinspanning van minimaal 400 uur.

ADVIES E

De commissie adviseert de minister de inschaling van overige kwalificaties in het NLQF toe te staan voor kwalificaties die het resultaat zijn van een leerinspanning van minimaal 400 uur*.

* Voorstellen en procedures hiertoe zijn uitgewerkt in de notitie NCP NLQF, bijlage VI.

Behoudens genoemde minimale 'omvang' van de kwalificatie acht de commissie het voor het functioneren van het NLQF nodig dat de toegang tot beoordeling en classificatie (ontvankelijkheid voor de aanvraag van een NLQF-classificatie) nader wordt beperkt. De criteria die gelden voor de aanvraag tot beoordeling en classificatie van gereguleerde en overige kwalificaties zijn gelijk.

ADVIES F

De commissie adviseert de minister de volgende voorwaarden te stellen aan de ontvankelijkheid van een verzoek tot classificatie van een kwalificatie:

De bevoegde instantie moet aantonen dat:

- zij rechtspersoonlijkheid geniet;
- de examenprocedure die tot het verlenen van de kwalificatie leidt gevalideerd is door een onafhankelijke instantie;
- de onderliggende opleiding een erkend kwaliteitszorg- en kwaliteitsborgingsysteem kent in lijn met de Europese beginselen van kwaliteitsborging in onderwijs en opleiding (zie bijlage I-d);
- de kwalificatie is beschreven in termen van leerresultaten zodanig dat deze te vergelijken zijn met de leerresultaten die zijn beschreven in het NLQF;
- de kwalificatie is voorzien van beoordelingscriteria waarmee vastgesteld kan worden dat de beoogde leerresultaten door een individu zijn behaald.

5.6 Registratie

ADVIES G

De commissie adviseert de minister alle in het NLQF ingeschaalde kwalificaties in een nieuw NLQF-register op te nemen.

5.7 De koppeling van het NLQF aan het EQF

Tijdens het ontwikkelingsproces is voortdurend rekening gehouden met de begrippen gebruikt voor het EQF. Dit maakt dat ook de koppeling van de niveaus van het NLQF aan het EQF goed mogelijk bleek. De leerresultaten van het instroomniveau liggen lager dan de leerresultaten van het EQF niveau 1. Dit maakt dat dit niveau niet gekoppeld is aan het EQF. De overige niveaus hebben een één op één relatie.

ADVIES H

De commissie adviseert de minister de koppeling van de niveaus van het NLQF aan het EQF vast te stellen.

5.8 Geldigheidsduur van een classificatie

De generieke inschaling van gereguleerde kwalificaties heeft in beginsel een onbeperkte geldigheid. Wel is bekend dat dergelijke kwalificaties als regel periodiek worden herzien. Zo worden de mbo-kwalificaties op niveau 1 t/m 4 iedere vier jaar herzien en worden bachelor- en masteropleidingen iedere zes jaar opnieuw geaccrediteerd. Ook andere kwalificaties, zoals het eindniveau havo of -vwo worden regelmatig geijkt en herzien. De

commissie stelt voor bij een dergelijke periodieke herziening van een gereguleerde kwalificatie de bestaande niveau-inschaling in het NLQF als regel te handhaven, zonder specifieke beoordeling door het NCP NLQF. Ingeval de herziende instantie of het accreditatieorgaan in de inhoud van de nieuwe (herziene) kwalificatie aanleiding ziet te veronderstellen dat een hogere (of lagere) niveau-aanduiding van toepassing zal zijn, kan zij een verzoek tot inschaling indienen bij het NCP NLQF. Het NCP onderwerpt de voorgedragen herziene kwalificatie alsdan aan een procedure en komt tot een (nieuwe) inschaling.

De inschaling van overige en afzonderlijke kwalificaties zal in het algemeen een geldigheidsduur hebben welke parallel loopt aan de herzieningscyclus van de kwalificatie. Voor de NLQF-niveaus 1 t/m 4 is dit als regel vier jaar, voor de kwalificaties op niveaus 5 t/m 8 als regel zes jaar. De commissie stelt voor dat het NCP een nadere procedure ontwerpt voor de uitzonderlijke gevallen waarin een kwalificatie na vier/zes jaar niet herzien wordt, alsmede voor de gevallen waarin tussentijds een majeure herziening van de kwalificatie plaatsvindt.

ADVIES I

De commissie adviseert de minister de geldigheidsduur van classificatie als volgt te regelen:

- de classificatie van generiek ingeschaalde gereguleerde kwalificaties is onbeperkt geldig;
- bij periodieke herziening van gereguleerde kwalificaties de bestaande niveau-inschaling te handhaven, tenzij de instantie die de herziening uitvoert of de accrediterende instantie aanleiding ziet voor een nieuwe inschaling door het NCP NLQF;
- de geldigheidsduur van de classificatie van overige kwalificaties en afzonderlijk ingeschaalde gereguleerde kwalificaties voor NLQF niveau 1 t/m 4 vier jaar te laten zijn en
- de geldigheidsduur van de classificatie van overige kwalificaties en afzonderlijk ingeschaalde gereguleerde kwalificaties voor NLQF niveau 5 t/m 8 zes jaar te laten zijn.

5.9 Schematisch overzicht generieke inschaling in het NLQF

In het onderstaande schema wordt zichtbaar hoe de NLQF niveaus zich verhouden tot de EQF niveaus, hoe de generieke inschaling is van de door de ministeries gereguleerde kwalificaties en dat alle niveaus van het NLQF open staan voor alle kwalificaties.

Schematisch overzicht generieke inschaling in het NLQF

EQF	NLQF	Volwasseneneducatie	Vmbo	Mbo	Havo/ Vwo	Ho	Overige kwalificaties
8	8					Doctoraat/ Ontwerper/ Medisch specialist	
7	7					Master	
6	6					Bachelor	
5	5	Vavo-Vwo			Vwo	Associate Degree	
4	4	Vavo-Havo		Mbo-4	Havo		
3	3			Mbo-3			
2	2	Vavo-vmbo tl BasisEducatie 3	Vmbo kb, gl en tl	Mbo-2			
1	1	BasisEducatie 2	Vmbo bb	Mbo-1			
	Instream niveau	BasisEducatie 1					

6 Het Nationaal Coördinatiepunt NLQF

Het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie bevelen de lidstaten aan om ter ondersteuning van de koppeling van de kwalificatiesystemen aan het EQF een nationaal coördinatiepunt in te richten. Volgens deze aanbeveling kan een nationaal coördinatiepunt tot taak hebben om:

- de nationale kwalificatieniveaus te relateren aan de niveaus van het EQF;
- dit op een transparante wijze te doen en de resultaten hiervan bekend te maken;
- zorg te dragen voor de toegang tot informatie aan belanghebbenden over hoe nationale kwalificaties via de nationale kwalificatiesystemen verband houden met het Europees kwalificatiekader;
- medewerking bevorderen van alle belanghebbenden met betrekking tot de koppeling met het EQF.

Het is van belang dat internationaal en nationaal bij sociale partners, bedrijfsleven, onderwijs- en opleidingsinstituten en individuen, vertrouwen bestaat in het NLQF en de classificatie van kwalificaties op de verschillende niveaus. Dit stelt eisen aan zowel het NCP NLQF, de te hanteren procedures, de bevoegde instanties, als aan de kwalificaties. Om aan deze eisen te voldoen heeft de commissie hieronder een aantal voorwaarden geformuleerd.

Wat betreft de positionering van het Nationaal Coördinatie Punt NLQF in Nederland heeft de commissie zich gebaseerd op de aanbevelingen van de Europese Unie en de ervaringen van landen die ons zijn voorgegaan. Daaruit kwamen de volgende uitgangspunten naar voren.

ADVIES J

De commissie adviseert de minister om het NCP NLQF:

- de verantwoordelijkheden te geven zoals genoemd in de aanbeveling;
- de verantwoordelijkheid te geven voor de classificatie van kwalificaties;
- de verantwoordelijkheid te geven voor het beheer van het NLQF.

Het NCP NLQF classificeert zowel de gereuleerde als, op verzoek, de overige en afzonderlijke kwalificaties. De commissie is van mening dat het beheer van het NLQF een publieke taak is die onder verantwoordelijkheid van de overheid uitgevoerd dient te worden. Om dit op deskundige wijze en met gezag te kunnen doen moet de organisatie van het NCP NLQF aan een aantal voorwaarden voldoen:

ADVIES K

De commissie adviseert de minister de volgende voorwaarden te hanteren bij de inrichting van het NCP NLQF: Het NCP NLQF:

- is onafhankelijk van de aanbieders van opleidingen en kwalificaties, en hun organisaties, maar ook in zijn beoordelingen onafhankelijk van de Ministers van OCW en ELI. De dubbele onafhankelijkheid die noodzakelijk is om de objectiviteit van de classificatie van kwalificaties op een bepaald niveau te waarborgen en daarmee vertrouwen te wekken, kan het best worden gewaarborgd in een nieuw zelfstandig orgaan;
- bezit diepgaande expertise van het brede onderwijs- en opleidingsveld, ook internationaal, en maakt ruim gebruik van in Nederland aanwezige deskundigheid;
- is in staat om op een heldere en efficiënte wijze met belanghebbenden, zowel nationaal als internationaal, te communiceren;
- beschikt over teams van experts op de verschillende kwalificatiegebieden;
- heeft een uitgewerkte beoordelings-, inschalings(classificatie)-, en beroepsprocedure.

Het schrijven van een businessplan is geen onderdeel van de opdracht van de commissie. De commissie is echter van mening dat een gezond financieel model voor het NCP NLQF mogelijk is door de aanvragers voor de inschaling te laten betalen. De overige functies van het NCP NLQF kunnen op basis van een subsidie gefinancierd worden.

De commissie realiseert zich dat de inrichting van het NCP NLQF tijd kost en adviseert de minister om NCP NLQF voorlopig in te richten en in deze aanloopfase alle voorkomende procedures en criteria toe te passen en te testen.

Het NCP NLQF is een geheel nieuw fenomeen. In het bijzonder het onderwijssector overstijgend karakter en toegang voor overige kwalificaties maakt het NCP NLQF tot een in Nederland bijzondere organisatie. De commissie adviseert de minister het NCP na vijf jaar te evalueren.

ADVIES L

De commissie adviseert de minister:

- in aanloop naar de definitieve inrichting een voorlopig NCP NLQF in te laten richten;
- dit voorlopig NCP NLQF alle voorkomende procedures en criteria te laten testen en aanscherpen;
- het NCP NLQF na een periode van vijf jaar te evalueren.

7 NAWOORD

Het is de commissie bij de consultaties rond het NLQF opgevallen dat er over de betekenis van het kader vele misverstanden bestaan. Zo wordt het veelal als ongebruikelijk ervaren dat door het NLQF en EQF leerresultaten of kwalificaties worden geclassificeerd naar niveau, en niet opleidingen of opleidingssoorten. Wijd verbreid is bijvoorbeeld de gedachte dat de niveaus 5 t/m 8 zijn voorbehouden aan het hoger onderwijs, respectievelijk dat een kwalificatie die op basis van de onderliggende leerresultaten op één van die niveaus zou worden ingeschaald daarmee zou kunnen claimen tot het hoger onderwijs in formele zin te behoren. Een andere opvatting die de commissie heeft willen bestrijden is dat kwalificaties die voortvloeien uit dezelfde formele onderwijssoort altijd op hetzelfde NLQF-niveau geclassificeerd zouden moeten worden. Dit is weliswaar bij de generieke inschaling van de gereguleerde kwalificaties het geval geweest, maar dat laat onverlet dat afzonderlijke kwalificaties van bijv. mbo-4 opleidingen wel degelijk op basis van een inhoudelijke beoordeling op NLQF-niveau 5 kunnen worden geclassificeerd.

Het NLQF is, evenals het EQF, in zijn aanvankelijke opzet dus stelselneutraal. De gekozen opbouw van niveaus van leerresultaten volgt door de generieke inschaling in eerste instantie de gekende niveauopbouw van het gereguleerde Nederlandse onderwijssysteem. Hierdoor heeft de instelling van het NLQF op zich geen effect op de bestaande verhoudingen binnen het gereguleerde onderwijsstelsel in ons land. Ook in zijn doorwerking mogen van het NLQF zulke effecten niet worden verwacht. Classificatie in het kader heeft immers geen direct civiel effect, het levert geen door- of instroomrechten op, noch het recht op het voeren van een bepaalde graad of titulatuur.

De commissie is echter van oordeel dat het NLQF op den duur wel aanzienlijke positieve effecten kan hebben op de dynamiek en differentiatie in het onderwijsstelsel, door het scherper benoemen van onderling vergelijkbare niveaus van leerresultaten. Juist om differentiatie en dynamiek te bevorderen heeft de commissie geadviseerd van meet af aan de niet door de overheid gereguleerde kwalificaties ('overige kwalificaties') toegang te verschaffen tot classificatie in het NLQF. Deze kwalificaties, diploma's en certificaten, krijgen daardoor de gelegenheid zich in objectiviteit te meten met de gekende niveaus van het formele onderwijs, hetgeen een welkome aanleiding kan zijn tot structurele kwaliteitsverbetering.

Ook heeft de commissie grote waarde gehecht aan het openen van de mogelijkheid voor afzonderlijke gereguleerde kwalificaties om een separate beoordeling en classificatie te verkrijgen. Hierdoor kunnen bijvoorbeeld bacheloropleidingen die een 'honours'-kwalificatie beogen laten toetsen of hiermee daadwerkelijk een hoger niveau wordt bereikt. Ook kunnen mbo-4-opleidingen die internationaal vooral samenwerken met gelijksoortige opleidingen die op EQF-niveau 5 zijn geclassificeerd, langs deze weg aantonen dat een dergelijke inschaling hun ook toekomt. Deze mogelijkheid zal op den duur leiden tot een groot aantal amendementen op de uniforme indeling van onderwijssoorten waarmee het NLQF start. Hierdoor zal de feitelijke niveaudifferentiatie binnen onderwijssoorten veel duidelijker naar voren treden. Voor veel opleidingen kan dit aanleiding zijn meer systematisch aan kwaliteitsverbetering en niveauverhoging van de kwalificatie te werken. Voor derden, ook in het internationale verkeer, zal het

niveaoverschillen benoembaar maken die nu door de veronderstelde homogeniteit van onderwijssoorten onzichtbaar blijven.

De commissie meent dat het NLQF een instrument kan worden om niveaoverschillen transparant te maken op het gebied waar dat geëigend is, namelijk dat van de werkelijke leerresultaten en kwalificaties. Deze grotere transparantie en objectiviteit van niveaoverschillen bevordert het streven naar kwaliteitsverbetering bij opleidingen, versterkt de zichtbare differentiatie in het opleidingssysteem en vergroot daarmee de dynamiek. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan belangrijke aanbevelingen zoals zij door de commissie Veerman voor het hoger onderwijs, en door de commissie Oudemans voor het middelbaar beroeps onderwijs zijn gedaan.

Meer differentiatie naar niveau kan voor instellingen ook een aanleiding zijn om zich scherper te profileren. Waar nu al sommige hogescholen zich met 'bachelor honours' opleidingen profileren en sommige ROC's met mbo-plus opleidingen, zal het NLQF het mogelijk kunnen maken dat opleidingen van een werkelijk hoger niveau als zodanig ook geregistreerd kunnen worden. Instellingen kunnen zich dan op dergelijke opleidingen profileren op basis van objectieve toetsing van de geclaimde hogere niveaus. De door beide genoemde commissies aanbevolen helderder profilering van instellingen kan zich op deze wijze ook op tastbare niveauverhoging gaan richten. Dit lijkt een zeer wenselijke vorm van profilering. Ook in internationaal verband heeft het Nederlands onderwijs behoefte aan een scherpere en meer vergelijkbare benoeming van de te behalen kwalificatieniveaus. Het NLQF biedt door zijn openheid naar het gehele Nederlandse opleidingsstelsel enerzijds, en zijn transparante koppeling aan het EQF anderzijds, een bijzondere kans om in die behoefte te voorzien.

Hoewel de commissie dus uitgaat van een stelselneutraal NLQF, ziet zij in de toekomst wel grote kansen voor een positief effect van het nationale kader op de kwaliteit van opleidingen en kwalificaties in ons land. Om die reden meent de commissie dan ook dat het beheer van het NLQF, de periodieke ijking en bijstelling en de hantering van de classificatie- en inschalingsmethodiek, in vertrouwde handen moet worden gelegd. Het op te richten Nationaal Coördinatiepunt moet zijn werk op deze punten in grote objectiviteit en met gezag kunnen verrichten. Het is daarom dat de commissie aanbeveelt het NCP-NLQF onder verantwoordelijkheid van de overheid te laten opereren, maar wel op gepaste afstand van de beleidsverantwoordelijkheid van de minister.

De gereguleerde opleidingen moeten het vertrouwen kunnen hebben dat de niveaubeoordeling van het NCP niet zal worden gecontamineerd door voornemens die de minister mogelijk heeft ten aanzien van inrichting van het stelsel en de onderlinge verhoudingen daarbinnen. Men moet er op kunnen vertrouwen dat het NCP zich uitsluitend zal baseren op een objectieve meting en vergelijking van de leerresultaten, mede met referentie aan internationale standaarden. De niet-gereguleerde 'overige' opleidingen moeten er op kunnen rekenen dat het oordeel van het NCP niet zal worden gecontamineerd door allerlei beleidsoverwegingen ten aanzien van de plaats van het niet-gereguleerde onderwijs in het stelsel. Ook hier moet het NCP in de gelegenheid zijn het gezag te verwerven van een onafhankelijk instituut dat zich uitsluitend laat leiden door deskundigheid.

De commissie heeft in dit licht desgevraagd twee uitnodigingen besproken die aan de minister zijn gericht om het NCP onder te brengen. Een van deze uitnodigingen is opgesteld door een dienst van het departement van OCW met een grote ervaring op het gebied van registratie. De commissie acht het niet raadzaam dat de minister op deze uitnodiging zou ingaan vanwege de te geringe afstand van de betreffende dienst tot de overheid in het algemeen, het departement van OCW in het bijzonder. Zij acht het uitgesloten dat de dienst het gewenste deskundige gezag opbouwt.

De tweede uitnodiging tot onderbrenging van het NCP is opgesteld voor een viertal organisaties die erkende ervaring hebben met diplomawaardering en accreditatie van opleidingen. De deskundigheid van deze organisaties op het terrein van NLQF en NCP is onmiskenbaar en wordt algemeen erkend. Niettemin acht de commissie het voor de minister evenmin raadzaam op deze uitnodiging in te gaan. Enkele van de betrokken organisaties staan immers bijzonder dicht bij het onderwijsveld en kunnen niet geacht worden volkomen objectief te staan tegenover de bevoegde instanties die classificatie vragen bij het NCP. Wel acht de commissie het aan te bevelen dat een onafhankelijk gepositioneerd NCP voor de voorbereiding van zijn beoordelingswerkzaamheden ruim gebruik maakt van de bij genoemde vier organisaties opgebouwde deskundigheid.

De commissie adviseert de minister het beheer van het NLQF onder verantwoordelijkheid van de overheid, als publieke taak, onder te brengen bij een onafhankelijk orgaan. De commissie heeft daarbij geen oordeel uitgesproken over de precieze juridische vormgeving van dit orgaan, bijvoorbeeld een zelfstandig bestuursorgaan. Centraal staat voor de commissie de dubbele onafhankelijkheid van het NCP, zowel ten opzichte van het onderwijsveld als ten opzichte van de (beleidsverantwoordelijkheid van de) minister.

Bijlage II
Bij het advies van de
Commissie NLQF – EQF
NLQF en Leeswijzer

Inhoudsopgave

Begrippenkader	2
Deel I Leeswijzer	4
1 De Europese context; het European Qualifications Framework for Lifelong learning EQF	5
2 Het Nederlands nationaal kwalificatiekader NLQF	6
2.1 Wat is het NLQF?	6
2.2 Wat is het doel van het NLQF?.....	6
2.3 Wat is het NLQF NIET?	7
3 Belangrijkste kenmerken van het NLQF	8
3.1 Alle kwalificaties	8
3.2 Ontwikkeling van het NLQF	8
3.3 De NLQF niveaus	10
3.4 'Best fit' inschaling	10
3.5 Gebruik van en, of en/of	11
3.6 NLQF-niveau, onderwijssectoren en doorstroomrechten.....	11
4 De koppeling van het NLQF aan het EQF	12
5 Het Nationaal coördinatiepunt NCP NLQF	13
6 Het NLQF in schema	14
SCHEMA	15
6.1 Volwasseneneducatie	16
6.2 Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo)	16
6.3 Middelbaar Beroepsonderwijs	16
6.4 Havo/Vwo	17
6.5 Hoger onderwijs	18
6.6 Overige kwalificaties	18
Deel II De NLQF niveaubeschrijvingen	19
Bijlage 1. De aanbeveling van het Europees parlement en de Raad van de Europese unie.	27

Toelichting

Deze leeswijzer is bedoeld om u de nodige achtergrondinformatie te geven om het Nederlands nationaal kwalificatiekader (NLQF) en de bijbehorende documenten op de juiste wijze te kunnen lezen. Alle documenten zijn in te zien en te downloaden van www.NLQF.nl.

In deze leeswijzer wordt beschreven wat het NLQF is, hoe dit is ontwikkeld en wordt geïmplementeerd en hoe zich dit verhoudt tot het EQF, het kwalificatiekader Hoger Onderwijs, en de Dublin descriptoren.

Gestart wordt met een verklaring van de belangrijkste begrippen. Vervolgens wordt in deel I een toelichting gegeven op het EQF, en de ontwikkeling van het NLQF. Daarna wordt ingegaan op de belangrijkste kenmerken van het NLQF en hoe de relatie is met het kwalificatiekader Hoger Onderwijs. In deel II zijn de niveaubeschrijvingen van het NLQF opgenomen.

Begrippenkader

In deze leeswijzer zijn de volgende definities van belang:

Kwalificatie	Het resultaat van een door een bevoegde instantie verricht gevalideerd beoordelingsproces, waarin wordt vastgesteld dat een geheel van leerresultaten aan vooraf bepaalde standaarden voldoet.
Gereguleerde kwalificaties	De kwalificaties die door het Ministerie van OCW, en daar waar het kwalificaties voor voedsel, natuur en leefomgeving betreft, door het Ministerie van ELI worden gereguleerd. Hieronder vallen de kwalificaties in het voortgezet onderwijs, het middelbaar beroepsonderwijs, het hoger onderwijs en de volwasseneneducatie.
Overige kwalificaties	Alle andere kwalificaties dan de kwalificaties die worden gereguleerd door het Ministerie van OCW, en daar waar het kwalificaties voor voedsel, natuur en leefomgeving betreft, door het Ministerie van ELI
Bevoegde instantie	De instantie die het diploma of certificaat ondertekent, dan wel op andere wijze verantwoordelijk is voor de vaststelling dat de leerresultaten van een individu aan de standaarden van de kwalificatie voldoen.
Leerresultaten	Beschrijvingen van wat iemand kent en kan doen na de voltooiing van een leerproces. In het NLQF worden leerresultaten beschreven in termen van kennis, vaardigheden en zelfstandigheid en verantwoordelijkheid, alle binnen een vastgestelde context.
Context	De contextbeschrijvingen van de niveaus zijn samen met de beschreven kennis bepalend voor de moeilijkheidsgraad van de vaardigheden.
Kennis	Kennis is het geheel van feiten, beginselen, theorieën en manieren van werken dat verband houdt met een beroep of een kennisdomein.
Vaardigheden	Cognitieve vermogens (logisch, intuïtief en creatief denken) en praktische vermogens (psychomotorische vaardigheden in toepassing van methodes, materialen, hulpmiddelen en instrumenten) om binnen een gegeven context <ul style="list-style-type: none">• kennis te reproduceren, analyseren, integreren, evalueren, combineren en toe te passen in een beroep of kennisdomein.• problemen te onderkennen en op te lossen• zich te kunnen ontwikkelen, zelfstandig of met begeleiding• informatie te verkrijgen, verzamelen, verwerken, combineren, analyseren en beoordelen• te communiceren op basis van de in de context geldende conventies.

Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid	Het bewezen vermogen om samen te werken met anderen en de verantwoordelijkheid te dragen voor eigen werk- en studieresultaten en/of dat van anderen.
Classificeren	Het door het NCP NLQF inschalen van een kwalificatie op één van de NLQF-niveaus.
Voordragen	Het verzoek van een bevoegde instantie aan het NCP NLQF om een kwalificatie te classificeren in het NLQF.
Registratie	Het vastleggen in een openbaar register van gegevens van een kwalificatie die door het NCP NLQF voorzien is van een niveauaanduiding.

Deel I Leeswijzer

1 De Europese context; het European Qualifications Framework for Lifelong learning EQF

Met de ontwikkeling van het Nederlandse nationaal kwalificatiekader (NLQF) volgt Nederland een Europese ontwikkeling.

Het *European Qualifications Framework (EQF)* is een kwalificatiekader dat bestaat uit acht niveaus van leerresultaten. Leerresultaten zijn beschrijvingen van wat iemand kent, en kan doen na de voltooiing van een leerproces. Deze leerresultaten worden in het EQF beschreven in termen van kennis, vaardigheden en competenties. De aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van het EQF voor een leven lang leren werd officieel van kracht in april 2008. (zie bijlage 1 van dit document)

Door middel van het EQF kunnen de niveaus van kwalificaties van verschillende landen beter met elkaar vergeleken worden. De (descriptor) van de) acht niveaus dienen als referentie voor alle niveaus van kwalificaties, ongeacht de vorm waarin deze worden aangeboden.

Het EQF levert door deze vergelijkingsmogelijkheid een bijdrage aan meer transparantie van de verschillende onderwijsystemen van de EU-landen en tot het vergroten van de deelname aan een levenlang leren. Als binnen Europa kwalificaties van verschillende landen met elkaar vergeleken kunnen worden door ze te relateren aan één referentiekader, draagt dat bij aan de internationale mobiliteit van studenten en werknemers. Studenten kunnen bijvoorbeeld eenvoudiger een stage uitvoeren bij een buitenlands leerbedrijf, of (een deel van) een opleiding in het buitenland volgen. Werknemers met een diploma op zak met daarop een EQF aanduiding kunnen wellicht gemakkelijker aan de slag in een ander EU-land.

Landen die gevolg geven aan deze aanbeveling hebben de intentie uitgesproken om uiterlijk in 2010 hun nationale kwalificatieniveaus te koppelen aan het EQF, uiteraard op basis van vrijwilligheid. Vanaf 2012 is het de bedoeling om op ieder diploma een verwijzing naar het EQF niveau te vermelden.

Op dit moment werken 31 Europese landen aan de ontwikkeling of de verbetering van een nationaal kwalificatiekader mede met als doel de niveaus van deze kaders te koppelen aan de niveaus van het *European Qualifications Framework (EQF)*.

Tot op heden hebben vier landen de koppeling gerealiseerd: Ierland, Malta, UK en Frankrijk. Het is de verwachting dat in 2011 nog ruim 20 landen, waaronder Nederland, de koppeling afronden. De overige landen volgen spoedig daarna. Naast de EU landen zijn er zeker 15 EU-partnerlanden die deze ontwikkeling volgen, variërend van verkenning tot en met wetgeving.

2 Het Nederlands nationaal kwalificatiekader NLQF

2.1 Wat is het NLQF?

Het Nederlands nationaal kwalificatiekader NLQF is een (nieuwe) beschrijving van de kwalificatieniveaus in Nederland in termen van leerresultaten. Kwalificaties worden ingeschaald in het NLQF en krijgen daarmee een niveauaanduiding. Het kwalificatiekader bestaat uit een verzameling beschrijvingen van leerresultaten waarop de kwalificatie is gebaseerd. Leerresultaten zijn beschrijvingen van wat iemand kent en kan doen na de voltooiing van een leerproces.

Het NLQF omvat enerzijds de door het Ministerie van OCW gereguleerde kwalificaties (behaalde leerresultaten) en (waar het voedsel, natuur en leefomgeving betreft) de door het Ministerie van ELI gereguleerde kwalificaties. Deze gereguleerde kwalificaties worden generiek in het NLQF geclassificeerd en van een niveau-aanduiding voorzien.

Anderzijds zijn er vele niet door de beide ministeries gereguleerde kwalificaties (diploma's, certificaten, etc.) die op de arbeidsmarkt een duidelijk civiel effect hebben. De classificatie van deze kwalificaties zal plaatsvinden op verzoek van de instantie die verantwoordelijk is voor de uitgifte van de diploma's en certificaten, hetgeen doorgaans ook de instantie is die de onderliggende opleiding verzorgt.

2.2 Wat is het doel van het NLQF?

Een NLQF niveau-aanduiding versterkt het civiel effect van kwalificaties. Door zowel de door de departementen gereguleerde kwalificaties als de overige kwalificaties onder te brengen in één kader, geeft het NLQF inzicht in de niveaus van de in Nederland aangeboden kwalificaties in hun onderlinge verhouding.

Het NLQF heeft een functie voor iedereen in Nederland, waaronder onderwijs- en opleidingsinstellingen sociale partners en werkgevers en studenten, doordat het NLQF:

- mensen van alle leeftijden en vanuit verschillende omstandigheden helpt inzicht te krijgen in het niveau van kwalificaties. Hierdoor wordt het makkelijker een passende opleiding en training te vinden, zodat mensen efficiënter gebruik kunnen maken van al hun capaciteiten;
- werkgevers en individuen inzicht geeft in de niveaus van bestaande kwalificaties en hoe deze niveaus zich tot elkaar verhouden, zowel nationaal als internationaal via het EQF;
- laat zien hoe de verschillende kwalificaties bijdragen aan het verbeteren van de vaardigheden van de mensen werkzaam in de arbeidsmarkt.

De doelen van het NLQF kunnen als volgt worden samengevat:

- het vergroten van de transparantie binnen het Nederlandse onderwijslandschap;
- het vergroten van de transparantie tussen kwalificaties binnen Europa;
- het vergroten van de vergelijkbaarheid van niveaus van kwalificaties;
- het stimuleren van het denken in termen van leerresultaten als bouwsteen van kwalificaties;
- het stimuleren van een leven lang leren voor mensen van alle leeftijden;
- het vergroten van de transparantie van leerroutes;
- het vergroten van inzicht van spelers op de arbeidsmarkt in het niveau van de kwalificaties;
- het vergemakkelijken van de communicatie tussen alle betrokkenen in onderwijs en arbeidsmarkt.

Het NLQF omvat een grote reeks aan kwalificaties, en erkent dat verschillende aanbieders en onderwijssectoren betrokken bij een leven lang leren in Nederland verschillende termen en processen gebruiken om de leerresultaten, onderwijsprogramma's en exameneisen te beschrijven.

2.3 Wat is het NLQF NIET?

Het NLQF geeft transparantie maar doet ook veel niet. Het NLQF is een (nieuwe) beschrijving van de Nederlandse kwalificatieniveaus, het is **geen** herziening van het Nederlandse onderwijsstelsel. Een NLQF niveau aanduiding geeft **geen** recht op titels of graden. NLQF niveaus zijn **niet** gebonden aan onderwijssectoren. In- en doorstroomrechten worden **niet** geregeld in het NLQF Deze zijn afhankelijk van een veelheid aan factoren zoals de gedetailleerde inhoud van een kwalificatie. Het NLQF is niet geschikt om dit detailniveau weer te geven.

Het begrip startkwalificatie is niet verwerkt in het NLQF, omdat een startkwalificatie niet aan een niveau gebonden is. Een startkwalificatie is het minimale onderwijsniveau dat nodig is om serieus kans te maken op duurzaam geschoold werk in Nederland. Een vmbo diploma geeft wel toegang tot de vervolgopleiding mbo, maar wordt niet gezien als startkwalificatie. Een mbo- diploma geldt wel als startkwalificatie met uitzondering van niveau 1 (assistent beroepsbeoefenaar). Een havo- of vwo-diploma valt ook onder de norm van startkwalificatie. Men mag er niet zonder meer van uitgaan dat de genoemde startkwalificaties hetzelfde niveau hebben; mbo-2 heeft niet hetzelfde eindniveau als havo of vwo.

3 Belangrijkste kenmerken van het NLQF

3.1 Alle kwalificaties

Het NLQF is een (nieuwe) beschrijving van de kwalificatieniveaus in Nederland in termen van leerresultaten. Leerresultaten zijn beschrijvingen van wat iemand kent en kan doen na de voltooiing van een leerproces.

De door het Ministerie van OCW gereguleerde kwalificaties en (waar het voedsel, natuur en leefomgeving betreft) de door het Ministerie van ELI gereguleerde kwalificaties vormen in de Nederlandse kwalificatiestructuur algemeen erkende vaste waarden. Zo bestaan er al decennia lang door de samenleving erkende waarden van het eindniveau havo, de kwalificatie mbo-niveau 4 of het doctoraat. Deze leerresultaten zijn als vertrekpunt gekozen bij de ontwikkeling van het NLQF. Anderzijds zijn er vele niet door de beide ministeries gereguleerde kwalificaties (diploma's, certificaten etc.) die op de arbeidsmarkt een duidelijk civiel effect hebben. Een NLQF niveau-aanduiding versterkt het civiel effect van kwalificaties.

Door zowel de door de departementen gereguleerde kwalificaties als de overige kwalificaties onder te brengen in één kader, geeft het NLQF inzicht in de niveaus van de in Nederland aangeboden kwalificaties in hun onderlinge verhouding.

De door de ministeries gereguleerde kwalificaties worden generiek in het NLQF geassocieerd en van een niveau-aanduiding voorzien. De classificatie van deze overige kwalificaties zal plaatsvinden op verzoek van de instantie die verantwoordelijk is voor de uitgifte van de diploma's en certificaten, hetgeen doorgaans ook de instantie is die de onderliggende opleiding verzorgt.

3.2 Ontwikkeling van het NLQF

De door de departementen gereguleerde kwalificaties vormen algemeen erkende vaste waarden en zijn daarom als vertrekpunt gekozen bij de ontwikkeling van het NLQF. Het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft in voortdurend overleg met het onderwijsveld leerresultaten van de gereguleerde kwalificaties beschreven in een matrix. Deze matrix is na de tweede consultatie aangepast tot het document 'Beschrijvingen leerresultaten gereguleerde kwalificaties'.

Een overzicht van deze beschrijvingen treft u aan in het document 'Beschrijving leerresultaten van gereguleerde kwalificaties' op de website www.NLQF.nl.

Voor het begrippenkader, zoals gebruikt in deze beschrijvingen, is gekeken naar de termen zoals ze in de verschillende onderwijssectoren gebruikt worden en de begrippen zoals ze in het EQF en in buitenlandse kwalificatiekaders zijn gehanteerd. Uiteindelijk zijn de bestaande kwalificaties beschreven in de volgende descriptorelementen:

Context, kennis, vaardigheden en zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. Binnen de vaardigheden worden de volgende vaardigheden onderscheiden: toepassen van kennis, probleemoplossende vaardigheden, leer- en ontwikkelvaardigheden, informatievaardigheden en communicatievaardigheden.

Hieronder volgt een toelichting op de onderscheiden descriptorelementen:

Context	De contextbeschrijvingen van de niveaus zijn samen met de beschreven kennis bepalend voor de moeilijkheidsgraad van de vaardigheden.
Kennis	Kennis is het geheel van feiten, beginselen, theorieën en manieren van werken dat verband houdt met een beroep of een kennisdomein.
Vaardigheden	Cognitieve vermogens (logisch, intuïtief en creatief denken) en praktische vermogens (psychomotorische vaardigheden in toepassing van methodes, materialen, hulpmiddelen en instrumenten) om binnen een gegeven context: <ul style="list-style-type: none">• kennis te reproduceren, analyseren, integreren, evalueren, combineren en toe te passen in een beroep of kennisdomein;• problemen ter her- of onderkennen en op te lossen;• zich te kunnen ontwikkelen, zelfstandig of met begeleiding;• informatie te verkrijgen, verzamelen, verwerken, combineren, analyseren en beoordelen;• te communiceren op basis van de in de context geldende conventies.
Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid	Het bewezen vermogen om samen te werken met anderen en de verantwoordelijkheid te dragen voor eigen werk- en studieresultaten en/of dat van anderen.

Nadat de bestaande kwalificaties op een eenduidige manier zijn beschreven bleek het mogelijk deze met elkaar te vergelijken en te groeperen in negen niveaus; een instroomniveau en niveau één tot en met acht. Deze niveaubeschrijvingen vormen samen het NLQF.

3.3 De NLQF niveaus

De NLQF niveaus geven een indicatie van de complexiteit van de kwalificaties. Het instroomniveau is het minst complex en niveau acht is het meest complex. De niveaus zijn dusdanig opgebouwd dat een niveau minimaal de leerresultaten van de onderliggende niveaus omvat. De aldus ontstane niveaus zijn niet homogeen en kennen geen vast ritme. De descriptorelementen samen beschrijven binnen welke context en met welk type kennis iemand op het betreffende niveau de kennis kan toepassen, problemen kan oplossen, zich kan ontwikkelen, informatie kan verwerven en kan communiceren en welke verantwoordelijkheid iemand op zich kan nemen.

3.4 'Best fit' inschaling

De descriptorelementen bepalen gezamenlijk het niveau van de kwalificatie. Om een kwalificatie in het NLQF in te schalen wordt gebruik gemaakt van het 'best fit' principe. Dit houdt in dat een kwalificatie niet aan alle beschrijvingen van een niveau hoeft te voldoen maar dat het daar gepositioneerd wordt waar de kwalificatie het beste past. Dit maakt dat kwalificaties van een meer algemeen karakter, bijvoorbeeld Havo, op een zelfde niveau gepositioneerd kunnen worden als kwalificaties met een beroepsgericht karakter zoals mbo 4 -kwalificaties.

De NLQF-niveaubeschrijvingen vormen een referentiepunt om vast te stellen welk niveau een kwalificatie heeft. Deze niveaus zijn niet bedoeld om een precieze en allesomvattende beschrijving te geven van individuele kwalificaties. De niveaubeschrijvingen maken een globale niveauvergelijking mogelijk van kwalificaties die in verschillende contexten zijn behaald, zijn beschreven in leerresultaten en zijn voorzien van de vereiste kwaliteitsborging.

De inschaling of classificatie van een kwalificatie in een NLQF niveau is gebaseerd op de vergelijking van de vereiste leerresultaten van een kwalificatie met de NLQF-niveaubeschrijvingen. De classificatie is niet gebaseerd op de lengte van een studie of de hoeveelheid tijd die iemand heeft geïnvesteerd om de leerresultaten te behalen. Het niveau van een kwalificatie is niet gebonden aan een bepaalde hoeveelheid studiebelasting.

Het feit dat twee of meer kwalificaties zich op hetzelfde niveau in het NLQF bevinden geeft aan dat de moeilijkheidsgraad van deze kwalificaties min of meer vergelijkbaar is. Het betekent niet noodzakelijk dat deze kwalificaties dezelfde doelstellingen, inhoud of leerresultaten hebben. Het betekent ook niet dat de kwalificaties gelijkwaardig of uitwisselbaar zijn.

3.5 Gebruik van en, of en/of

In de niveaubeschrijvingen worden veel opsommingen gebruikt. Voor de leesbaarheid van de teksten is gekozen om in deze opsommingen consequent 'en' te gebruiken. Het onderliggende 'best fit' principe maakt dat bij inschaling niet aan alle eisen hoeft te worden voldaan. Hierdoor kunnen taalconstructies met en/of vermeden worden.

3.6 NLQF-niveau, onderwijssectoren en doorstroomrechten.

Het NLQF is een nieuwe beschrijving van de bestaande kwalificatieniveaus in Nederland. Het komt niet in de plaats van bestaande wet- en regelgeving.

De NLQF-niveaus zijn niet gekoppeld aan een onderwijssector. Alle NLQF-niveaus staan open voor alle kwalificaties van alle onderwijssectoren. Hierdoor zijn NLQF-niveaus ook niet gekoppeld aan graden of titulatuur. Dit betekent bijvoorbeeld dat een kwalificatie op niveau zes niet automatisch tot het hoger onderwijs behoort en het behalen van deze kwalificatie dus niet automatisch recht geeft op een bachelor graad.

Doorstroomrechten binnen en tussen onderwijssectoren zijn geregeld in bestaande wet- en regelgeving. Het behalen van een kwalificatie die ingeschaald is in het NLQF betekent daardoor niet automatisch toegang tot een kwalificatie op het naast hoger gelegen niveau.

4 De koppeling van het NLQF aan het EQF

De ontwikkeling van het NLQF is ter hand genomen om gehoor te geven aan de aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad om uiterlijk in 2010 de nationale kwalificatieniveaus te koppelen aan het EQF en om vanaf 2012 op ieder diploma een verwijzing naar het EQF niveau te vermelden. Om tot deze koppeling tussen het NLQF en het EQF te kunnen komen is bij de ontwikkeling van de NLQF-niveaus rekening gehouden met de beschrijvingen van de EQF niveaus. Een gedetailleerde vergelijking van het NLQF en het EQF kunt u inzien en downloaden op en downloaden van de website www.NLQF.nl. Het resultaat van de vergelijking is dat het in Nederland benoemde 'Instroomniveau' niet aan een van de EQF niveaus gekoppeld is en dat niveau één tot en met acht van het NLQF gekoppeld zijn aan niveau één tot en met acht van het EQF. In het schema in hoofdstuk zes komt dit tot uiting.

5 Het Nationaal coördinatiepunt NCP NLQF

Het is van belang dat er zowel nationaal als internationaal vertrouwen bestaat over het NLQF niveau van de kwalificaties bij sociale partners, bedrijfsleven, onderwijs- en opleidingsinstellingen en individuen. Dit vertrouwen kan alleen ontstaan als beheer van en inschaling in het NLQF in handen worden gelegd van een onafhankelijk lichaam met groot gezag. Hiertoe wordt een onafhankelijk Nationaal Coördinatiepunt (NCP-NLQF) ingericht.

Tijdens de ontwikkelingsperiode van het NLQF is het Ministerie van OCW opgetreden als nationaal coördinatiepunt. Na vaststelling door de Minister zullen de verantwoordelijkheden van het nationaal coördinatiepunt buiten het Ministerie worden gepositioneerd. Het NCP NLQF zal zowel op afstand staan van de overheid als van de aanbieders van opleidingen en diploma's/certificaten.

De notitie waarin de taken en kenmerken van het NCP NLQF zijn uitgewerkt is in te zien op en te downloaden van de website www.NLQF.nl.

6 Het NLQF in schema

Bij de ontwikkeling van het NLQF zijn door het NCP NLQF de door OCW en ELI gereguleerde kwalificaties (diploma's) generiek ingeschaald op een NLQF-niveau. Deze inschaling vormt integraal onderdeel van het NLQF. Alle overige kwalificaties kunnen, op verzoek van de bevoegde instantie, door het NCP-NLQF beoordeeld en ingeschaald worden op het toepasselijke niveau. Voorwaarden en procedures van deze inschaling treft u aan in de notitie betreffende de taken en kenmerken van het NLQF op de website www.NLQF.nl.

In het onderstaande schema ziet u hoe de NLQF niveaus zich verhouden tot de EQF niveaus, hoe de generieke inschaling is van de door de ministeries gereguleerde kwalificaties en dat alle niveaus van het NLQF open staan voor alle kwalificaties.

SCHEMA

EQF	NLQF	Volwasseneneducatie	Vmbo	Mbo	Havo/ Vwo	Ho	Overige kwalificaties
8	8					Doctoraat/ Ontwerper/ Medisch specialist	
7	7					Master	
6	6					Bachelor	
5	5	Vavo-Vwo			Vwo	Associate Degree	
4	4	Vavo-Havo		Mbo-4	Havo		
3	3			Mbo-3			
2	2	Vavo-vmbo tl BasisEducatie 3	Vmbo kb, gl en tl	Mbo-2			
1	1	BasisEducatie 2	Vmbo bb	Mbo-1			
	In stroom niveau	BasisEducatie 1					

6.1 Volwasseneneducatie

Binnen de volwasseneneducatie worden zes niveaus van opleidingen onderscheiden. Niveaus 1,2 en 3 worden ook wel basiseducatie genoemd. Basiseducatie is gericht op het verwerven van basisvaardigheden die als doel hebben om mensen:

- a. toe te rusten om deel te kunnen nemen in de samenleving (social inclusion)
- b. te equiperen zodat ze aan een vervolgopleiding kunnen beginnen

Het accent ligt meestal op taal (de eigen taal, lezen en schrijven) en de taal als 2^e taal, daarnaast wordt aandacht besteed aan rekenvaardigheden, digitale vaardigheden, sociale vaardigheden en kennis van de Nederlandse samenleving. Deelnemers moeten 18 jaar of ouder zijn om hieraan deel te kunnen nemen.

De leerresultaten van basiseducatie niveau 1 liggen onder het niveau van de leerresultaten van niveau 1 van het EQF en kunnen daarom niet aan het EQF gekoppeld worden. Er is voor gekozen om dit niveau in het NLQF als instroomniveau te benoemen.

Niveau 4, 5 en 6 betreft voortgezet algemeen volwassenonderwijs (vavo). De niveaus in het vavo komen overeen met de theoretische leerweg van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo, voorheen mavo), hoger algemeen voortgezet onderwijs (havo) of het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo). Het verschil met het initiële onderwijs is dat in het vavo per vak certificaten kunnen worden gehaald die gezamenlijk tot een diploma kunnen leiden. Dit maakt dat deze kwalificaties zijn ingeschaald op het niveau van vmbo tl, havo en vwo.

6.2 Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo)

Het vmbo kent vier leerwegen in verschillende sectoren. De basisberoepsgerichte leerweg is ingeschaald op niveau één. De uitstroomniveaus van vmbo kader beroepsgericht, de gemengde leerweg en de theoretische leerweg liggen dusdanig dicht bij elkaar dat deze op één NLQF niveau (niveau twee) zijn gepositioneerd.

6.3 Middelbaar Beroepsonderwijs

Hiertoe behoren de beroepsopleidingen volgens de kwalificatiestructuur van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs, die door ROC's, AOC's en vakscholen worden aangeboden. Deze kwalificatiestructuur kent vier niveaus. De mbo-niveaubepaling vindt plaats door de paritaire commissie van de kenniscentra beroepsonderwijs (KBB's), en wordt na toetsing door het coördinatiepunt mbo vastgesteld door de minister van OCW of ELI. Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat deze mbo-niveaubepaling een grote consistentie vertoont. Dit heeft ertoe geleid dat de mbo-niveaus generiek zijn ingeschaald in het NLQF, dat wil zeggen dat alle kwalificaties in een mbo niveau zijn ingeschaald in een en het zelfde bijbehorende NLQF niveau.

Indien een KBB van mening is dat voor een individuele kwalificatie een andere inschaling is gewenst kan dit bij het NCP NLQF aangevraagd worden. Zie hiervoor de notitie NCP NLQF, kenmerken en taken op www.NLQF.nl.

6.4 Havo/Vwo

Havo en vwo zijn op respectievelijk niveau vier en vijf gepositioneerd op basis van de weging van de niveaus van deze kwalificaties. De positionering van vwo op niveau vijf is in internationaal verband bijzonder. De positionering van het *school leaving certificate* is ook in andere Europese landen een discussiepunt waar door de Europese Commissie en Cedefop later dit jaar nog aandacht aan besteed zal gaan worden door middel van een *Pear Learning Activity*. Niettemin acht de commissie het redelijk het vwo op niveau vijf in te delen en wel om de volgende redenen:

- In vergelijking met menig buitenland is het Nederlandse vwo van een hoog niveau. Tal van landen kennen de praktijk van een *foundation year* ter voorbereiding op een universitaire studie. Zo'n *foundation year* is in feite in het vwo geïncorporeerd. In het Verenigd Koninkrijk moeten studenten op het secundaire niveau bovenop het *ordinary level* een aantal *A-levels* hebben behaald willen ze toegang krijgen tot goede universitaire opleidingen, de Nederlandse inclusief. In de Verenigde Staten vindt de selectie grotendeels na afloop van het secundaire onderwijs plaats. Zo heeft in California alleen de bovenste 15% van de jaargroep toegang tot het hoogste universitaire niveau (d.i. de *University of California* met haar 9 campussen en dus niet de zogeheten *State Universities, State Colleges en Community Colleges*). Nederland heeft dus gekozen voor een preselectie op secundair niveau, tot uiting komend in een vwo met a) een langjariger traject en b) een hoger niveau van secundaire algemene vorming.
- Na het behalen van het havodiploma is er normaal gesproken een tweejarig traject nodig om het kwalificatieniveau van het (algemeen vormende) vwo te bereiken, evenveel dus als het traject naar de beroepsgerichte Associate Degree, die ook op niveau 5 is geplaatst.
- Plaatsing van vwo op niveau 4 zou een afwaardering van het kwalificatieniveau betekenen; het zou betekenen dat een zesjarig traject van algemene vorming voor jonge mensen met een meer dan gemiddeld intelligentieniveau wordt gelijkgeschakeld aan een traject van algemene vorming dat past bij leerlingen met een enigszins lager ingangsniveau dat bovendien een jaar korter duurt.
- Omdat beide schooltypen – havo en vwo – zich richten op algemene vorming is er hier geen sprake van een richtingenonderscheid (zoals hieronder bij het onderscheid tussen de academische bachelor en de professionele bachelor), maar van een niveauonderscheid.

Positionering van vwo op NLQF niveau vijf betekent niet dat vwo daarmee tot het hoger onderwijs behoort. De NLQF niveaus, evenals de EQF niveaus, zien immers op verschillen in leerresultaten en niet op de gelaagde opbouw van het formele onderwijsstelsel. Anders gezegd: NLQF- en EQF-niveaus kunnen ongelijksoortige onderwijstypen bevatten.

6.5 Hoger onderwijs

Het hoger onderwijs heeft in het kader van het Bologna Proces, waarin 47 Europese landen hun hoger onderwijsbeleid afstemmen, in 2005 besloten tot invoering van het Europese Kwalificatieraamwerk Hoger Onderwijs. Bij aanneming van het EQF is vastgesteld dat de descriptors van het Kwalificatieraamwerk Hoger Onderwijs overeenstemmen met de leerresultaten van niveau vijf tot en met acht van het EQF. Het Nederlands nationaal Kwalificatieraamwerk Hoger Onderwijs, dat in 2009 het zelfcertificeringsproces ten opzichte van het Europees kwalificatiekader voor Hoger Onderwijs heeft afgerond, is daarmee gepositioneerd op de niveaus vijf, zes, zeven en acht van het EQF en NLQF.

Ten behoeve van de herkenbaarheid zijn de niveaubeschrijvingen van niveau vijf tot en met acht van het NLQF afgestemd op de descriptors van het EQF én de Dublin descriptors van het Kwalificatieraamwerk Hoger Onderwijs. Dit betekent niet dat niveau vijf tot en met acht zijn afgesloten voor kwalificaties die niet formeel tot het stelsel van hoger onderwijs behoren. Immers het NLQF heeft betrekking op niveaus van leerresultaten en niet op indelingen in het onderwijsstelsel.

De directe vergelijking tussen de NLQF niveaus vijf tot en met acht en de Dublin descriptors is opgenomen in een tabel. Deze tabel kunt u inzien op en downloaden van de website www.NLQF.nl.

6.6 Overige kwalificaties

Er zijn veel andere kwalificaties die op de arbeidsmarkt een duidelijk kwalificerend effect hebben en die daarnaast een civiel effect hebben (maatschappelijke erkenning). Een NLQF-niveauaanduiding versterkt in beide opzichten het effect van deze kwalificaties. De overheid heeft besloten dat het voor deze, overige kwalificaties, onder voorwaarden mogelijk moet zijn om ingeschaald te worden in het NLQF. De inschaling van deze kwalificaties zal op vrijwillige basis plaatsvinden op verzoek van de instantie die deze kwalificatie heeft ontwikkeld en vastgesteld en verantwoordelijk is voor de uitgifte van de diploma's en certificaten. Voorstellen voor voorwaarden en procedure zijn uitgewerkt in de notitie NCP NLQF, kenmerken en taken op www.NLQF.nl

Deel II De NLQF niveaubeschrijvingen

NLQF

	Kennis	Vaardigheden				Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	
		Toepassen van kennis	Probleem oplossende vaardigheden	Leer- en ontwikkel vaardigheden	Informatie Vaardigheden		Communicatie vaardigheden
Instreamniveau	CONTEXT: EEN BEKENDE LEEF- EN WERKOMGEVING						
	Bezit basale kennis van eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan de leefomgeving.	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige herkenbare (beroeps)- taken uit op basis van automatismen.	Herkent eenvoudige problemen in het dagelijks leven. Lost deze problemen op.	Ontwikkelt zich met begeleiding.	Verkrijgt en verwerkt informatie over eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan de leefomgeving.	Communiqueert op basis van in de context geldende conventies met gelijken.	Werkt samen met gelijken. Draagt met begeleiding beperkte verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige routinematige taken en studie.
Niveau I	CONTEXT: EEN HERKENBARE LEEF- EN WERKOMGEVING						
	Bezit basale kennis van eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige herkenbare (beroeps)- taken uit op basis van automatismen.	Herkent eenvoudige problemen in de beroepspraktijk en-in het kennisdomein. Lost deze problemen op.	Ontwikkelt zich met begeleiding.	Verkrijgt en verwerkt informatie over eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.	Communiqueert op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevend en cliënten.	Werkt samen met gelijken, leidinggevend en cliënten. Draagt met begeleiding verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige taken en studie.

NLQF

	Kennis	Vaardigheden				Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	
		Toepassen van kennis	Probleem oplossende vaardigheden	Leer- en ontwikkel vaardigheden	Informatie Vaardigheden		Communicatie- Vaardigheden
Niveau II	CONTEXT: EEN HERKENBARE LEEF- EN WERKOMGEVING						
	Bezit basiskennis van feiten en ideeën processen, materialen, middelen en begrippen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige (beroeps) taken uit met behulp van geselecteerde standaardprocedures.	Herkent eenvoudige problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein. Lost deze problemen planmatig op.	Vraagt ondersteuning bij verdere ontwikkeling na reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.	Verkrijgt en verwerkt basisinformatie over feiten, ideeën, processen, materialen, middelen en begrippen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.	Communiqueert op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevend en cliënten.	Werkt samen met gelijken, leidinggevend en cliënten. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige taken en studie.
Niveau III	CONTEXT: EEN HERKENBARE, WISSELENDE LEEF- EN WERKOMGEVING						
	Bezit kennis van materialen, middelen, feiten, kernbegrippen, eenvoudige theorieën, ideeën, methoden en processen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.	Reproduceert de kennis en past deze toe. Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie. Voert (beroeps)taken die tactisch en strategisch inzicht vereisen uit met behulp van een eigen keuze uit en een combinatie van standaardprocedures en methodes.	Onderkent ingewikkelde problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein Lost deze planmatig op door gegevens te identificeren en te gebruiken.	Vraagt ondersteuning bij verdere ontwikkeling na reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.	Verkrijgt, verwerkt en combineert informatie over materialen, middelen, feiten, kernbegrippen, eenvoudige theorieën, ideeën, methoden en processen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.	Communiqueert op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevend en cliënten.	Werkt samen met gelijken, leidinggevend en cliënten. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van een afgebakend takenpakket en studie. Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van het routinewerk van anderen.

NLQF

	Kennis	Vaardigheden					Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid
		Toepassen van kennis	Probleem oplossende vaardigheden	Leer- en ontwikkel vaardigheden	Informatie Vaardigheden	Communicatie- Vaardigheden	
Niveau IV	CONTEXT: EEN HERKENBARE, WISSELENDE LEEF- EN WERKOMGEVING, OOK INTERNATIONAAL.						
	Bezit brede en specialistische kennis van materialen, middelen, feiten, abstracte begrippen, theorieën, ideeën, methoden en processen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.	<p>Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe.</p> <p>Evalueert en integreert gegevens en ontwikkelt strategieën voor het uitvoeren van diverse (beroeps)taken.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie.</p> <p>Analyseert redelijk complexe (beroeps)taken en voert deze uit.</p>	<p>Onderkent en analyseert redelijk complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein.</p> <p>Lost deze problemen planmatig en op creatieve wijze op door gegevens te identificeren en te gebruiken.</p>	<p>Ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.</p>	<p>Verkrijgt, verwerkt en combineert brede en specialistische informatie over materialen, middelen, feiten, abstracte begrippen, theorieën, ideeën, methoden en processen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.</p>	<p>Communiqueert op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevend en cliënten.</p>	<p>Werkt samen met gelijken, leidinggevend en cliënten.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen activiteiten, werk en studie.</p> <p>Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van het werk van anderen.</p>

NLQF

	Kennis	Vaardigheden					Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid
		Toepassen van kennis	Probleem oplossende vaardigheden	Leer- en ontwikkel vaardigheden	Informatie Vaardigheden	Communicatie- Vaardigheden	
Niveau V	CONTEXT: EEN ONBEKENDE, WISSELENDE LEEF- EN WERKOMGEVING, OOK INTERNATIONAAL.						
	<p>Bezit ruime, verdiepte of gespecialiseerde kennis van een beroep en kennisdomein.</p> <p>Bezit gedetailleerde kennis van enkele beroep en kennisdomeinen en begrip van een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten.</p> <p>Bezit beperkte kennis en begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan het beroep en kennisdomein.</p>	<p>Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten, om een antwoord te geven op problemen die gerelateerd zijn aan een beroep en kennisdomein.</p> <p>Gebruikt procedures flexibel en inventief.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe (beroeps)taken en voert deze uit.</p>	<p>Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op creatieve wijze op door gegevens te identificeren en te gebruiken.</p>	<p>Ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.</p>	<p>Verkrijgt, verwerkt, combineert en analyseert brede, verdiepte en gedetailleerde informatie over een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten, van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein evenals beperkte informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen , gerelateerd aan het beroep en kennisdomein. en geeft deze informatie weer.</p>	<p>Communiceert doelgericht op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevend en cliënten.</p>	<p>Werkt samen met gelijken, leidinggevend en cliënten.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen activiteiten, werk en studie.</p> <p>Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van activiteiten en werk van anderen en voor het aansturen van processen.</p>

NLQF

	Kenniss	Vaardigheden				Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid
		Toepassen van kennis	Probleem oplossende vaardigheden	Leer- en ontwikkel vaardigheden	Informatie Vaardigheden	
Niveau VI	CONTEXT: EEN ONBEKENDE, WISSELENDE LEEF- EN WERKOMGEVING, OOK INTERNATIONAAL.					
	<p>Bezit een gevorderde gespecialiseerde kennis en kritisch inzicht in theorieën en beginselen van een van een beroep, kennisdomein en breed wetenschapsgebied.</p> <p>Bezit brede, geïntegreerde kennis en begrip van de omvang, de belangrijkste gebieden en grenzen van een beroep, kennisdomein en breed wetenschapsgebied.</p> <p>Bezit kennis en begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan het beroep of kennisdomein en breed wetenschapsgebied.</p>	<p>Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten zodanig dat dit een professionele en wetenschappelijke benadering in beroep en kennisdomein laat zien.</p> <p>Past complexe gespecialiseerde vaardigheden toe op de uitkomsten van onderzoek.</p> <p>Brengt met begeleiding op basis van methodologische kennis een praktijkgericht- of fundamenteel onderzoek tot een goed einde.</p> <p>Stelt argumentaties op en verdiept die. Evalueert en combineert kennis en inzichten uit een specifiek domein kritisch.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe beroeps- en wetenschappelijke taken en voert deze uit.</p>	<p>Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op tactische, strategische en creatieve wijze op door gegevens te identificeren en te gebruiken.</p>	<p>Ontwikkelt zich door zelfreflectie en zelf beoordeling van eigen(ler) resultaten.</p>	<p>Verzamelt en analyseert op een verantwoorde, kritische manier brede, verdiepte en gedetailleerde beroeps-gerelateerde of wetenschappelijke informatie over een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een beroep of kennisdomein, evenals beperkte informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan het beroep of kennisdomein en geeft deze informatie weer.</p>	<p>Communiqueert doelgericht op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevend en cliënten.</p>

NLQF

	Kennis	Vaardigheden				Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid
		Toepassen van kennis	Probleem oplossende vaardigheden	Leer- en ontwikkel vaardigheden	Informatie Vaardigheden	
Niveau VII	CONTEXT: EEN ONBEKENDE, WISSELENDE LEEF- EN WERKOMGEVING MET EEN HOGE MATE VAN ONZEKERHEID, OOK INTERNATIONAAL.					
	<p>Bezit bijzonder gespecialiseerde en geavanceerde kennis van een beroep, kennisdomein. en wetenschapsgebied en op het raakvlak tussen verschillende beroepen, kennisdomeinen en wetenschapsgebieden.</p> <p>Bezit een kritisch begrip van een reeks van theorieën, principes en concepten, waaronder de belangrijkste van een beroep, kennisdomein en wetenschapsgebied.</p> <p>Bezit uitgebreide, gedetailleerde kennis en kritisch begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan het beroep of kennisdomein en wetenschapsgebieden .</p>	<p>Reproduceert, analyseert en integreert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten en gaat om met complexe materie.</p> <p>Deze kennis vormt de basis voor originele ideeën en onderzoek.</p> <p>Gebruikt de opgedane kennis op een hoger abstractieniveau. Denkt conceptueel. Stelt argumentaties op en verdiept deze.</p> <p>Brengt op basis van methodologische kennis een fundamenteel onderzoek zelfstandig tot een goed einde</p> <p>Levert een originele bijdrage aan het ontwikkelen en toepassen van ideeën, vaak in onderzoeksverband.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein op het raakvlak tussen verschillende beroepspraktijken en kennisdomeinen onderneemt actie. Analyseert complexe beroeps- en wetenschappelijke taken en voert deze uit.</p>	<p>Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op tactische, strategische en creatieve wijze op.</p> <p>Levert in de beroepspraktijk en in het kennisdomein een bijdrage aan de (wetenschappelijke) oplossing van complexe problemen door gegevens te identificeren en te gebruiken.</p>	<p>Ontwikkelt zich grotendeels autonoom.</p>	<p>Verzamelt en analyseert op een verantwoorde, kritische manier brede, verdiepte en gedetailleerde wetenschappelijke informatie over een reeks van theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een beroep of kennisdomein, evenals informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan het beroep- of kennisdomein en geeft deze informatie weer.</p>	<p>Communiqueert doelgericht op basis van in de context en beroepspraktijk eldende conventies met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevend en cliënten.</p>

NLQF

	Kennis	Vaardigheden				Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid
		Toepassen van kennis	Probleem oplossende vaardigheden	Leer- en ontwikkel vaardigheden	Informatie Vaardigheden	
Niveau VIII	CONTEXT: EEN ONBEKENDE, WISSELENDE LEEF- EN WERKOMGEVING MET EEN HOGE MATE VAN ONZEKERHEID, OOK INTERNATIONAAL.					
	<p>Bezit de meest geavanceerde kennis van een beroep, kennis-domein en wetenschapsgebied en op het raakvlak tussen verschillende beroepen, kennisdomeinen en wetenschapsgebieden.</p> <p>Bezit kennis verkregen door persoonlijk onderzoek of werk, leidend tot een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van vak- en wetenschapsgebied.</p> <p>Bezit een kritisch inzicht in een vak- en wetenschapsgebied waaronder een kritisch begrip van de belangrijkste en actuele theorieën, principes en concepten.</p>	<p>Reproduceert, analyseert en integreert de kennis op gezaghebbende wijze en past deze toe, ook in andere contexten en gaat om met complexe materie. Deze kennis vormt de basis voor originele ideeën en onderzoek.</p> <p>Gebruikt de opgedane kennis op een hoger abstractieniveau. Denkt conceptueel. Stelt argumentaties op en verdiept deze.</p> <p>Brengt op basis van methodologische kennis een complex fundamenteel onderzoek zelfstandig tot een goed einde.</p> <p>Levert door origineel onderzoek een bijdrage aan verlegging van de grenzen van kennis door een omvangrijke hoeveelheid werk, waarvan een deel een nationaal of internationaal beoordeelde publicatie verdient.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein op het raakvlak tussen verschillende beroepspraktijken en kennisdomeinen en onderneemt actie. Analyseert complexe beroeps- en wetenschappelijke taken en voert deze uit.</p>	<p>Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op tactische, strategische en creatieve wijze op.</p> <p>Levert in de beroepspraktijk en in het kennisdomein een bijdrage aan de (wetenschappelijke) oplossing van complexe problemen door gegevens te identificeren en te gebruiken.</p>	<p>Ontwikkelt zich grotendeels autonoom en bewerkstelligt technologische, sociale of culturele vooruitgang in de samenleving.</p>	<p>Verzamelt en analyseert op een verantwoorde, kritische manier brede, verdiepte en gedetailleerde wetenschappelijke informatie over een reeks van theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een beroep of kennisdomein, evenals informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan het beroep- of kennisdomein en geeft deze informatie weer.</p>	<p>Communiceert doelgericht op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevenden en cliënten en de bredere wetenschappelijke gemeenschap en de samenleving als geheel.</p>

Bijlage 1. De aanbeveling van het Europees parlement en de Raad van de Europese unie¹.

Het Europees parlement en de raad van de Europese unie bevelen de lidstaten aan:

1. Het Europees kwalificatiekader als een referentiehulpmiddel te gebruiken om de kwalificatieniveaus van de verschillende kwalificatiesystemen te vergelijken en zowel een leven lang leren en gelijke kansen in de kennismaatschappij als verdere integratie van de Europese arbeidsmarkt te bevorderen, met inachtneming van de rijke verscheidenheid aan nationale onderwijsstelsels;
2. Hun nationale kwalificatiesystemen tegen 2010 aan het Europees kwalificatiekader te koppelen, in het bijzonder door hun kwalificatieniveaus op een transparante manier te relateren aan de niveaus in bijlage II, en door, indien dit nodig wordt geacht, overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk nationale kwalificatiekaders te ontwikkelen;
3. Waar nodig maatregelen te nemen opdat alle nieuwe certificaten, diploma's en 'Europass'-documenten die door de bevoegde autoriteiten worden afgegeven, tegen 2012 – via de nationale kwalificatiesystemen – een duidelijke verwijzing naar het passende niveau van het Europees kwalificatiekader bevatten;
4. Zich bij het definiëren en beschrijven van kwalificaties op leerresultaten te baseren, en de validatie van niet formeel en informeel leren te bevorderen overeenkomstig de gemeenschappelijke Europese beginselen die in de conclusies van de Raad van 28 mei 2004 zijn vastgesteld, en daarbij bijzondere aandacht te besteden aan burgers die het grootste risico lopen op werkloosheid of bestaansonzekerheid en die door een dergelijke aanpak geholpen zouden worden om deel te nemen aan levenslang leren en toe te treden tot de arbeidsmarkt;
5. De in bijlage III vastgelegde beginselen inzake kwaliteitsborging in onderwijs en opleiding te bevorderen en toe te passen bij het koppelen van kwalificaties die binnen nationale kwalificatiesystemen in hoger onderwijs, beroepsopleiding en opleiding worden verworven, aan het Europees kwalificatiekader;
6. Ter ondersteuning en in samenwerking met andere relevante nationale autoriteiten, ter oriëntering van de verbanden tussen nationale kwalificatiesystemen en het Europees kwalificatiekader nationale coördinatiepunten, per geval afgestemd op de structuren en behoeften van de lidstaten, aan te wijzen ten einde de kwaliteit en de transparantie van deze verbanden te bevorderen. Deze nationale coördinatiepunten hebben onder meer de volgende taken:
 - a. kwalificatieniveaus in de nationale kwalificatiesystemen relateren aan de in bijlage II beschreven niveaus van het Europees kwalificatiekader;
 - b. ervoor zorgen dat een transparante methode wordt gebruikt om de nationale kwalificatieniveaus aan het Europees kwalificatiekader te relateren om vergelijkingen daartussen makkelijker te maken en ervoor te zorgen dat de daaruit resulterende beslissingen worden bekendgemaakt;
 - c. belanghebbenden de toegang waarborgen tot informatie over hoe nationale kwalificaties via de nationale kwalificatiesystemen verband houden met het Europees kwalificatiekader;
 - d. medewerking van alle relevante belanghebbenden, waaronder, overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk, instellingen voor hoger onderwijs, beroepsopleiding en -opleiding, sociale partners, sectoren en deskundigen inzake de vergelijking en het gebruik van kwalificaties op Europees niveau, bevorderen.

¹ Voor de complete tekst zie de brochure EKK op de website:
ec.europa.eu/education/pub/pdf/general/eqf/broch_nl.pdf

Bijlage III

Bij het advies van de

Commissie NLQF – EQF

**Beschrijving leerresultaten van gereguleerde
kwalificaties**

Beschrijvingen in leerresultaten van de diploma's de door het Ministerie van OCW gereguleerde kwalificaties (diploma's) en (waar het voedsel, natuur en leefomgeving betreft) de door het Ministerie van ELI gereguleerde kwalificaties

Inhoudsopgave

Leeswijzer.....	1
1.1 De NLQF niveaus	2
1.2 'Best fit' inschaling	2
1.3 Gebruik van en, of en/of.....	3

Leeswijzer

Inleiding

In dit document treft u de beschrijvingen aan van de leerresultaten van de door het ministerie van OCW gereguleerde kwalificaties en (waar het voedsel, natuur en leefomgeving betreft) de door het ministerie van ELI gereguleerde kwalificaties. Deze kwalificaties vormen in de Nederlandse kwalificatiestructuur algemeen erkende vaste waarden. Zo bestaan er al decennia lang door de samenleving erkende waarden van het eindniveau havo, de kwalificatie mbo-niveau 4 of het doctoraat. De niveaubeschrijvingen van deze leerresultaten zijn in deze vorm ontwikkeld om als vertrekpunt te kunnen dienen voor de ontwikkeling van het NLQF. Het NLQF is een (nieuwe) beschrijving van de kwalificatieniveaus in Nederland. Leerresultaten zijn beschrijvingen van wat iemand kent en kan doen na de voltooiing van een leerproces.

Het NLQF en de bijbehorende documenten treft u aan op de website www.NLQF.nl.

Ontwikkeling

Het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft in voortdurend overleg met het onderwijsveld de maatschappelijk erkende niveaus beschreven in een matrix beschreven in termen van leerresultaten. Deze matrix is na de tweede consultatie aangepast tot het onderhavige document 'Beschrijvingen leerresultaten gereguleerde kwalificaties'.

Voor het begrippenkader is gekeken naar de termen zoals ze in de verschillende onderwijssectoren gebruikt worden en de begrippen zoals ze in het EQF en in buitenlandse kwalificatiekaders zijn gehanteerd. Uiteindelijk zijn de bestaande diplomanimeaus beschreven in de volgende descriptorelementen: Context, kennis, vaardigheden en zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. Binnen de vaardigheden worden de volgende vaardigheden onderscheiden: toepassen van kennis, probleemoplossende vaardigheden, leer- en ontwikkelvaardigheden, informatievaardigheden en communicatievaardigheden.

Hieronder volgt een toelichting op de onderscheiden descriptorelementen:

Context	De contextbeschrijvingen van de niveaus zijn samen met de beschreven kennis bepalend voor de moeilijkheidsgraad van de vaardigheden.
Kennis	Kennis is het geheel van feiten, beginselen, theorieën en manieren van werken dat verband houdt met een beroep of een kennisdomein.

Vaardigheden

Cognitieve vermogens (logisch, intuïtief en creatief denken) en praktische vermogens (psychomotorische vaardigheden in toepassing van methodes, materialen, hulpmiddelen en instrumenten) om binnen een gegeven context:

- kennis te reproduceren, analyseren, integreren, evalueren, combineren en toe te passen in een beroep of kennisdomein;
- problemen ter her- of onderkennen en op te lossen;
- zich te kunnen ontwikkelen, zelfstandig of met begeleiding;
- informatie te verkrijgen, verzamelen, verwerken, combineren, analyseren en beoordelen;
- te communiceren op basis van de in de context geldende conventies.

Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid

Het bewezen vermogen om samen te werken met anderen en de verantwoordelijkheid te dragen voor eigen werk- en studieresultaten en/of dat van anderen.

De descriptorelementen samen bepalen het niveau van de kwalificatie.

Classificatie van de kwalificaties

Bij de ontwikkeling van het NLQF zijn door het NCP NLQF de door OCW en ELI gereguleerde kwalificaties generiek ingeschaald op een NLQF-niveau. Het NLQF niveau waarin de kwalificatie is geclassificeerd in de schema's hieronder vermeld.

Hieronder volgt een korte toelichting op deze niveau-aanduiding. De complete toelichting op het NLQF staat beschreven in het document 'NLQF en leeswijzer' op de website www.NLQF.nl.

1.1 De NLQF niveaus

De NLQF niveaus geven een indicatie van de complexiteit van de kwalificaties. Het instroomniveau is het minst complex en niveau acht is het meest complex. De niveaus zijn dusdanig opgebouwd dat een niveau minimaal de leerresultaten van de onderliggende niveaus omvat.

De descriptorelementen samen beschrijven binnen welke context en met welk type kennis iemand op het betreffende niveau de kennis kan toepassen, problemen kan oplossen, zich kan ontwikkelen, informatie kan verwerven en kan communiceren en welke verantwoordelijkheid iemand op zich kan nemen.

1.2 'Best fit' inschaling

De descriptorelementen bepalen gezamenlijk het niveau van de kwalificatie. Om een kwalificatie in het NLQF in te schalen wordt gebruik gemaakt van het 'best fit' principe. Dit houdt in dat een kwalificatie niet aan alle beschrijvingen van een niveau hoeft te voldoen maar dat het daar gepositioneerd wordt waar de kwalificatie het beste past. Dit maakt dat kwalificaties van een meer algemeen karakter, bijvoorbeeld Havo, op een zelfde niveau gepositioneerd kunnen worden als kwalificaties met een beroepsgericht karakter zoals mbo 4 kwalificaties.

De NLQF-niveaubeschrijvingen vormen een referentiepunt om vast te stellen welk niveau een kwalificatie heeft. Deze niveaus zijn niet bedoeld om een precieze en allesomvattende beschrijving te geven van de individuele kwalificaties. De niveaubeschrijvingen maken een globale niveauvergelijking mogelijk van kwalificaties die in verschillende contexten zijn behaald, zijn beschreven in leerresultaten en zijn voorzien van de vereiste kwaliteitsborging.

De inschaling of classificatie van een kwalificatie in een NLQF niveau is gebaseerd op de vergelijking van de vereiste en behaalde leerresultaten van een kwalificatie met de NLQF-niveaubeschrijvingen. De classificatie is niet gebaseerd op de lengte van een studie of de hoeveelheid tijd die iemand heeft geïnvesteerd om de leerresultaten te behalen. Het niveau van een kwalificatie is niet gebonden aan een bepaalde hoeveelheid studiebelasting.

Het feit dat twee of meer kwalificaties zich op hetzelfde niveau in het NLQF bevinden geeft aan dat de moeilijkheidsgraad van deze kwalificaties min of meer vergelijkbaar is. Het betekent niet noodzakelijk dat deze kwalificaties dezelfde doelstellingen, inhoud of leerresultaten hebben. Het betekent ook niet dat de kwalificaties gelijkwaardig of uitwisselbaar zijn.

1.3 Gebruik van en, of en/of

In de niveaubeschrijvingen worden veel opsommingen gebruikt. Voor de leesbaarheid van de teksten is gekozen om in deze opsommingen consequent 'en' te gebruiken. Het onderliggende 'best fit' principe maakt dat bij inschaling niet aan alle eisen hoeft te worden voldaan. Hierdoor kunnen taalconstructies met en/of vermeden worden.

Basis Educatie 1 (NLQF Instroomniveau)	
Context	Een bekende, leef- en werkomgeving.
Kennis	Bezit basale kennis van eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan de leefomgeving.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige herkenbare (beroeps) taken uit.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Herkent eenvoudige problemen in het dagelijks leven en lost deze op.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich met begeleiding.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt en verwerkt basale informatie over eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan de leefomgeving.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context geldende conventies met gelijken.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken. Draagt met begeleiding beperkte verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige routinematige taken en studie.

Basis Educatie 2 (NLQF Niveau 1) ¹	
Context	Een herkenbare, leef- en werkomgeving.
Kennis	Bezit basale kennis van eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige herkenbare (beroeps) taken uit op basis van automatismen.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Herkent eenvoudige problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich met begeleiding.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt en verwerkt basale informatie over eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevend en cliënten.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevend en cliënten. Draagt met begeleiding verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige taken en studie.

¹ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Vmbo bb (NLQF Niveau 1)²	
Context	Een herkenbare, leef- en werkomgeving.
Kennis	Bezit basale kennis van eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige herkenbare (beroeps) taken uit op basis van automatismen.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Herkent eenvoudige problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich met begeleiding.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt en verwerkt basale informatie over eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevenden en cliënten.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevenden en cliënten. Draagt met begeleiding verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige taken en studie.

Mbo-1 (NLQF Niveau 1)²	
Context	Een herkenbare, leef- en werkomgeving.
Kennis	Bezit basale kennis van eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige herkenbare (beroeps) taken uit op basis van automatismen.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Herkent eenvoudige problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich met begeleiding.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt en verwerkt basale informatie over eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevenden en cliënten.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevenden en cliënten. Draagt met begeleiding verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige taken en studie.

² Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Educatie 3 (NLQF niveau 2)³	
Context	Een herkenbare, leef- en werkomgeving
Kennis	Bezit basiskennis van feiten, ideeën en begrippen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige (beroeps) taken uit met behulp van geselecteerde standaardprocedures.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Herkent eenvoudige problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze planmatig op.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Vraagt ondersteuning bij verdere ontwikkeling na reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt en verwerkt basisinformatie over feiten, ideeën en begrippen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevenden en cliënten.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevenden en cliënten. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige taken en studie.

Vmbo kb (NLQF niveau 2)³	
Context	Een herkenbare, leef- en werkomgeving
Kennis	Bezit basiskennis van feiten en ideeën processen, materialen, middelen en begrippen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige (beroeps) taken uit met behulp van geselecteerde standaardprocedures.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Herkent eenvoudige problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze planmatig op.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich met beperkte begeleiding.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt en verwerkt basisinformatie over feiten, ideeën, processen, materialen, middelen en begrippen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevenden en cliënten.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevenden en cliënten. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige taken en studie.

³ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Vmbo gl /tl inclusief vavo (NLQF niveau 2)⁴	
Context	Een herkenbare, leef- en werkomgeving.
Kennis	Bezit basiskennis van feiten en ideeën processen, materialen, middelen en begrippen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige (beroeps) taken uit met behulp van geselecteerde standaardprocedures.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Herkent eenvoudige problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze planmatig op.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich met beperkte begeleiding.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt en verwerkt basisinformatie over feiten, ideeën, processen, materialen, middelen en begrippen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevenden en cliënten.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevenden en cliënten. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige taken en studie.

Mbo-2 (NLQF niveau 2)⁴	
Context	Een herkenbare, leef- en werkomgeving.
Kennis	Bezit basiskennis van feiten en ideeën processen, materialen, middelen en begrippen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige (beroeps) taken uit met behulp van geselecteerde standaardprocedures.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Herkent eenvoudige problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze planmatig op.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Vraagt ondersteuning bij verdere ontwikkeling na reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt en verwerkt basisinformatie over feiten, ideeën, processen, materialen, middelen en begrippen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevenden en cliënten.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevenden en cliënten. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige taken en studie.

⁴ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Mbo-3 (NLQF niveau 3)⁵	
Context	Een herkenbare, wisselende leef- en werkomgeving.
Kennis	Bezit basiskennis van materialen, middelen, feiten, kernbegrippen, eenvoudige theorieën, ideeën, methoden en processen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert de kennis en past deze toe. Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie. Voert (beroeps) taken die tactisch en strategisch inzicht vereisen uit met behulp van een eigen keuze uit en een combinatie van standaardprocedures en methodes.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Onderkent redelijk complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze planmatig op door gegevens te identificeren en te gebruiken.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Vraagt ondersteuning bij verdere ontwikkeling na reflectie en beoordeling van eigen (leer) resultaten.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt, verwerkt en combineert basis informatie over materialen, middelen, feiten, kernbegrippen, eenvoudige theorieën, ideeën, methoden en processen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevend en cliënten.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevend en cliënten. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van een afgebakend takenpakket en studie. Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van het routinewerk van anderen.

⁵ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Mbo-4 (NLQF niveau 4)⁶	
Context	Een herkenbare, wisselende leef- en werkomgeving, ook internationaal.
Kennis	Bezit brede of specialistische kennis van materialen, middelen, feiten, abstracte begrippen, theorieën, ideeën, methoden en processen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe. Evalueert en integreert gegevens en ontwikkelt strategieën voor het uitvoeren van diverse (beroeps)taken. Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie. Analyseert redelijk complexe (beroeps)taken en voert deze uit.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Onderkent en analyseert redelijk complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op creatieve wijze op door gegevens te identificeren en te gebruiken.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt, verwerkt en combineert brede of specialistische informatie over materialen, middelen, feiten, abstracte begrippen, theorieën, ideeën, methoden en processen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevenden en cliënten.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevenden en cliënten. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen werk en studie. Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van het werk van anderen.

⁶ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Havo, inclusief vavo (NLQF niveau 4) ⁷	
Context	Een herkenbare, wisselende leefomgeving, ook internationaal.
Kennis	Bezit algemene kennis van feiten, abstracte begrippen, theorieën, ideeën, methoden van en gerelateerd aan een kennisdomein.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe. Evalueert en integreert gegevens en ontwikkelt strategieën voor het uitvoeren van diverse taken. Signaleert beperkingen van bestaande kennis in het kennisdomein en onderneemt actie. Analyseert redelijk complexe (beroeps)taken en voert deze uit.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Onderkent redelijk complexe problemen in het kennisdomein en lost deze planmatig op door gegevens te identificeren en te gebruiken.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt, verwerkt en combineert algemene informatie over feiten, abstracte begrippen, theorieën, ideeën en methoden van en gerelateerd aan een kennisdomein.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context geldende conventies met gelijken en leidinggevend.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevend. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen activiteiten en studie. Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van activiteiten van anderen.

⁷ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

	Vwo, inclusief vavo (NLQF niveau 5)⁸
Context	Een onbekende, wisselende leef omgeving, ook internationaal.
Kennis	<p>Bezit ruime en verdiepte kennis van een kennisdomein.</p> <p>Bezit gedetailleerde kennis van enkele kennisdomeinen en begrip van een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten.</p> <p>Bezit beperkte kennis en begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen.</p>
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	<p>Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten, om een antwoord te geven op problemen die gerelateerd zijn aan een kennisdomein</p> <p>Gebruikt procedures flexibel en inventief.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in een kennisdomein en onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe taken en voert deze uit.</p>
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Onderkent en analyseert complexe problemen in het kennisdomein en lost deze op creatieve wijze op. door gegevens te identificeren en te gebruiken.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt, verwerkt en combineert brede, verdiepte en gedetailleerde informatie over een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een kennisdomein evenals beperkte informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen en geeft deze informatie weer.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context geldende conventies met gelijken en leidinggevendenden.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	<p>Werkt samen met gelijken en leidinggevendenden.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen activiteiten en studie.</p> <p>Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van activiteiten van anderen.</p>

⁸ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Associate Degree (NLQF niveau 5)⁹	
Context	Een onbekende, wisselende leef- en werkomgeving, ook internationaal.
Kennis	<p>Bezit ruime, gespecialiseerde kennis van een beroep en kennisdomein.</p> <p>Bezit gedetailleerde kennis van enkele beroep- of kennisdomeinen en begrip van een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten.</p> <p>Bezit beperkte kennis en begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen.</p>
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	<p>Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten, om een antwoord te geven op problemen die gerelateerd zijn aan een beroep en kennisdomein.</p> <p>Gebruikt procedures flexibel en inventief.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe (beroeps)taken en voert deze uit.</p>
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op creatieve wijze op door gegevens te identificeren en te gebruiken
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt, verwerkt en analyseert brede, verdiepte en gedetailleerde informatie over een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een beroep of kennisdomein, evenals beperkte informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen en geeft deze informatie weer.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert doelgericht op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevenden en cliënten.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	<p>Werkt samen met gelijken, leidinggevenden en cliënten.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen werk en studie.</p> <p>Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van het werk van anderen en voor het aansturen van processen.</p>

⁹ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Bachelor HBO oriëntatie (NLQF niveau 6) ¹⁰	
Context	Een onbekende, wisselende leef- en werkomgeving, ook internationaal.
Kennis	<p>Bezit een gevorderde gespecialiseerde kennis en kritisch inzicht in theorieën en beginselen van een beroep of kennisdomein.</p> <p>Bezit brede, geïntegreerde kennis en begrip van de omvang, de belangrijkste gebieden en grenzen van een beroep en kennisdomein.</p> <p>Bezit kennis en begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.</p>
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	<p>Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten, zodanig dat dit een professionele benadering in het beroep laat zien.</p> <p>Past complexe gespecialiseerde vaardigheden toe op de uitkomsten van onderzoek.</p> <p>Brengt met begeleiding op basis van beperkte methodologische kennis een praktijkgericht onderzoek tot een goed einde.</p> <p>Stelt argumentaties op en verdiept deze.</p> <p>Evalueert en combineert kennis en inzichten uit een specifiek domein kritisch.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe beroeps, taken en voert deze uit.</p>
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op tactische, strategische en creatieve wijze op door gegevens te identificeren en te gebruiken.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich door zelfreflectie en zelf beoordeling van eigen (leer)resultaten.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verzamelt en analyseert op een verantwoorde, kritische manier brede, verdiepte en gedetailleerde beroepsgerelateerde informatie over een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een beroep of kennisdomein, evenals beperkte informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan een beroep en kennisdomein en geeft deze informatie weer.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiceert doelgericht op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevend en cliënten.

¹⁰ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Bachelor HBO oriëntatie (NLQF niveau 6) ¹¹	
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	<p>Werkt samen met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevenden en cliënten.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen werk en studie en het resultaat van het werk van anderen.</p> <p>Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het aansturen van processen en de professionele ontwikkeling van personen en groepen.</p> <p>Verzamelt en interpreteert relevante gegevens met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, beroepsmatige of ethische aspecten.</p>

¹¹ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Bachelor WO oriëntatie (NLQF niveau 6) ¹²	
Context	Een onbekende, wisselende leefomgeving, ook internationaal.
Kennis	<p>Bezit een gevorderde gespecialiseerde kennis en kritisch inzicht in theorieën en beginselen van een van een breed wetenschapsgebied.</p> <p>Bezit brede, geïntegreerde kennis en begrip van de omvang, de belangrijkste gebieden en grenzen van een breed wetenschapsgebied.</p> <p>Bezit kennis en begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan een breed wetenschapsgebied.</p>
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	<p>Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten zodanig dat dit een wetenschappelijke benadering in het kennisdomein laat zien.</p> <p>Past complexe gespecialiseerde vaardigheden toe op de uitkomsten van onderzoek.</p> <p>Brengt met begeleiding op basis van methodologische kennis een wetenschappelijk onderzoek tot een goed einde.</p> <p>Stelt argumentaties op en verdiept deze.</p> <p>Evalueert en combineert kennis en inzichten uit een specifiek domein kritisch.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in het kennisdomein en onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe wetenschappelijke taken en voert deze uit.</p>
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Onderkent en analyseert complexe problemen in het kennisdomein en lost deze op tactische, strategische en creatieve wijze op door gegevens te identificeren en te gebruiken.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich door zelfreflectie en zelf beoordeling van eigen (leer)resultaten.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verzamelt en analyseert op een verantwoorde, kritische manier brede, verdiepte en gedetailleerde wetenschappelijke formatie over een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een kennisdomein evenals beperkte informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan een kennisdomein en geeft deze informatie weer.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert doelgericht op basis van in de context geldende conventies met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevenden en cliënten.

¹² Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Bachelor WO oriëntatie (NLQF niveau 6)¹³	
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	<p>Werkt samen met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevenden en cliënten.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen werk en studie en het resultaat van het werk van anderen.</p> <p>Draagt gedeelde verantwoordelijkheid dragen voor het aansturen van processen en de professionele ontwikkeling van personen en groepen.</p> <p>Verzamelt en interpreteert relevante gegevens met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, beroepsmatige of ethische aspecten.</p>

¹³ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Master (NLQF niveau 7)	
Context	Een onbekende, wisselende leef- en werkomgeving met een hoge mate van onzekerheid, ook internationaal.
Kennis	<p>Bezit bijzonder gespecialiseerde en geavanceerde kennis van een beroep, kennisdomein en wetenschapsgebied en op het raakvlak tussen verschillende beroepen, kennisdomeinen of wetenschapsgebieden.</p> <p>Bezit een kritisch begrip van een reeks van theorieën, principes en concepten, waaronder de belangrijkste van een beroep, kennisdomein en wetenschapsgebied.</p> <p>Bezit uitgebreide, gedetailleerde kennis en kritisch begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen.</p>
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	<p>Reproduceert, analyseert en integreert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten, en gaat om met complexe materie.</p> <p>Deze kennis vormt de basis voor originele ideeën en onderzoek.</p> <p>Gebruikt de opgedane kennis op een hoger abstractieniveau. Denkt conceptueel. Stelt argumentaties op en verdiept deze.</p> <p>Brengt op basis van methodologische kennis een wetenschappelijk onderzoek zelfstandig tot een goed einde.</p> <p>Levert een originele bijdrage aan het ontwikkelen en toepassen van ideeën, vaak in onderzoeksverband.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en op het raakvlak tussen verschillende beroepspraktijken en kennisdomeinen onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe beroeps- en wetenschappelijke taken en voert deze uit.</p>
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	<p>Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op tactische, strategische en creatieve wijze op.</p> <p>Levert in de beroepspraktijk en in het kennisdomein een bijdrage aan de (wetenschappelijke) oplossing van complexe problemen door gegevens te identificeren en te gebruiken.</p>
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich grotendeels autonoom.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verzamelt en analyseert op een verantwoorde, kritische manier brede, verdiepte en gedetailleerde wetenschappelijke informatie over een reeks van theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein, evenals informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan een beroep- of kennisdomein en geeft deze informatie weer.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert doelgericht op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevenden en cliënten.

Master (NLQF niveau 7)	
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	<p>Werkt samen met specialisten en niet-specialisten, gelijken, leidinggevenden en cliënten.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen werk en studie en het resultaat van het werk van anderen.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor het aansturen van complexe processen en de professionele ontwikkeling van personen en groepen.</p> <p>Formuleert oordelen op grond van onvolledige of beperkte informatie en houdt daarbij rekening met sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke en ethische verantwoordelijkheden, die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis en oordelen.</p>

Doctoraat (NLQF niveau 8)	
Context	Een onbekende, wisselende leef- en werkomgeving met een hoge mate van onzekerheid, ook internationaal.
Kennis	<p>Bezit de meest geavanceerde kennis van een beroep, kennisdomein en wetenschapsgebied en op het raakvlak tussen verschillende beroepen, kennisdomeinen of wetenschapsgebieden.</p> <p>Bezit kennis verkregen door persoonlijk onderzoek of werk, leidend tot een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van vak- of wetenschapsgebied.</p> <p>Bezit een kritisch inzicht in een vak- of wetenschapsgebied waaronder een kritisch begrip van de belangrijkste en actuele theorieën, principes en concepten.</p>
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	<p>Reproduceert, analyseert en integreert de kennis op gezaghebbende wijze en past deze toe, ook in andere contexten en gaat om met complexe materie.</p> <p>Deze kennis vormt de basis voor originele ideeën en onderzoek.</p> <p>Gebruikt de opgedane kennis op een hoger abstractieniveau. Denkt conceptueel. Stelt argumentaties op en verdiept deze.</p> <p>Brengt op basis van methodologische kennis een complex wetenschappelijk onderzoek zelfstandig tot een goed einde.</p> <p>Levert door origineel onderzoek een bijdrage aan verlegging van de grenzen van kennis door een omvangrijke hoeveelheid werk, waarvan een deel een nationaal of internationaal beoordeelde publicatie verdient.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en op het raakvlak tussen verschillende beroepspraktijken en kennisdomeinen onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe beroeps- en wetenschappelijke taken en voert deze uit.</p>
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	<p>Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op tactische, strategische en creatieve wijze op.</p> <p>Levert in de beroepspraktijk en in het kennisdomein een bijdrage aan de (wetenschappelijke) oplossing van complexe problemen door gegevens te identificeren en te gebruiken.</p>
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich grotendeels autonoom en bewerkstelligt technologische, sociale of culturele vooruitgang in de samenleving
<i>Informatievaardigheden</i>	Verzamelt en analyseert op een verantwoorde, kritische manier brede, verdiepte en gedetailleerde wetenschappelijke informatie een reeks van theorieën, principes en concepten en van en gerelateerd aan een beroep of kennisdomein, evenals informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan een beroep- of kennisdomein en geeft deze informatie weer.

Doctoraat (NLQF niveau 8)	
<i>Communicatievaardigheden</i>	<p>Communiqueert doelgericht op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevenden en cliënten en de bredere wetenschappelijke gemeenschap en de samenleving als geheel.</p>
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	<p>Werkt samen met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevenden en cliënten en de bredere wetenschappelijke gemeenschap en de samenleving als geheel.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen werk en studie en het resultaat van het werk van anderen.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor het aansturen van complexe processen en de professionele ontwikkeling van personen en groepen.</p> <p>Ontwerpt en ontwikkelt met wetenschappelijke integriteit een complex wetenschappelijk onderzoeksproces, voert dit uit en past dit aan.</p>

Bijlage III

Bij het advies van de

Commissie NLQF – EQF

**Beschrijving leerresultaten van gereguleerde
kwalificaties**

Beschrijvingen in leerresultaten van de diploma's de door het Ministerie van OCW gereguleerde kwalificaties (diploma's) en (waar het voedsel, natuur en leefomgeving betreft) de door het Ministerie van ELI gereguleerde kwalificaties

Inhoudsopgave

Leeswijzer	1
1.1 De NLQF niveaus	2
1.2 'Best fit' inschaling	2
1.3 Gebruik van en, of en/of	3

Leeswijzer

Inleiding

In dit document treft u de beschrijvingen aan van de leerresultaten van de door het ministerie van OCW gereguleerde kwalificaties en (waar het voedsel, natuur en leefomgeving betreft) de door het ministerie van ELI gereguleerde kwalificaties. Deze kwalificaties vormen in de Nederlandse kwalificatiestructuur algemeen erkende vaste waarden. Zo bestaan er al decennia lang door de samenleving erkende waarden van het eindniveau havo, de kwalificatie mbo-niveau 4 of het doctoraat. De niveaubeschrijvingen van deze leerresultaten zijn in deze vorm ontwikkeld om als vertrekpunt te kunnen dienen voor de ontwikkeling van het NLQF. Het NLQF is een (nieuwe) beschrijving van de kwalificatieniveaus in Nederland. Leerresultaten zijn beschrijvingen van wat iemand kent en kan doen na de voltooiing van een leerproces.

Het NLQF en de bijbehorende documenten treft u aan op de website www.NLQF.nl.

Ontwikkeling

Het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft in voortdurend overleg met het onderwijsveld de maatschappelijk erkende niveaus beschreven in een matrix beschreven in termen van leerresultaten. Deze matrix is na de tweede consultatie aangepast tot het onderhavige document 'Beschrijvingen leerresultaten gereguleerde kwalificaties'.

Voor het begrippenkader is gekeken naar de termen zoals ze in de verschillende onderwijssectoren gebruikt worden en de begrippen zoals ze in het EQF en in buitenlandse kwalificatiekaders zijn gehanteerd. Uiteindelijk zijn de bestaande diplomanimeaus beschreven in de volgende descriptorelementen: Context, kennis, vaardigheden en zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. Binnen de vaardigheden worden de volgende vaardigheden onderscheiden: toepassen van kennis, probleemoplossende vaardigheden, leer- en ontwikkelvaardigheden, informatievaardigheden en communicatievaardigheden.

Hieronder volgt een toelichting op de onderscheiden descriptorelementen:

Context	De contextbeschrijvingen van de niveaus zijn samen met de beschreven kennis bepalend voor de moeilijkheidsgraad van de vaardigheden.
Kennis	Kennis is het geheel van feiten, beginselen, theorieën en manieren van werken dat verband houdt met een beroep of een kennisdomein.

Vaardigheden	<p>Cognitieve vermogens (logisch, intuïtief en creatief denken) en praktische vermogens (psychomotorische vaardigheden in toepassing van methodes, materialen, hulpmiddelen en instrumenten) om binnen een gegeven context:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kennis te reproduceren, analyseren, integreren, evalueren, combineren en toe te passen in een beroep of kennisdomein; • problemen ter her- of onderkennen en op te lossen; • zich te kunnen ontwikkelen, zelfstandig of met begeleiding; • informatie te verkrijgen, verzamelen, verwerken, combineren, analyseren en beoordelen; • te communiceren op basis van de in de context geldende conventies.
Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid	<p>Het bewezen vermogen om samen te werken met anderen en de verantwoordelijkheid te dragen voor eigen werk- en studieresultaten en/of dat van anderen.</p> <p>De descriptorelementen samen bepalen het niveau van de kwalificatie.</p>

Classificatie van de kwalificaties

Bij de ontwikkeling van het NLQF zijn door het NCP NLQF de door OCW en ELI gereguleerde kwalificaties generiek ingeschaald op een NLQF-niveau. Het NLQF niveau waarin de kwalificatie is geclassificeerd in de schema's hieronder vermeld.

Hieronder volgt een korte toelichting op deze niveau-aanduiding. De complete toelichting op het NLQF staat beschreven in het document 'NLQF en leeswijzer' op de website www.NLQF.nl.

1.1 De NLQF niveaus

De NLQF niveaus geven een indicatie van de complexiteit van de kwalificaties. Het instroomniveau is het minst complex en niveau acht is het meest complex. De niveaus zijn dusdanig opgebouwd dat een niveau minimaal de leerresultaten van de onderliggende niveaus omvat.

De descriptorelementen samen beschrijven binnen welke context en met welk type kennis iemand op het betreffende niveau de kennis kan toepassen, problemen kan oplossen, zich kan ontwikkelen, informatie kan verwerven en kan communiceren en welke verantwoordelijkheid iemand op zich kan nemen.

1.2 'Best fit' inschaling

De descriptorelementen bepalen gezamenlijk het niveau van de kwalificatie. Om een kwalificatie in het NLQF in te schalen wordt gebruik gemaakt van het 'best fit' principe. Dit houdt in dat een kwalificatie niet aan alle beschrijvingen van een niveau hoeft te voldoen maar dat het daar gepositioneerd wordt waar de kwalificatie het beste past. Dit maakt dat kwalificaties van een meer algemeen karakter, bijvoorbeeld Havo, op een zelfde niveau gepositioneerd kunnen worden als kwalificaties met een beroepsgericht karakter zoals mbo 4 kwalificaties.

De NLQF-niveaubeschrijvingen vormen een referentiepunt om vast te stellen welk niveau een kwalificatie heeft. Deze niveaus zijn niet bedoeld om een precieze en allesomvattende beschrijving te geven van de individuele kwalificaties. De niveaubeschrijvingen maken een globale niveauvergelijking mogelijk van kwalificaties die in verschillende contexten zijn behaald, zijn beschreven in leerresultaten en zijn voorzien van de vereiste kwaliteitsborging.

De inschaling of classificatie van een kwalificatie in een NLQF niveau is gebaseerd op de vergelijking van de vereiste en behaalde leerresultaten van een kwalificatie met de NLQF-niveaubeschrijvingen. De classificatie is niet gebaseerd op de lengte van een studie of de hoeveelheid tijd die iemand heeft geïnvesteerd om de leerresultaten te behalen. Het niveau van een kwalificatie is niet gebonden aan een bepaalde hoeveelheid studiebelasting.

Het feit dat twee of meer kwalificaties zich op hetzelfde niveau in het NLQF bevinden geeft aan dat de moeilijkheidsgraad van deze kwalificaties min of meer vergelijkbaar is. Het betekent niet noodzakelijk dat deze kwalificaties dezelfde doelstellingen, inhoud of leerresultaten hebben. Het betekent ook niet dat de kwalificaties gelijkwaardig of uitwisselbaar zijn.

1.3 Gebruik van en, of en/of

In de niveaubeschrijvingen worden veel opsommingen gebruikt. Voor de leesbaarheid van de teksten is gekozen om in deze opsommingen consequent 'en' te gebruiken. Het onderliggende 'best fit' principe maakt dat bij inschaling niet aan alle eisen hoeft te worden voldaan. Hierdoor kunnen taalconstructies met en/of vermeden worden.

Basis Educatie 1 (NLQF Instroomniveau)	
Context	Een bekende, leef- en werkomgeving.
Kennis	Bezit basale kennis van eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan de leefomgeving.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige herkenbare (beroeps) taken uit.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Herkent eenvoudige problemen in het dagelijks leven en lost deze op.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich met begeleiding.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt en verwerkt basale informatie over eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan de leefomgeving.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context geldende conventies met gelijken.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken. Draagt met begeleiding beperkte verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige routinematige taken en studie.

Basis Educatie 2 (NLQF Niveau 1) ¹	
Context	Een herkenbare, leef- en werkomgeving.
Kennis	Bezit basale kennis van eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige herkenbare (beroeps) taken uit op basis van automatismen.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Herkent eenvoudige problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich met begeleiding.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt en verwerkt basale informatie over eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevenden en cliënten.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevenden en cliënten. Draagt met begeleiding verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige taken en studie.

¹ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Vmbo bb (NLQF Niveau 1)²	
Context	Een herkenbare, leef- en werkomgeving.
Kennis	Bezit basale kennis van eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige herkenbare (beroeps) taken uit op basis van automatismen.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Herkent eenvoudige problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich met begeleiding.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt en verwerkt basale informatie over eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevend en cliënten.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevend en cliënten. Draagt met begeleiding verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige taken en studie.

Mbo-1 (NLQF Niveau 1)²	
Context	Een herkenbare, leef- en werkomgeving.
Kennis	Bezit basale kennis van eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige herkenbare (beroeps) taken uit op basis van automatismen.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Herkent eenvoudige problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich met begeleiding.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt en verwerkt basale informatie over eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevend en cliënten.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevend en cliënten. Draagt met begeleiding verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige taken en studie.

² Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Educatie 3 (NLQF niveau 2) ³	
Context	Een herkenbare, leef- en werkomgeving
Kennis	Bezit basiskennis van feiten, ideeën en begrippen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige (beroeps) taken uit met behulp van geselecteerde standaardprocedures.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Herkent eenvoudige problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze planmatig op.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Vraagt ondersteuning bij verdere ontwikkeling na reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt en verwerkt basisinformatie over feiten, ideeën en begrippen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevenden en cliënten.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevenden en cliënten. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige taken en studie.

Vmbo kb (NLQF niveau 2) ³	
Context	Een herkenbare, leef- en werkomgeving
Kennis	Bezit basiskennis van feiten en ideeën processen, materialen, middelen en begrippen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige (beroeps) taken uit met behulp van geselecteerde standaardprocedures.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Herkent eenvoudige problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze planmatig op.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich met beperkte begeleiding.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt en verwerkt basisinformatie over feiten, ideeën, processen, materialen, middelen en begrippen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevenden en cliënten.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevenden en cliënten. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige taken en studie.

³ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Vmbo gl /tl inclusief vavo (NLQF niveau 2)⁴	
Context	Een herkenbare, leef- en werkomgeving.
Kennis	Bezit basiskennis van feiten en ideeën processen, materialen, middelen en begrippen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige (beroeps) taken uit met behulp van geselecteerde standaardprocedures.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Herkent eenvoudige problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze planmatig op.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich met beperkte begeleiding.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt en verwerkt basisinformatie over feiten, ideeën, processen, materialen, middelen en begrippen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevenden en cliënten.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevenden en cliënten. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige taken en studie.

Mbo-2 (NLQF niveau 2)⁴	
Context	Een herkenbare, leef- en werkomgeving.
Kennis	Bezit basiskennis van feiten en ideeën processen, materialen, middelen en begrippen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige (beroeps) taken uit met behulp van geselecteerde standaardprocedures.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Herkent eenvoudige problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze planmatig op.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Vraagt ondersteuning bij verdere ontwikkeling na reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt en verwerkt basisinformatie over feiten, ideeën, processen, materialen, middelen en begrippen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevenden en cliënten.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevenden en cliënten. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige taken en studie.

⁴ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Mbo-3 (NLQF niveau 3)⁵	
Context	Een herkenbare, wisselende leef- en werkomgeving.
Kennis	Bezit basiskennis van materialen, middelen, feiten, kernbegrippen, eenvoudige theorieën, ideeën, methoden en processen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert de kennis en past deze toe. Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie. Voert (beroeps) taken die tactisch en strategisch inzicht vereisen uit met behulp van een eigen keuze uit en een combinatie van standaardprocedures en methodes.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Onderkent redelijk complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze planmatig op door gegevens te identificeren en te gebruiken.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Vraagt ondersteuning bij verdere ontwikkeling na reflectie en beoordeling van eigen (leer) resultaten.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt, verwerkt en combineert basis informatie over materialen, middelen, feiten, kernbegrippen, eenvoudige theorieën, ideeën, methoden en processen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevend en cliënten.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevend en cliënten. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van een afgebakend takenpakket en studie. Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van het routinewerk van anderen.

⁵ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Mbo-4 (NLQF niveau 4)⁶	
Context	Een herkenbare, wisselende leef- en werkomgeving, ook internationaal.
Kennis	Bezit brede of specialistische kennis van materialen, middelen, feiten, abstracte begrippen, theorieën, ideeën, methoden en processen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe. Evalueert en integreert gegevens en ontwikkelt strategieën voor het uitvoeren van diverse (beroeps)taken. Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie. Analyseert redelijk complexe (beroeps)taken en voert deze uit.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Onderkent en analyseert redelijk complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op creatieve wijze op door gegevens te identificeren en te gebruiken.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt, verwerkt en combineert brede of specialistische informatie over materialen, middelen, feiten, abstracte begrippen, theorieën, ideeën, methoden en processen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevenden en cliënten.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevenden en cliënten. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen werk en studie. Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van het werk van anderen.

⁶ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Havo, inclusief vavo (NLQF niveau 4) ⁷	
Context	Een herkenbare, wisselende leefomgeving, ook internationaal.
Kennis	Bezit algemene kennis van feiten, abstracte begrippen, theorieën, ideeën, methoden van en gerelateerd aan een kennisdomein.
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe. Evalueert en integreert gegevens en ontwikkelt strategieën voor het uitvoeren van diverse taken. Signaleert beperkingen van bestaande kennis in het kennisdomein en onderneemt actie. Analyseert redelijk complexe (beroeps)taken en voert deze uit.
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Onderkent redelijk complexe problemen in het kennisdomein en lost deze planmatig op door gegevens te identificeren en te gebruiken.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt, verwerkt en combineert algemene informatie over feiten, abstracte begrippen, theorieën, ideeën en methoden van en gerelateerd aan een kennisdomein.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context geldende conventies met gelijken en leidinggevenden.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevenden. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen activiteiten en studie. Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van activiteiten van anderen.

⁷ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

	Vwo, inclusief vavo (NLQF niveau 5) ⁸
Context	Een onbekende, wisselende leef omgeving, ook internationaal.
Kennis	<p>Bezit ruime en verdiepte kennis van een kennisdomein.</p> <p>Bezit gedetailleerde kennis van enkele kennisdomeinen en begrip van een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten.</p> <p>Bezit beperkte kennis en begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen.</p>
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	<p>Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten, om een antwoord te geven op problemen die gerelateerd zijn aan een kennisdomein</p> <p>Gebruikt procedures flexibel en inventief.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in een kennisdomein en onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe taken en voert deze uit.</p>
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Onderkent en analyseert complexe problemen in het kennisdomein en lost deze op creatieve wijze op. door gegevens te identificeren en te gebruiken.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt, verwerkt en combineert brede, verdiepte en gedetailleerde informatie over een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een kennisdomein evenals beperkte informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen en geeft deze informatie weer.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert op basis van in de context geldende conventies met gelijken en leidinggevenden.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	<p>Werkt samen met gelijken en leidinggevenden.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen activiteiten en studie.</p> <p>Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van activiteiten van anderen.</p>

⁸ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Associate Degree (NLQF niveau 5) ⁹	
Context	Een onbekende, wisselende leef- en werkomgeving, ook internationaal.
Kennis	<p>Bezit ruime, gespecialiseerde kennis van een beroep en kennisdomein.</p> <p>Bezit gedetailleerde kennis van enkele beroep- of kennisdomeinen en begrip van een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten.</p> <p>Bezit beperkte kennis en begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen.</p>
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	<p>Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten, om een antwoord te geven op problemen die gerelateerd zijn aan een beroep en kennisdomein.</p> <p>Gebruikt procedures flexibel en inventief.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe (beroeps)taken en voert deze uit.</p>
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op creatieve wijze op door gegevens te identificeren en te gebruiken
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verkrijgt, verwerkt en analyseert brede, verdiepte en gedetailleerde informatie over een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een beroep of kennisdomein, evenals beperkte informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen en geeft deze informatie weer.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert doelgericht op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevend en cliënten.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	<p>Werkt samen met gelijken, leidinggevend en cliënten.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen werk en studie.</p> <p>Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van het werk van anderen en voor het aansturen van processen.</p>

⁹ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Bachelor HBO oriëntatie (NLQF niveau 6) ¹⁰	
Context	Een onbekende, wisselende leef- en werkomgeving, ook internationaal.
Kennis	<p>Bezit een gevorderde gespecialiseerde kennis en kritisch inzicht in theorieën en beginselen van een beroep of kennisdomein.</p> <p>Bezit brede, geïntegreerde kennis en begrip van de omvang, de belangrijkste gebieden en grenzen van een beroep en kennisdomein.</p> <p>Bezit kennis en begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.</p>
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	<p>Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten, zodanig dat dit een professionele benadering in het beroep laat zien.</p> <p>Past complexe gespecialiseerde vaardigheden toe op de uitkomsten van onderzoek.</p> <p>Brengt met begeleiding op basis van beperkte methodologische kennis een praktijkgericht onderzoek tot een goed einde.</p> <p>Stelt argumentaties op en verdiept deze.</p> <p>Evalueert en combineert kennis en inzichten uit een specifiek domein kritisch.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe beroeps, taken en voert deze uit.</p>
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op tactische, strategische en creatieve wijze op door gegevens te identificeren en te gebruiken.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich door zelfreflectie en zelf beoordeling van eigen (leer)resultaten.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verzamelt en analyseert op een verantwoorde, kritische manier brede, verdiepte en gedetailleerde beroepsgerelateerde informatie over een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een beroep of kennisdomein, evenals beperkte informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan een beroep en kennisdomein en geeft deze informatie weer.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiceert doelgericht op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevend en cliënten.

¹⁰ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Bachelor HBO oriëntatie (NLQF niveau 6) ¹¹	
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	<p>Werkt samen met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevenden en cliënten.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen werk en studie en het resultaat van het werk van anderen.</p> <p>Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het aansturen van processen en de professionele ontwikkeling van personen en groepen.</p> <p>Verzamelt en interpreteert relevante gegevens met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, beroepsmatige of ethische aspecten.</p>

¹¹ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Bachelor WO oriëntatie (NLQF niveau 6) ¹²	
Context	Een onbekende, wisselende leefomgeving, ook internationaal.
Kennis	<p>Bezit een gevorderde gespecialiseerde kennis en kritisch inzicht in theorieën en beginselen van een van een breed wetenschapsgebied.</p> <p>Bezit brede, geïntegreerde kennis en begrip van de omvang, de belangrijkste gebieden en grenzen van een breed wetenschapsgebied.</p> <p>Bezit kennis en begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan een breed wetenschapsgebied.</p>
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	<p>Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten zodanig dat dit een wetenschappelijke benadering in het kennisdomein laat zien.</p> <p>Past complexe gespecialiseerde vaardigheden toe op de uitkomsten van onderzoek.</p> <p>Brengt met begeleiding op basis van methodologische kennis een wetenschappelijk onderzoek tot een goed einde.</p> <p>Stelt argumentaties op en verdiept deze.</p> <p>Evalueert en combineert kennis en inzichten uit een specifiek domein kritisch.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in het kennisdomein en onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe wetenschappelijke taken en voert deze uit.</p>
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	Onderkent en analyseert complexe problemen in het kennisdomein en lost deze op tactische, strategische en creatieve wijze op door gegevens te identificeren en te gebruiken.
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich door zelfreflectie en zelf beoordeling van eigen (leer)resultaten.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verzamelt en analyseert op een verantwoorde, kritische manier brede, verdiepte en gedetailleerde wetenschappelijke formatie over een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een kennisdomein evenals beperkte informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan een kennisdomein en geeft deze informatie weer.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert doelgericht op basis van in de context geldende conventies met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevenden en cliënten.

¹² Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Bachelor WO oriëntatie (NLQF niveau 6) ¹³	
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	<p>Werkt samen met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevenden en cliënten.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen werk en studie en het resultaat van het werk van anderen.</p> <p>Draagt gedeelde verantwoordelijkheid dragen voor het aansturen van processen en de professionele ontwikkeling van personen en groepen.</p> <p>Verzamelt en interpreteert relevante gegevens met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, beroepsmatige of ethische aspecten.</p>

¹³ Binnen een NLQF-niveau bestaan geen subniveaus. De volgorde van opsomming van kwalificaties binnen een NLQF-niveau is willekeurig

Master (NLQF niveau 7)	
Context	Een onbekende, wisselende leef- en werkomgeving met een hoge mate van onzekerheid, ook internationaal.
Kennis	<p>Bezit bijzonder gespecialiseerde en geavanceerde kennis van een beroep, kennisdomein en wetenschapsgebied en op het raakvlak tussen verschillende beroepen, kennisdomeinen of wetenschapsgebieden.</p> <p>Bezit een kritisch begrip van een reeks van theorieën, principes en concepten, waaronder de belangrijkste van een beroep, kennisdomein en wetenschapsgebied.</p> <p>Bezit uitgebreide, gedetailleerde kennis en kritisch begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen.</p>
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	<p>Reproduceert, analyseert en integreert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten, en gaat om met complexe materie.</p> <p>Deze kennis vormt de basis voor originele ideeën en onderzoek.</p> <p>Gebruikt de opgedane kennis op een hoger abstractieniveau. Denkt conceptueel. Stelt argumentaties op en verdiept deze.</p> <p>Brengt op basis van methodologische kennis een wetenschappelijk onderzoek zelfstandig tot een goed einde.</p> <p>Levert een originele bijdrage aan het ontwikkelen en toepassen van ideeën, vaak in onderzoeksverband.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en op het raakvlak tussen verschillende beroepspraktijken en kennisdomeinen onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe beroeps- en wetenschappelijke taken en voert deze uit.</p>
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	<p>Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op tactische, strategische en creatieve wijze op.</p> <p>Levert in de beroepspraktijk en in het kennisdomein een bijdrage aan de (wetenschappelijke) oplossing van complexe problemen door gegevens te identificeren en te gebruiken.</p>
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich grotendeels autonoom.
<i>Informatievaardigheden</i>	Verzamelt en analyseert op een verantwoorde, kritische manier brede, verdiepte en gedetailleerde wetenschappelijke informatie over een reeks van theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein, evenals informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan een beroep- of kennisdomein en geeft deze informatie weer.
<i>Communicatievaardigheden</i>	Communiqueert doelgericht op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevenden en cliënten.

Master (NLQF niveau 7)	
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	<p>Werkt samen met specialisten en niet-specialisten, gelijken, leidinggevenden en cliënten.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen werk en studie en het resultaat van het werk van anderen.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor het aansturen van complexe processen en de professionele ontwikkeling van personen en groepen.</p> <p>Formuleert oordelen op grond van onvolledige of beperkte informatie en houdt daarbij rekening met sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke en ethische verantwoordelijkheden, die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis en oordelen.</p>

Doctoraat (NLQF niveau 8)	
Context	Een onbekende, wisselende leef- en werkomgeving met een hoge mate van onzekerheid, ook internationaal.
Kennis	<p>Bezit de meest geavanceerde kennis van een beroep, kennisdomein en wetenschapsgebied en op het raakvlak tussen verschillende beroepen, kennisdomeinen of wetenschapsgebieden.</p> <p>Bezit kennis verkregen door persoonlijk onderzoek of werk, leidend tot een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van vak- of wetenschapsgebied.</p> <p>Bezit een kritisch inzicht in een vak- of wetenschapsgebied waaronder een kritisch begrip van de belangrijkste en actuele theorieën, principes en concepten.</p>
Vaardigheden: <i>Toepassen van kennis</i>	<p>Reproduceert, analyseert en integreert de kennis op gezaghebbende wijze en past deze toe, ook in andere contexten en gaat om met complexe materie.</p> <p>Deze kennis vormt de basis voor originele ideeën en onderzoek.</p> <p>Gebruikt de opgedane kennis op een hoger abstractieniveau. Denkt conceptueel. Stelt argumentaties op en verdiept deze.</p> <p>Brengt op basis van methodologische kennis een complex wetenschappelijk onderzoek zelfstandig tot een goed einde.</p> <p>Levert door origineel onderzoek een bijdrage aan verlegging van de grenzen van kennis door een omvangrijke hoeveelheid werk, waarvan een deel een nationaal of internationaal beoordeelde publicatie verdient.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en op het raakvlak tussen verschillende beroepspraktijken en kennisdomeinen onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe beroeps- en wetenschappelijke taken en voert deze uit.</p>
<i>Probleemoplossende vaardigheden</i>	<p>Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op tactische, strategische en creatieve wijze op.</p> <p>Levert in de beroepspraktijk en in het kennisdomein een bijdrage aan de (wetenschappelijke) oplossing van complexe problemen door gegevens te identificeren en te gebruiken.</p>
<i>Leer- en ontwikkelvaardigheden</i>	Ontwikkelt zich grotendeels autonoom en bewerkstelligt technologische, sociale of culturele vooruitgang in de samenleving
<i>Informatievaardigheden</i>	Verzamelt en analyseert op een verantwoorde, kritische manier brede, verdiepte en gedetailleerde wetenschappelijke informatie een reeks van theorieën, principes en concepten en van en gerelateerd aan een beroep of kennisdomein, evenals informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan een beroep- of kennisdomein en geeft deze informatie weer.

Doctoraat (NLQF niveau 8)	
<i>Communicatievaardigheden</i>	<p>Communiceert doelgericht op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevend en cliënten en de bredere wetenschappelijke gemeenschap en de samenleving als geheel.</p>
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid	<p>Werkt samen met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevend en cliënten en de bredere wetenschappelijke gemeenschap en de samenleving als geheel.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen werk en studie en het resultaat van het werk van anderen.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor het aansturen van complexe processen en de professionele ontwikkeling van personen en groepen.</p> <p>Ontwerpt en ontwikkelt met wetenschappelijke integriteit een complex wetenschappelijk onderzoeksproces, voert dit uit en past dit aan.</p>

Bijlage IV

**Bij het advies van de
Commissie NLQF – EQF
Tabel ter vergelijking niveaus
NLQF en EQF**

Instroomniveau			
NLQF instroomniveau		EQF	
Context	Context: een bekende, stabiele leef- en werkomgeving		
Kennis	Bezit basale kennis van eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan de leefomgeving		
Toepassen van kennis	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige herkenbare (beroeps)- taken uit op basis van automatismen.		
Probleem oplossende vaardigheden	Herkent eenvoudige problemen in het dagelijks leven. Lost deze problemen op.		
	Ontwikkelt zich met begeleiding.		
Informatie vaardigheden	Verkrijgt en verwerkt informatie over eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan de leefomgeving.		
Communicatievaardigheden	Communiqueert op basis van in de context geldende conventies met gelijken.		
Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken. Draagt met begeleiding beperkte verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige routinematige taken en studie.		

Niveau 1			
NLQF		EQF	
Context	Een herkenbare leef- en werkomgeving.		
Kennis	Bezit basale kennis van eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.	Algemene basiskennis	Kennis
Toepassen van kennis	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige herkenbare (beroeps)- taken uit op basis van automatismen.	Vereiste basisvaardigheden om eenvoudige taken uit te voeren.	Vaardigheden
Probleem oplossende vaardigheden	Herkent eenvoudige problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein. Lost deze problemen op.		
Leer en ontwikkel vaardigheden	Ontwikkelt zich met begeleiding.		
Informatie vaardigheden	Verkrijgt en verwerkt informatie over eenvoudige feiten en ideeën gerelateerd aan een beroep en kennisdomein..		
Communicatie vaardigheden	Communiqueert op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevend en cliënten.		
Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevend en cliënten. Draagt met begeleiding verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige taken en studie.	Werken of studeren onder rechtstreeks toezicht in een gestructureerde context	Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid

Niveau 2			
NLQF		EQF	
Context	Een herkenbare leef- en werkomgeving.		
Kennis	Bezit basiskennis van feiten en ideeën processen, materialen, middelen en begrippen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.	Basiskennis van feiten van een werk- of studiegebied	Kennis
Toepassen van kennis	Reproduceert de kennis en past deze toe. Voert eenvoudige (beroeps) taken uit met behulp van geselecteerde standaardprocedures.	Vereiste cognitieve en praktische basisvaardigheden om relevante informatie te gebruiken om taken uit te voeren en routineproblemen met behulp van eenvoudige regels en hulpmiddelen op te lossen	Vaardigheden
Probleem oplossende vaardigheden	Herkent eenvoudige problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein. Lost deze problemen planmatig op.		
Leer en ontwikkel vaardigheden	Vraagt ondersteuning bij verdere ontwikkeling na reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.		
Informatie vaardigheden	Verkrijgt en verwerkt basisinformatie over feiten, ideeën, processen, materialen, middelen en begrippen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.		
Communicatie vaardigheden	Communiqueert op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevenden en cliënten.		
Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevenden en cliënten. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eenvoudige taken en studie.	Werken of studeren onder toezicht met enige zelfstandigheid	Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid

Niveau 3			
NLQF		EQF	
Context	Een herkenbare, wisselende leef- en werkomgeving.		
Kennis	Bezit kennis van materialen, middelen, feiten, kernbegrippen, eenvoudige theorieën, ideeën, methoden en processen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.	Kennis van feiten, beginselen, processen en algemene begrippen van een werk- of studiegebied.	Kennis
Toepassen van kennis	Reproduceert de kennis en past deze toe. Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie. Voert (beroeps)taken die tactisch en strategisch inzicht vereisen uit met behulp van een eigen keuze uit en een combinatie van standaardprocedures en methodes.		Vaardigheden
Probleem oplossende vaardigheden	Onderkent ingewikkelde problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein. Lost deze planmatig op door gegevens te identificeren en te gebruiken.	Een waaier van vereiste cognitieve en praktische vaardigheden om taken uit te voeren en problemen op te lossen door de keuze en toepassing van basismethodes, hulpmiddelen, materialen en informatie.	
Leer en ontwikkel vaardigheden	Vraagt ondersteuning bij verdere ontwikkeling na reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.		
Informatie vaardigheden	Verkrijgt, verwerkt en combineert informatie over materialen, middelen, feiten, kernbegrippen, eenvoudige theorieën, ideeën, methoden en processen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.		
Communicatie vaardigheden	Communiqueert op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevenden en cliënten.		
Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevenden en cliënten. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van een afgebakend takenpakket en studie. Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van het routinewerk van anderen.		Verantwoordelijkheid op zich nemen door de voltooiing van taken op werk- of studiegebied. Bij de oplossing van problemen het eigen gedrag aanpassen aan de omstandigheden.

Niveau 4			
NLQF		EQF	
Context	Een herkenbare, wisselende leef- en werkomgeving, ook internationaal.		
Kennis	Bezit brede en specialistische kennis van materialen, middelen, feiten, abstracte begrippen, theorieën, ideeën, methoden en processen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.	Feitenkennis en theoretische kennis in brede contexten van een werk- of studiegebied.	Kennis
Toepassen van kennis	Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe. Evalueert en integreert gegevens en ontwikkelt strategieën voor het uitvoeren van diverse (beroeps)taken. Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie. Analyseert redelijk complexe (beroeps)taken en voert deze uit.	Een waaier van vereiste cognitieve en praktische vaardigheden om in een werk- of studiegebied specifieke problemen op te lossen.	Vaardigheden
Probleem oplossende vaardigheden	Onderkent en analyseert redelijk complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein. Lost deze planmatig en op creatieve wijze op door gegevens te identificeren en te gebruiken.		
Leer en ontwikkel vaardigheden	Ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.		
Informatie vaardigheden	Verkrijgt, verwerkt en combineert brede en specialistische informatie over materialen, middelen, feiten, abstracte begrippen, theorieën, ideeën, methoden en processen van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein.		
Communicatie vaardigheden	Communiqueert op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevenden en cliënten.		
Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevenden en cliënten. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen activiteiten, werk en studie. Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van het werk van anderen.	Zichzelf managen binnen de richtsnoeren van werk- of studiecontexten die gewoonlijk voorspelbaar zijn, maar kunnen veranderen. Toezicht uitoefenen op routinewerk van anderen en een zekere mate van verantwoordelijkheid op zich nemen voor de evaluatie en verbetering van werk of studieactiviteiten.	Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid

Niveau 5			
NLQF		EQF	
Context	Een onbekende, wisselende leef- en werkomgeving, ook internationaal.		
Kennis	<p>Bezit ruime, verdiepte of gespecialiseerde kennis van een beroep en kennisdomein.</p> <p>Bezit gedetailleerde kennis van enkele beroep en kennisdomeinen en begrip van een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten.</p> <p>Bezit beperkte kennis en begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan het beroep en kennisdomein.</p>	Ruime, gespecialiseerde feiten- en theoretische kennis binnen een werk of studiegebied en bewustzijn van de grenzen van die kennis.	Kennis
Toepassen van kennis	<p>Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten, om een antwoord te geven op problemen die gerelateerd zijn aan een beroep en kennisdomein.</p> <p>Gebruikt procedures flexibel en inventief.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe (beroeps)taken en voert deze uit.</p>	Een brede waaier van vereiste cognitieve en praktische vaardigheden om creatieve oplossingen voor abstracte problemen uit te werken.	Vaardigheden
Probleem oplossende vaardigheden	Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op creatieve wijze op door gegevens te identificeren en te gebruiken.		
Leer en ontwikkel vaardigheden	Ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.		
Informatie vaardigheden	Verkrijgt, verwerkt, combineert en analyseert brede, verdiepte en gedetailleerde informatie over een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten, van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein evenals beperkte informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen, gerelateerd aan het beroep en kennisdomein en geeft deze informatie weer.		
Communicatie vaardigheden	Communiqueert doelgericht op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevend en cliënten.		
Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid	<p>Werkt samen met gelijken, leidinggevend en cliënten.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen activiteiten, werk en studie.</p> <p>Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van activiteiten en werk van anderen en voor het aansturen van processen.</p>	<p>Management en toezicht uitoefenen in contexten van werk- of studieactiviteiten waarin zich onvoorspelbare veranderingen voordoen.</p> <p>Prestaties van zichzelf en anderen kritisch bekijken en verbeteren.</p>	Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid

Niveau 6			
NLQF		EQF	
Context	Een onbekende, wisselende leef- en werkomgeving, ook internationaal.		
Kennis	<p>Bezit een gevorderde gespecialiseerde kennis en kritisch inzicht in theorieën en beginselen van een van een beroep, kennisdomein en breed wetenschapsgebied.</p> <p>Bezit brede, geïntegreerde kennis en begrip van de omvang, de belangrijkste gebieden en grenzen van een beroep, kennisdomein en breed wetenschapsgebied.</p> <p>Bezit kennis en begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan het beroep of kennisdomein en breed wetenschapsgebied.</p>	Gevorderde kennis van een werk- of studiegebied, die een kritisch inzicht in theorieën en beginselen impliceert.	Kennis
Toepassen van kennis	<p>Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten zodanig dat dit een professionele en wetenschappelijke benadering in beroep en kennisdomein laat zien.</p> <p>Past complexe gespecialiseerde vaardigheden toe op de uitkomsten van onderzoek.</p> <p>Brengt met begeleiding op basis van methodologische kennis een praktijkgericht onderzoek tot een goed einde.</p> <p>Stelt argumentaties op en verdiept die. Evalueert en combineert kennis en inzichten uit een specifiek domein kritisch.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe beroeps- en wetenschappelijke taken en voert deze uit.</p>	Gevorderde vaardigheden, waarbij blijkt wordt gegeven van absoluut vakmanschap en innovatief vermogen om complexe en onvoorspelbare problemen in een gespecialiseerd werk- of studiegebied op te lossen.	Vaardigheden
Probleem oplossende vaardigheden	Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op tactische, strategische en creatieve wijze op door gegevens te identificeren en te gebruiken.		
Leer en ontwikkel vaardigheden	Ontwikkelt zich door zelfreflectie en zelf beoordeling van eigen(leer) resultaten.		
Informatie vaardigheden	Verzamelt en analyseert op een verantwoorde, kritische manier brede, verdiepte en gedetailleerde beroepsgerelateerde of wetenschappelijke informatie over een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een beroep of kennisdomein, evenals beperkte informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan het beroep en kennisdomein en geeft deze informatie weer.		
Communicatie vaardigheden	Communiqueert doelgericht op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevend en cliënten.		

Niveau 6			
NLQF		EQF	
Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid	<p>Werkt samen met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevend en cliënten.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen werk en studie en het resultaat van het werk van anderen.</p> <p>Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het aansturen van processen en de professionele ontwikkeling van personen en groepen.</p> <p>Verzamelt en interpreteert relevante gegevens met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, beroepsmatige, wetenschappelijke of ethische aspecten.</p>	<p>Managen van complexe technische of beroepsactiviteiten of -projecten; de verantwoordelijkheid op zich nemen om in onvoorspelbare werk- of studiecontexten beslissingen te nemen.</p> <p>De verantwoordelijkheid op zich nemen om de professionele ontwikkeling van personen en groepen te managen.</p>	Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid

Niveau 7			
NLQF		EQF	
Context	Een onbekende, wisselende leef- en werkomgeving met een hoge mate van onzekerheid, ook internationaal.		
Kennis	<p>Bezit bijzonder gespecialiseerde en geavanceerde kennis van een beroep, kennisdomein en wetenschapsgebied en op het raakvlak tussen verschillende beroepen, kennisdomeinen en wetenschapsgebieden.</p> <p>Bezit een kritisch begrip van een reeks van theorieën, principes en concepten, waaronder de belangrijkste van een beroep, kennisdomein en wetenschapsgebied.</p> <p>Bezit uitgebreide, gedetailleerde kennis en kritisch begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan het beroep of kennisdomein en wetenschapsgebieden.</p>	<p>Bijzonder gespecialiseerde kennis, die ten dele zeer geavanceerd is op een werk- of studiegebied, als basis voor originele ideeën en/of onderzoek.</p> <p>Kritisch bewustzijn van kennisproblemen op een vakgebied en op het raakvlak tussen verschillende vakgebieden.</p>	Kennis
Toepassen van kennis	<p>Reproduceert, analyseert en integreert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten en gaat om met complexe materie.</p> <p>Deze kennis vormt de basis voor originele ideeën en onderzoek.</p> <p>Gebruikt de opgedane kennis op een hoger abstractieniveau. Denkt conceptueel. Stelt argumentaties op en verdiept deze.</p> <p>Brengt op basis van methodologische kennis een fundamenteel onderzoek zelfstandig tot een goed einde</p> <p>Levert een originele bijdrage aan het ontwikkelen en toepassen van ideeën, vaak in onderzoeksverband.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein op het raakvlak tussen verschillende beroepspraktijken en kennisdomeinen onderneemt actie. Analyseert complexe beroeps- en wetenschappelijke taken en voert deze uit.</p>	<p>Gespecialiseerde vaardigheden in probleemoplossing, die op het gebied van onderzoek en/of innovatie vereist om nieuwe kennis en procedures te ontwikkelen en kennis uit verschillende vakgebieden te integreren.</p>	Vaardigheden
Probleem oplossende vaardigheden	<p>Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op tactische, strategische en creatieve wijze op.</p> <p>Levert in de beroepspraktijk en in het kennisdomein een bijdrage aan de (wetenschappelijke) oplossing van complexe problemen door gegevens te identificeren en te gebruiken</p>		
Leer en ontwikkel vaardigheden	Ontwikkelt zich grotendeels autonoom.		
Informatie vaardigheden	Verzamelt en analyseert op een verantwoorde, kritische manier brede, verdiepte en gedetailleerde wetenschappelijke informatie over een reeks van theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een beroep of kennisdomein, evenals informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan het beroep en kennisdomein en geeft deze informatie weer.		
Communicatie vaardigheden	Communiqueert doelgericht op basis van in de context en beroepspraktijkgeldende conventies met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevenden en cliënten.		

Niveau 7			
NLQF		EQF	
Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid	<p>Werkt samen met specialisten en niet-specialisten, gelijken, leidinggevend en cliënten.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen werk en studie en het resultaat van het werk van anderen.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor het aansturen van complexe processen en de professionele ontwikkeling van personen en groepen.</p> <p>Formuleert oordelen op grond van onvolledige of beperkte informatie en houdt daarbij rekening met sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke en ethische verantwoordelijkheden, die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis en oordelen.</p>	<p>Managen en transformeren van complexe en onvoorspelbare werk- of studiecontexten die nieuwe strategische benaderingen vereisen.</p> <p>De verantwoordelijkheid op zich nemen om bij te dragen tot professionele kennis en manieren van werken en/of om strategische prestaties van teams kritisch te bekijken.</p>	Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid

Niveau 8			
NLQF		EQF	
Context	Een onbekende, wisselende leef- en werkomgeving met een hoge mate van onzekerheid, ook internationaal.		
Kennis	<p>Bezit de meest geavanceerde kennis van een beroep, kennisdomein en wetenschapsgebied en op het raakvlak tussen verschillende beroepen, kennisdomeinen en wetenschapsgebieden.</p> <p>Bezit kennis verkregen door persoonlijk onderzoek of werk, leidend tot een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van vak- en wetenschapsgebied.</p> <p>Bezit een kritisch inzicht in een vak- en wetenschapsgebied waaronder een kritisch begrip van de belangrijkste en actuele theorieën, principes en concepten.</p>	De meest geavanceerde kennis op een werk- of studiegebied en op het raakvlak tussen verschillende vakgebieden.	Kennis
Toepassen van kennis	<p>Reproduceert, analyseert en integreert de kennis op gezaghebbende wijze en past deze toe, ook in andere contexten en gaat om met complexe materie. Deze kennis vormt de basis voor originele ideeën en onderzoek.</p> <p>Gebruikt de opgedane kennis op een hoger abstractieniveau. Denkt conceptueel. Stelt argumentaties op en verdiept deze.</p> <p>Brengt op basis van methodologische kennis een complex fundamenteel onderzoek zelfstandig tot een goed einde.</p> <p>Levert door origineel onderzoek een bijdrage aan verlegging van de grenzen van kennis door een omvangrijke hoeveelheid werk, waarvan een deel een nationaal of internationaal beoordeelde publicatie verdient.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein op het raakvlak tussen verschillende beroepspraktijken en kennisdomeinen en onderneemt actie. Analyseert complexe beroeps- en wetenschappelijke taken en voert deze uit.</p>	De meest geavanceerde en gespecialiseerde vaardigheden en technieken, met inbegrip van synthese- en evaluatievaardigheden/- technieken, vereist om kritische problemen in onderzoek en/of innovatie op te lossen en bestaande kennis of professionele manieren van werken uit te breiden en opnieuw te definiëren.	Vaardigheden
Probleem oplossende vaardigheden	<p>Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op tactische, strategische en creatieve wijze op.</p> <p>Levert in de beroepspraktijk en in het kennisdomein een bijdrage aan de (wetenschappelijke) oplossing van complexe problemen door gegevens te identificeren en te gebruiken.</p>		
Leer en ontwikkel vaardigheden	Ontwikkelt zich grotendeels autonoom en bewerkstelligt technologische, sociale of culturele vooruitgang in de samenleving.		
Informatie vaardigheden	Verzamelt en analyseert op een verantwoorde, kritische manier brede, verdiepte en gedetailleerde wetenschappelijke informatie over een reeks van theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een beroep of kennisdomein, evenals informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan het beroep- en kennisdomein en geeft deze informatie weer.		

Niveau 8			
NLQF		EQF	
Communicatie vaardigheden	Communiqueert doelgericht op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevend en cliënten en de bredere wetenschappelijke gemeenschap en de samenleving als geheel.		
Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid	<p>Werkt samen met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevend en cliënten en de bredere wetenschappelijke gemeenschap en de samenleving als geheel.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen werk en studie en het resultaat van het werk van anderen.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor het aansturen van complexe processen en de professionele ontwikkeling van personen en groepen.</p> <p>Ontwerpt en ontwikkelt met wetenschappelijke integriteit een complex fundamenteel onderzoeksproces, voert dit uit en past dit aan.</p>	Blijk geven van een grote mate van autoriteit, innovatie, autonomie, wetenschappelijke en professionele integriteit en aanhoudende betrokkenheid bij de ontwikkeling van baanbrekende ideeën of processen voor werk- of studiecontexten, met inbegrip van onderzoek.	Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid

Bijlage V

**Bij het advies van de
Commissie NLQF – EQF**

**Tabel vergelijking NLQF-niveaus 5 t/m 8 en
Dublin descriptoren.**

Tabel ter vergelijking NLQF niveaus 5 t/m 8 en Dublindescriptoren

NLQF Niveau 5		Dublin descriptoren	
Context	Een onbekende, wisselende leef- en werkomgeving, ook internationaal		
Kennis	<p>Bezit ruime, verdiepte en gespecialiseerde kennis van een beroep en kennisdomein.</p> <p>Bezit gedetailleerde kennis van enkele beroep- en kennisdomeinen en begrip van een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten.</p> <p>Bezit beperkte kennis en begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan het beroep en kennisdomein.</p>	Heeft aantoonbare kennis en inzicht van een vakgebied waarbij wordt voortgebouwd op algemeen voortgezet onderwijs ¹ , functioneert doorgaans op het niveau van gevorderde leerboeken, heeft een kennisondergrond voor een beroepenveld of een beroep, voor persoonlijke ontwikkeling en voor verdere studie om de eerste cyclus (bachelor) af te ronden.	Kennis en inzicht
Toepassen van kennis	<p>Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten, om een antwoord te geven op problemen die gerelateerd zijn aan een beroep en kennisdomein.</p> <p>Gebruikt procedures flexibel en inventief.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe (beroeps)taken en voert deze uit.</p>	Is in staat om kennis en inzicht in beroepsmatige contexten toe te passen.	<p>Toepassen van kennis en inzicht</p> <p>Oordeels vorming</p>
Probleem oplossende vaardigheden	Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op creatieve wijze op door gegevens te identificeren en te gebruiken.	Heeft de vaardigheid om gegevens te identificeren en te gebruiken, teneinde een respons te bepalen met betrekking tot duidelijk gedefinieerde, concrete en abstracte problemen.	
Leer en ontwikkel vaardigheden	Ontwikkelt zich door reflectie en beoordeling van eigen (leer)resultaten.	Bezit de leervaardigheden om een vervolgopleiding die een zekere mate van autonomie vraagt, aan te gaan.	Leer vaardigheden
Informatie vaardigheden	Verkrijgt, verwerkt, combineert en analyseert brede, verdiepte en gedetailleerde informatie over een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten, van en gerelateerd aan een beroep en kennisdomein evenals beperkte informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen, gerelateerd aan het beroep en kennisdomein en geeft deze informatie weer.	Is in staat om kennis en inzicht in beroepsmatige contexten toe te passen-	

¹ Algemeen voortgezet onderwijs inclusief middelbaar beroepsonderwijs met een voldoende algemene component

NLQF Niveau 5		Dublin descriptors	
Communicatie vaardigheden	Communiqueert doelgericht op basis van in de context en de beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, leidinggevenden en cliënten.	Kan communiceren met gelijken, leidinggevenden en cliënten over begrip, vaardigheden en werkzaamheden.	Communicatie
Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, leidinggevenden en cliënten. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen activiteiten, werk en studie. Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van activiteiten en werk van anderen en voor het aansturen van processen.		

NLQF Niveau 6		Dublin descriptoren	
Context	Een onbekende, wisselende leef- en werkomgeving, ook internationaal.		
Kennis	<p>Bezit een gevorderde gespecialiseerde kennis en kritisch inzicht in theorieën en beginselen van een beroep, kennisdomein en breed wetenschapsgebied.</p> <p>Bezit brede, geïntegreerde kennis en begrip van de omvang, de belangrijkste gebieden en grenzen van een beroep, kennisdomein en breed wetenschapsgebied.</p> <p>Bezit kennis en begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan het beroep of kennisdomein en breed wetenschapsgebied.</p>	Heeft aantoonbare kennis en inzicht van een vakgebied, waarbij wordt voortgebouwd op het niveau bereikt in het voortgezet onderwijs en dit wordt overtroffen; functioneert doorgaans op een niveau waarop met ondersteuning van gespecialiseerde handboeken, enige aspecten voorkomen waarvoor kennis van de laatste ontwikkelingen in het vakgebied vereist is.	Kennis en inzicht
Toepassen van kennis	<p>Reproduceert en analyseert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten, zodanig dat dit een professionele en wetenschappelijke benadering in beroep en kennisdomein laat zien.</p> <p>Past complexe gespecialiseerde vaardigheden toe op de uitkomsten van onderzoek. Brengt met begeleiding op basis van methodologische kennis een praktijkgericht- of fundamenteel onderzoek tot een goed einde.</p> <p>Stelt argumentaties op en verdiept die. Evalueert en combineert kennis en inzichten uit een specifiek domein kritisch.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe beroeps- en wetenschappelijke taken en voert deze uit.</p>	<p>Is in staat om zijn/haar kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen, dat dit een professionele benadering van zijn/haar werk of beroep laat zien, en beschikt verder over competenties voor het opstellen en verdiepen van argumentaties en voor het oplossen van problemen op het vakgebied.</p> <p>Is in staat om relevante gegevens te verzamelen en interpreteren (meestal op het vakgebied) met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten.</p>	<p>Toepassen van kennis en inzicht</p> <p>Oordeels vorming</p>
Probleem oplossende vaardigheden	Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op tactische, strategische en creatieve wijze op door gegevens te identificeren en te gebruiken.		
Leer en ontwikkel vaardigheden	Ontwikkelt zich door zelfreflectie en zelf beoordeling van eigen(leer)resultaten.	Bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie die een hoog niveau van autonomie veronderstelt aan te gaan.	Leer vaardigheden
Informatie vaardigheden	Verzamelt en analyseert op een verantwoorde, kritische manier brede, verdiepte en gedetailleerde beroepsgerelateerde of wetenschappelijke informatie over een beperkte reeks van basis theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een beroep of kennisdomein, evenals beperkte informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan het beroep of kennisdomein en geeft deze informatie weer.	Is in staat om informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten.	

NLQF Niveau 6		Dublin descriptoren	
Communicatie vaardigheden	Communiqueert doelgericht op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevenden en cliënten.	Is in staat om informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten.	Communicatie
Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid	<p>Werkt samen met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevenden en cliënten.</p> <p>Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen werk en studie en het resultaat van het werk van anderen.</p> <p>Draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het aansturen van processen en de professionele ontwikkeling van personen en groepen.</p> <p>Verzamelt en interpreteert relevante gegevens met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, beroepsmatige, wetenschappelijke of ethische aspecten.</p>	Is in staat om relevante gegevens te verzamelen en interpreteren (meestal op het vakgebied) met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten.	

NLQF Niveau 7		Dublin descriptors	
Context	Een onbekende, wisselende leef- en werkomgeving met een hoge mate van onzekerheid, ook internationaal.		
Kennis	<p>Bezit bijzonder gespecialiseerde en geavanceerde kennis van een beroep, kennisdomein, en wetenschapsgebied en op het raakvlak tussen verschillende beroepen, kennisdomeinen en wetenschapsgebieden.</p> <p>Bezit een kritisch begrip van een reeks van theorieën, principes en concepten, waaronder de belangrijkste van een beroep, kennisdomein en wetenschapsgebied.</p> <p>Bezit uitgebreide, gedetailleerde kennis en kritisch begrip van enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan het beroep of kennisdomein en wetenschapsgebieden .</p>	Heeft aantoonbare kennis en inzicht, gebaseerd op de kennis en het inzicht op het niveau van Bachelor en die deze overtreffen en/of verdiepen, alsmede een basis of een kans bieden om een originele bijdrage te leveren aan het ontwikkelen en/of toepassen van ideeën, vaak in onderzoeksverband.	Kennis en inzicht
Toepassen van kennis	<p>Reproduceert, analyseert en integreert de kennis en past deze toe, ook in andere contexten en gaat om met complexe materie.</p> <p>Deze kennis vormt de basis voor originele ideeën en onderzoek.</p> <p>Gebruikt de opgedane kennis op een hoger abstractieniveau. Denkt conceptueel. Stelt argumentaties op en verdiept deze.</p> <p>Brengt op basis van methodologische kennis een fundamenteel onderzoek zelfstandig tot een goed einde.</p>	<p>Is in staat om kennis en inzicht en probleemoplossende vermogens toe te passen in nieuwe of onbekende omstandigheden binnen een bredere (of multidisciplinaire) context die gerelateerd is aan het vakgebied; is in staat om kennis te integreren en met complexe materie om te gaan.</p> <p>Heeft aantoonbare kennis en inzicht, gebaseerd op de kennis en het inzicht op het niveau van Bachelor en die deze overtreffen en/of verdiepen, alsmede een basis of een kans bieden om een originele bijdrage te leveren aan het ontwikkelen en/of toepassen van ideeën, vaak in onderzoeksverband.</p>	<p>Toepassen kennis en inzicht</p> <p>Oordeelsvorming</p>
	<p>Levert een originele bijdrage aan het ontwikkelen en toepassen van ideeën, vaak in onderzoeksverband.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en op het raakvlak tussen verschillende beroepspraktijken en kennisdomeinen en onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe beroeps- en wetenschappelijke taken en voert deze uit.</p>	<p>Is in staat om oordelen te formuleren op grond van onvolledige of beperkte informatie en daarbij rekening te houden met sociaal-maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden, die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis en oordelen.</p>	<p>Toepassen kennis en inzicht</p> <p>Oordeelsvorming</p>
	Probleem oplossende vaardigheden	Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op tactische, strategische en creatieve wijze op.	Is in staat om kennis en inzicht en probleemoplossende vermogens toe te passen in nieuwe of onbekende omstandigheden binnen een bredere (of multidisciplinaire) context die

NLQF Niveau 7		Dublin descriptoren	
	Levert in de beroepspraktijk en in het kennisdomein een bijdrage aan de (wetenschappelijke) oplossing van complexe problemen door gegevens te identificeren en te gebruiken.	gerelateerd is aan het vakgebied; is in staat om kennis te integreren en met complexe materie om te gaan.	
Leer en ontwikkel vaardigheden	Ontwikkelt zich grotendeels autonoom.	Bezit de leervaardigheden die hem of haar in staat stellen een vervolgstudie aan te gaan met een grotendeels zelf gestuurd of autonoom karakter.	Leervaardigheden
Informatie vaardigheden	Verzamelt en analyseert op een verantwoorde, kritische manier brede, verdiepte en gedetailleerde wetenschappelijke informatie over een reeks van theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een beroep of kennisdomein, evenals informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan het beroep- of kennisdomein en geeft deze informatie weer.		
Communicatie vaardigheden	Communiceert doelgericht op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevenden en cliënten.	Is in staat om conclusies, alsmede de kennis, motieven en overwegingen die hieraan ten grondslag liggen, duidelijk en ondubbelzinnig over te brengen op een publiek van specialisten of niet-specialisten.	Communicatie
Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid	Werkt samen met specialisten en niet-specialisten, gelijken, leidinggevenden en cliënten. Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen werk en studie en het resultaat van het werk van anderen. Draagt verantwoordelijkheid voor het aansturen van complexe processen en de professionele ontwikkeling van personen en groepen. Formuleert oordelen op grond van onvolledige of beperkte informatie en houdt daarbij rekening met sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke en ethische verantwoordelijkheden, die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis en oordelen.	Is in staat om oordelen te formuleren op grond van onvolledige of beperkte informatie en daarbij rekening te houden met sociaal-maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden, die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis en oordelen.	

NLQF Niveau 8		Dublin descriptoren	
Context	Een onbekende, wisselende leef- en werkomgeving met een hoge mate van onzekerheid, ook internationaal.		
Kennis	<p>Bezit de meest geavanceerde kennis van een beroep, kennisdomein en wetenschapsgebied en op het raakvlak tussen verschillende beroepen, kennisdomeinen en wetenschapsgebieden.</p> <p>Bezit kennis verkregen door persoonlijk onderzoek of werk, leidend tot een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van vak- of wetenschapsgebied.</p> <p>Bezit een kritisch inzicht in een vak- en wetenschapsgebied waaronder een kritisch begrip van de belangrijkste en actuele theorieën, principes en concepten.</p>	Heeft aangetoond een vakgebied systematisch te begrijpen en de vaardigheden en methodieken te beheersen van onderzoek in dat vakgebied	Kennis en inzicht
Toepassen van kennis	<p>Reproduceert, analyseert en integreert de kennis op gezaghebbende wijze en past deze toe, ook in andere contexten en gaat om met complexe materie. Deze kennis vormt de basis voor originele ideeën en onderzoek.</p> <p>Gebruikt de opgedane kennis op een hoger abstractieniveau. Denkt conceptueel. Stelt argumentaties op en verdiept deze.</p> <p>Brengt op basis van methodologische kennis een complex fundamenteel onderzoek zelfstandig tot een goed einde.</p> <p>Levert door origineel onderzoek een bijdrage aan verlegging van de grenzen van kennis door een omvangrijke hoeveelheid werk, waarvan een deel een nationaal of internationaal beoordeelde publicatie verdient.</p> <p>Signaleert beperkingen van bestaande kennis in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en op het raakvlak tussen verschillende beroepspraktijken of kennisdomeinen en onderneemt actie.</p> <p>Analyseert complexe beroeps- en wetenschappelijke taken en voert deze uit.</p>	<p>Heeft de bekwaamheid aangetoond om met de geëigende integriteit van een onderzoeker een omvangrijk onderzoeksproces te ontwerpen, ontwikkelen, uit te voeren en aan te passen.</p> <p>Heeft door origineel onderzoek een bijdrage geleverd aan verlegging van de grenzen van kennis door een omvangrijke hoeveelheid werk, waarvan een deel een nationaal of internationaal beoordeelde publicatie verdient.</p> <p>Is in staat tot kritische analyse, evaluatie en synthese van nieuwe en complexe ideeën.</p>	<p>Toepassen van kennis en inzicht</p> <p>Oordeelsvorming</p>
Probleem oplossende vaardigheden	<p>Onderkent en analyseert complexe problemen in de beroepspraktijk en in het kennisdomein en lost deze op tactische, strategische en creatieve wijze op.</p> <p>Levert in de beroepspraktijk en in het kennisdomein een bijdrage aan de (wetenschappelijke) oplossing van complexe problemen door gegevens te identificeren en te gebruiken.</p>		
Leer en ontwikkel vaardigheden	Ontwikkelt zich grotendeels autonoom en bewerkstelligt technologische, sociale of culturele vooruitgang in de samenleving.	Wordt binnen de academische en professionele context verwacht in staat te zijn om technologische, sociale of culturele vooruitgang te bewerkstelligen in een kennissamenleving	Leervaardigheden

NLQF Niveau 8		Dublin descriptoren	
Informatie vaardigheden	Verzamelt en analyseert op een verantwoorde, kritische manier brede, verdiepte en gedetailleerde wetenschappelijke informatie over een reeks van theorieën, principes en concepten van en gerelateerd aan een beroep of kennisdomein, evenals informatie over enkele belangrijke actuele onderwerpen en specialismen gerelateerd aan het beroep- of kennisdomein en geeft deze informatie weer.		
Communicatie vaardigheden	Communiqueert doelgericht op basis van in de context en beroepspraktijk geldende conventies met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevenden en cliënten en de bredere wetenschappelijke gemeenschap en de samenleving als geheel.	Kan communiceren met vakgenoten, de bredere wetenschappelijke gemeenschap en de samenleving als geheel over het terrein waarop hij of zij deskundig is.	Communicatie
Verantwoordelijkheid en Zelfstandigheid	Werkt samen met gelijken, specialisten en niet-specialisten, leidinggevenden en cliënten en de bredere wetenschappelijke gemeenschap en de samenleving als geheel Draagt verantwoordelijkheid voor resultaten van eigen werk en studie en het resultaat van het werk van anderen. Draagt verantwoordelijkheid voor het aansturen van complexe processen en de professionele ontwikkeling van personen en groepen. Ontwerpt en ontwikkelt met wetenschappelijke integriteit een complex fundamenteel onderzoeksproces, voert dit uit en past dit aan.	Heeft de bekwaamheid aangetoond om met de geëigende integriteit van een onderzoeker een omvangrijk onderzoeksproces te ontwerpen, ontwikkelen, uit te voeren en aan te passen.	

Bijlage VI

**Bij het advies van de
Commissie NLQF – EQF
Het Nationaal Coördinatiepunt NLQF
kenmerken en taken**

Colofon

Titel	Het Nationaal Coördinatiepunt NLQF, kenmerken en taken
Auteur	Commissie Leijnse
Versie	1.0
Datum	Mei 2011

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1 Europees perspectief	4
2 Het NCP NLQF in Nederland	5
2.1 Onderhoud en evaluatie NLQF	5
2.2 Classificaties en registratie van kwalificaties.....	6
2.3 Begrippenkader	6
2.4 Generieke en afzonderlijke inschaling	7
2.5 Geldigheidsduur van een classificatie	9
2.6 Informatie en Communicatie	9
3 Randvoorwaarden	10
3.1 Randvoorwaarden voor het NCP-NLQF.....	10
3.2 Voorwaarden voor toegang tot de beoordelings- en classificatieprocedure....	10
4 Procedures	12
4.1 Voorstel voor de classificatieprocedure van gereguleerde kwalificaties.....	12
4.2 Voorstel voor de classificatieprocedure van overige kwalificaties	13
Bijlage 1 De aanbeveling van het Europees parlement en de Raad van de Europese unie.	14
Bijlage 2 Europees vastgelegde beginselen inzake kwaliteitsborging in onderwijs en opleiding	15
Bijlage 3 Voorbeelden van NCPs in andere landen.	16

Inleiding

Het Nederlands nationaal kwalificatiekader NLQF is een systematische ordening van alle kwalificatieniveaus in Nederland. Kwalificaties worden ingeschaald in het NLQF en krijgen daarmee een niveauaanduiding. Het kwalificatiekader bestaat uit een verzameling van eenduidige beschrijvingen van de leerresultaten waarop de kwalificatie is gebaseerd. Leerresultaten zijn beschrijvingen van wat iemand kent, begrijpt en kan doen na de voltooiing van een leerproces.

Het NLQF omvat enerzijds de door het Ministerie van OCW gereguleerde kwalificaties (diploma's) en (waar het voedsel, natuur en leefomgeving betreft) de door het Ministerie van ELI gereguleerde kwalificaties. Deze gereguleerde kwalificaties worden generiek in het NLQF geassocieerd en van een niveau-aanduiding voorzien. Anderzijds zijn er vele niet door de beide ministeries gereguleerde kwalificaties (diploma's, certificaten etc) die op de arbeidsmarkt een duidelijk civiel effect hebben. De classificatie van deze kwalificaties zal plaatsvinden op verzoek van de instantie die verantwoordelijk is voor de uitgifte van de diploma's en certificaten, hetgeen doorgaans ook de instantie is die de onderliggende opleiding verzorgt.

Een NLQF niveau-aanduiding versterkt het civiel effect van kwalificaties. Door zowel de door de departementen gereguleerde kwalificaties als de overige kwalificaties onder te brengen in één kader, geeft het NLQF inzicht in de niveaus van de in Nederland aangeboden kwalificaties in hun onderlinge verhouding.

Daarnaast zijn de NLQF niveaus gekoppeld aan de acht niveaus van het Europese kwalificatiekader, het EQF. Een uitzondering vormt het in het NLQF benoemde instroomniveau. Dit niveau komt niet voor in het EQF en kan om die reden niet gekoppeld worden. Nog dertig Europese landen koppelen de niveaus van hun nationale kwalificatiekaders aan het EQF. Deze gezamenlijke referentie aan het EQF maakt het in beginsel mogelijk de niveaus van kwalificaties internationaal te vergelijken.

Het is van belang dat er zowel nationaal als internationaal vertrouwen bestaat over het NLQF niveau van de kwalificaties bij sociale partners, bedrijfsleven, onderwijs- en opleidingsinstellingen en individuen. Dit vertrouwen kan alleen ontstaan als beheer van en inschaling in het NLQF in handen worden gelegd van een onafhankelijk lichaam met groot gezag. Hiertoe wordt een onafhankelijk Nationaal CoördinatiePunt (NCP-NLQF) ingericht dat zowel op afstand staat van de overheid als van de aanbieders van opleidingen en diploma's/certificaten.

De doelen van het NLQF kunnen als volgt worden samengevat:

- het vergroten van de transparantie binnen het Nederlandse onderwijslandschap;
- het vergroten van de transparantie tussen kwalificaties binnen Europa;
- het vergroten van de vergelijkbaarheid van niveaus van kwalificaties;
- het stimuleren van het denken in termen van leerresultaten als bouwsteen van kwalificaties;
- het stimuleren van een leven lang leren voor mensen van alle leeftijden;
- het vergroten van de transparantie van leerroutes;
- het vergroten van inzicht van spelers op de arbeidsmarkt in het niveau van de kwalificaties;
- het vergemakkelijken van de communicatie tussen alle betrokkenen in onderwijs en arbeidsmarkt.

In deze notitie wordt verkend wat voor type organisatie het NCP NLQF zou moeten zijn, welke taken het NCP NLQF zou moeten vervullen, hoe de procedure van inschaling (classificatie) in het NLQF zal worden ingericht en welke eisen aan kwalificaties zouden moeten worden gesteld om voor classificatie in aanmerking te komen.

1 Europees perspectief

Het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie bevelen de lidstaten aan om ter ondersteuning van de koppeling van de kwalificatiesystemen aan het EQF een nationaal coördinatiepunt in te richten (zie bijlage 1). Volgens deze aanbeveling kan een nationaal coördinatiepunt tot taak hebben om

- de nationale kwalificatieniveaus te relateren aan de niveaus van het EQF;
- dit op een transparante wijze te doen en de resultaten hiervan bekend te maken;
- zorg te dragen voor de toegang tot informatie aan belanghebbenden over hoe nationale kwalificaties via de nationale kwalificatiesystemen verband houden met het Europees kwalificatiekader;
- medewerking bevorderen van alle belanghebbenden met betrekking tot de koppeling met het EQF.

Uit ervaringen opgedaan in Ierland, Schotland en Frankrijk met nationale kwalificatiekaders en een verkennend onderzoek¹ uitgevoerd door Cap Gemini blijkt dat naast de taken genoemd in de aanbeveling ook het beheer van het nationale kwalificatiekader belegd moet worden. In Bijlage 3 is ter illustratie beschreven hoe dit in Vlaanderen, Frankrijk en Schotland is georganiseerd.

Er zijn overeenkomsten en verschillen in de wijze waarop de NCP's zijn ingericht. De overeenkomsten zijn onder meer dat:

- a. zowel het beheer van het nationaal kwalificatiekader als de taken volgens de aanbeveling belegd zijn bij het Nationaal Coördinatiepunt;
- b. de meeste landen het Nationaal Coördinatiepunt door middel van wet- en/ of regelgeving geregeld hebben.

De verschillen komen met name tot uiting in de gehanteerde procedures en de betrokken partijen. Dit is het directe gevolg van de grote verschillen tussen de landen wat betreft de organisatie van het onderwijslandschap.

Wat betreft de positionering van het Nationaal CoördinatiePunt NLQF in Nederland heeft de commissie zich gebaseerd op de aanbevelingen van de Europese Unie en de ervaringen van landen die ons zijn voorgegaan. Daaruit kwamen de volgende uitgangspunten naar voren:

- Geef het NCP NLQF de verantwoordelijkheden zoals genoemd in de aanbeveling;
- Geef het NCP NLQF de verantwoordelijkheid voor de classificatie van kwalificaties in het NLQF;
- Geef het NCP NLQF de verantwoordelijkheid voor het beheer van het NLQF;
- Positioneer het NCP NLQF op een dusdanige wijze dat dit past bij de Nederlandse situatie, rekeninghoudend met de rollen van bestaande organisaties in de totstandkoming, uitvoering en evaluatie van kwalificaties.

In het volgende hoofdstuk wordt hier nader op in gegaan.

¹ "Advies ten behoeve van een koppeling van non-formele kwalificaties aan het Nederlandse Nationale Kwalificatie Kader Leven Lang Leren (NKK/NLQF)"

2 Het NCP NLQF in Nederland

Het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft de ontwikkeling van het NLQF en de koppeling aan het EQF in eerste instantie zelf ter hand genomen. In voortdurend overleg met het onderwijsveld zijn de niveau-omschrijvingen en niveau-descriptoren van het NLQF ontwikkeld. Tevens is hierbij de verbinding met de niveau-omschrijvingen van het EQF gemaakt. Tenslotte zijn de gereguleerde kwalificaties (diploma's) generiek ingeschaald in het NLQF en is een procedure ontwikkeld voor de inschaling van de overige kwalificaties. Dit geheel is, na advies van de Commissie-Leijnse, door de Minister vastgesteld.

Tijdens deze ontwikkelingsperiode is het Ministerie van OCW dus opgetreden als landelijk coördinatiepunt. Na vaststelling door de Minister zullen echter de verantwoordelijkheden van het landelijk coördinatiepunt buiten het Ministerie worden gepositioneerd. Hierbij ware rekening te houden met de bestaande structuren en verantwoordelijkheidsverdeling in Nederland. Het NCP NLQF moet hierin een onafhankelijke positie kunnen innemen en tegelijk kunnen voortbouwen op reeds bestaande deskundigheid. Hieronder volgt een korte beschrijving van onderwerpen die onder de verantwoordelijkheid van het in te stellen Nationaal CoördinatiePunt zullen vallen. De commissie stelt voor dat de minister van OCW na een periode van vijf jaar het functioneren van het NCP NLQF evalueert.

2.1 Onderhoud en evaluatie NLQF

Het NLQF is een (nieuwe) beschrijving van de kwalificatieniveaus in Nederland in termen van leerresultaten. Kwalificaties en kwalificatiestructuren veranderen in de loop van de tijd. Dit impliceert dat het NLQF geëvalueerd en onderhouden moet worden. Het voorstel is om deze taken toe te delen aan het in te richten NCP NLQF. Hierbij kunnen o.a. de volgende vragen worden gesteld:

- zijn de descriptoren van de verschillende niveaus gevat in termen die corresponderen met de actuele inhoud van leerresultaten?
- is de beschrijving van de verschillende niveaus nog adequaat?
- is het aantal niveaus nog in overeenstemming met de diversiteit van kwalificaties binnen Nederland?
- is de generieke classificatie van gereguleerde kwalificaties valide en consistent?
- zijn er zodanige wijzigingen in de gereguleerde kwalificaties dat een nieuwe generieke inschaling (classificatie) gerechtvaardigd is?
- is de procedure voor de inschaling (classificatie) van overige kwalificaties nog adequaat?
- Wat zijn de effecten van hantering van het NLQF op de dynamiek en kwaliteitsontwikkeling in het opleidingsstelsel?

Het NCP-NLQF zou op basis van zijn ervaringen na twee of drie jaar een eerste evaluatie van de werking van het NLQF kunnen opstellen. De commissie stelt voor dat het NCP NLQF zelf bepaalt met welke periodiciteit het vervolgens de evaluatie van het NLQF ter hand wil nemen.

2.2 Classificaties en registratie van kwalificaties

De commissie stelt voor de inschaling (classificatie) van bestaande kwalificaties in het NLQF als volgt vorm te geven:

- a. de door OCW en ELI gereguleerde kwalificaties (diploma's) worden generiek ingeschaald op een NLQF-niveau. Deze inschaling vormt integraal onderdeel van het NLQF (zie bijlage NLQF).
- b. alle overige kwalificaties worden, op verzoek van de bevoegde instantie, door het NCP-NLQF beoordeeld en ingeschaald op het toepasselijke niveau volgens een hieronder uit te werken procedure.
- c. alle afzonderlijke kwalificaties (kwalificatieprofielen, opleidingsprofielen, diploma's etc) die behoren tot de gereguleerde kwalificaties en waarvan de bevoegde instantie meent dat de generieke inschaling geen recht doet aan de werkelijk behaalde leerresultaten, worden op verzoek van de bevoegde instantie door het NCP-NLQF beoordeeld en ingeschaald op het toepasselijke niveau volgens de procedure bedoeld onder b.

Er zal een register worden bijgehouden van de ingeschaalde (geclassificeerde) kwalificaties.

2.3 Begrippenkader

In het bovenstaande zijn de volgende definities van belang:

Kwalificatie	Het resultaat van een door een bevoegde instantie verricht gevalideerd beoordelingsproces, waarin wordt vastgesteld dat een geheel van leerresultaten aan vooraf bepaalde standaarden voldoet.
Gereguleerde kwalificaties	De kwalificaties die door het Ministerie van OCW, en daar waar het kwalificaties voor voedsel, natuur en leefomgeving betreft, door het Ministerie van ELI worden gereguleerd. Hieronder vallen de kwalificaties in het voortgezet onderwijs, het middelbaar beroepsonderwijs, het hoger onderwijs en de volwasseneneducatie.
Overige kwalificaties	Alle andere kwalificaties dan de kwalificaties die worden gereguleerd door het Ministerie van OCW, en daar waar het kwalificaties voor voedsel, natuur en leefomgeving betreft, door het Ministerie van ELI.
Bevoegde instantie	De instantie die het diploma of certificaat ondertekent, dan wel op andere wijze verantwoordelijk is voor de vaststelling dat de leerresultaten van een individu aan de standaarden van de kwalificatie voldoen.
Leerresultaten	Beschrijvingen van wat iemand kent en kan doen na de voltooiing van een leerproces. In het NLQF worden leerresultaten beschreven in termen van kennis, vaardigheden en zelfstandigheid en verantwoordelijkheid, alle binnen een vastgestelde context.

Context	De contextbeschrijvingen van de niveaus zijn samen met de beschreven kennis bepalend voor de moeilijkheidsgraad van de vaardigheden.
Kennis	Kennis is het geheel van feiten, beginselen, theorieën en manieren van werken dat verband houdt met een beroep of een kennisdomein.
Vaardigheden	Cognitieve vermogens (logisch, intuïtief en creatief denken) en praktische vermogens (psychomotorische vaardigheden in toepassing van methodes, materialen, hulpmiddelen en instrumenten) om binnen een gegeven context: <ul style="list-style-type: none"> • kennis te reproduceren, analyseren, integreren, evalueren, combineren en toe te passen in een beroep of kennisdomein; • problemen te onderkennen en op te lossen; • zich te kunnen ontwikkelen, zelfstandig of met begeleiding; • informatie te verkrijgen, verzamelen, verwerken, combineren, analyseren en beoordelen; • te communiceren op basis van de in de context geldende conventies.
Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid	Het bewezen vermogen om samen te werken met anderen en de verantwoordelijkheid te dragen voor eigen werk- en studieresultaten en/of dat van anderen.
Classificeren	Het door het NCP NLQF inschalen van een kwalificatie op één van de NLQF-niveaus.
Voordragen	Het verzoek van een bevoegde instantie aan het NCP NLQF om een kwalificatie te classificeren in het NLQF.
Registratie	Het vastleggen in een openbaar register van gegevens van een kwalificatie die door het NCP NLQF voorzien is van een niveauaanduiding.

2.4 Generieke en afzonderlijke inschaling

Bij de procedure van inschaling (classificatie) in het NLQF wordt een onderscheid gemaakt tussen drie soorten kwalificaties, hierboven aangeduid onder a., b. en c. De onder a. genoemde door beide ministeries gereguleerde kwalificaties vormen in de Nederlandse kwalificatiestructuur algemeen erkende vaste waarden. Zo bestaan er al decennia lang door de samenleving erkende waarden van het eindniveau havo, de kwalificatie mbo-niveau 4 of het doctoraat. Dergelijke vaste waarden vormen erkende ijkpunten in de kwalificatiestructuur waaraan niet gereguleerde opleidingen en cursussen zich kunnen toetsen: 'een cursus op bachelorniveau'. Naast de meer algemene niveauomschrijvingen, die zijn geënt op het EQF, vormen deze vaste waarden dan ook de basis van het NLQF. De bedoelde gereguleerde kwalificaties zijn dan ook generiek ingeschaald op een bepaald NLQF-niveau. Dat neemt niet weg dat binnen iedere gereguleerde kwalificatie verschillen kunnen optreden tussen afzonderlijke

kwificatieprofielen of opleidingsprofielen. Niet iedere mbo-4 opleiding heeft een identiek kwalificatieprofiel, integendeel dit is afhankelijk van sectoren en kennisdomeinen, en niet iedere bachelorgraad heeft dezelfde kwalificatie-inhoud. Daar komt bij dat ook binnen een specifiek kwalificatieprofiel er in de leerresultaten van de opleidingen aanzienlijke verschillen kunnen optreden, bijvoorbeeld door de specifieke invulling van de 'vrije ruimte' of door extra leerinspanningen die van de student gevraagd worden. Deze en dergelijke verschillen tussen de uitkomst van afzonderlijke opleidingen kunnen op gespannen voet staan met de generieke inschaling op een NLQF-niveau, zoals bedoeld onder a. Zo zijn bij de ontwikkeling van het NLQF herhaaldelijk voorbeelden naar voren gebracht van opleidingen die, ook in internationale vergelijking, mogelijk een ander niveauclassificatie zouden kunnen krijgen dan bij de generieke indeling onder a. het geval is. Sommige mbo 4-opleidingen menen bijvoorbeeld internationaal een EQF-niveau 5 te kunnen behalen, sommige bacheloropleidingen menen, bijvoorbeeld op basis van een 'honours-programma' eigenlijk eerder van niveau 7 dan van niveau 6 te moeten worden beschouwd.

De commissie adviseert de Minister aan de constatering van dergelijke verschillen geen algemene consequenties te verbinden voor de generieke inschaling en het NLQF vast te stellen zoals hier voorgesteld. Wel meent de commissie dat het billijk is bevoegde instanties in de gelegenheid te stellen, zo zij dit wensen, een verondersteld hoger dan generiek inschalingsniveau ten behoeve van de leerresultaten van een kwalificatie door het NCP te laten beoordelen. Zulke kwalificaties kunnen hiertoe worden toegelaten tot de classificatieprocedure die voor de overige kwalificaties openstaat. De commissie heeft dit onder c. nader aangeduid. Zou bijvoorbeeld een bepaalde sectorale mbo-4-kwalificatie menen dat zijn diploma naar de inhoud aan de descriptor van het niveau 5 voldoet, dus hoger dan de generieke inschaling op niveau 4, dan ziet de commissie geen reden waarom een dergelijke kwalificatie de gelegenheid zou moeten worden ontzegd dit naar genoegen van het NCP-NLQF aan te tonen. Zij stelt daarom voor de mogelijkheid te openen dat afzonderlijke kwalificaties zich met een verzoek tot beoordeling tot het NCP-NLQF wenden, ook wanneer het gereguleerde kwalificaties betreft. Het NCP-NLQF kan dergelijke verzoeken naar de geldende maatstaven beoordelen en tot een realistische inschaling van de betreffende opleiding komen. Hierdoor kunnen in het register 'uitzonderingen' ontstaan op de generieke inschaling van gereguleerde opleidingen. Voor zover deze 'uitzonderingen' reële niveauverschillen tussen kwalificaties resp. leerresultaten binnen één opleidingssoort weerspiegelen wordt hiermede een bijdrage geleverd aan de diversiteit van het Nederlandse kwalificatiestelsel, alsmede aan de transparantie daarvan.

Het is steeds de bedoeling geweest van het EQF, en daarmee van de nationale kaders, om een verantwoorde niveaubepaling van niet door de overheid gereguleerde kwalificaties mogelijk te maken. De niveaus van het NLQF fungeren daarbij door hun omschrijving in descriptor als ijkpunt, welke functie wordt versterkt door de koppeling van erkende gereguleerde kwalificaties (vaste waarden) aan die niveaus. De commissie stelt dan ook voor de grote groep niet door de beide ministeries gereguleerde kwalificaties integraal toegang te geven tot inschaling in het NLQF. Dit is bedoeld onder b. hierboven. Het NCP-NLQF zal hiertoe een beoordelingsprocedure moeten inrichten, waarop wij hieronder terugkomen.

2.5 Geldigheidsduur van een classificatie

De onder a. bedoelde generieke inschaling van gereguleerde kwalificaties heeft in beginsel een onbeperkte geldigheid. Wel is bekend dat dergelijke kwalificaties als regel periodiek worden herzien. Zo worden de MBO-kwalificaties op niveau 1 t/m 4 iedere vier jaar herzien en worden bachelor- en masteropleidingen iedere zes jaar opnieuw geaccrediteerd. Ook andere kwalificaties, zoals het eindniveau havo of –vwo worden regelmatig geijkt en herzien. De commissie stelt voor bij een dergelijke periodieke herziening van een gereguleerde kwalificatie de bestaande niveau-inschaling in het NLQF als regel te handhaven, zonder specifieke beoordeling door het NCP NLQF. Ingeval de herziende instantie of het accreditatie-orgaan in de inhoud van de nieuwe (herziene) kwalificatie aanleiding ziet te veronderstellen dat een hogere (of lagere) niveau-aanduiding van toepassing zal zijn, kan zij een verzoek tot inschaling indienen bij het NCP. Het NCP onderwerpt de voorgedragen herziene kwalificatie alsdan aan de onder b. genoemde procedure en komt tot een inschaling.

De onder b. en c. bedoelde inschaling van overige en afzonderlijke kwalificaties zal in het algemeen een geldigheidsduur hebben welke parallel loopt aan de herzieningscyclus van de kwalificatie. Voor de NLQF-niveaus 1 tot en met 4 is dit als regel vier jaar, voor de kwalificaties op niveaus 5 tot en met 8 als regel zes jaar. De commissie stelt voor dat het NCP een nadere procedure ontwerpt voor de uitzonderlijke gevallen waarin een kwalificatie na vier/zes jaar niet herzien wordt, alsmede voor de gevallen waarin tussentijds een majeure herziening van de kwalificatie plaatsvindt.

2.6 Informatie en Communicatie

Om de doelen van het NLQF te kunnen realiseren is een goede communicatie noodzakelijk evenals een goede informatieverstrekking aan alle belanghebbenden, zowel nationaal als internationaal. Het voorstel is om ook deze taken bij het NCP NLQF te beleggen.

3 Randvoorwaarden

Het is van belang dat internationaal en nationaal bij sociale partners, bedrijfsleven, onderwijs- en opleidingsinstituten en individuen, vertrouwen bestaat in het NLQF en de classificatie van kwalificaties op de verschillende niveaus. Dit stelt eisen aan zowel het NCP NLQF, de te hanteren procedures, de bevoegde instanties, als aan de kwalificaties. Om aan deze eisen te voldoen heeft de commissie hieronder een aantal randvoorwaarden aangeduid.

3.1 Randvoorwaarden voor het NCP-NLQF

Het NCP NLQF classificeert zowel de gereguleerde als, op verzoek, de overige en afzonderlijke kwalificaties. Om dit op deskundige wijze en met gezag te kunnen doen moet de organisatie van het NCP NLQF aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Het NCP NLQF is onafhankelijk van de aanbieders van opleidingen en kwalificaties en hun organisaties, maar ook van de Ministers van OCW en ELI.
- De dubbele onafhankelijkheid die noodzakelijk is om de classificatie van niveaus te waarborgen en daarmee, vertrouwen te wekken kan het best worden gewaarborgd in een nieuw zelfstandig bestuursorgaan (naar analogie van de NVAO).
- Het NCP NLQF bezit diepgaande expertise van het brede onderwijs- en opleidingsveld, ook internationaal, en maakt ruim gebruik van in Nederland aanwezige deskundigheid.
- Het NCP NLQF is in staat om op een heldere en efficiënte wijze met belanghebbenden, zowel nationaal als internationaal, te communiceren.
- Het NCP NLQF beschikt over teams van experts op de verschillende kwalificatiegebieden.
- Het NCP NLQF heeft een uitgewerkte beoordelings-, inschalings(classificatie)-, en beroepsprocedure.

3.2 Voorwaarden voor toegang tot de beoordelings- en classificatieprocedure

Hoewel de classificatie in het NLQF in beginsel openstaat aan alle in Nederland verleende kwalificaties is het uiteraard niet de bedoeling dat ieder leerresultaat, hoe miniem ook, een niveau-indeling krijgt. De NLQF-niveau-aanduidingen hebben alleen betekenis voor leerresultaten van enige omvang en substantie. De commissie geeft daarom in overweging om in beginsel alleen kwalificaties in de beoordelingsprocedure te betrekken die het resultaat zijn van een leerinspanning van minimaal 400 uur.

Voorts is het nodig dat de bevoegde instantie die de door haar verstrekte kwalificatie voor beoordeling voordraagt, van voldoende statuur is. Als maatstaf hiervoor stelt de commissie voor de aanwezigheid van systematische kwaliteitszorg en kwaliteitsborging op de opleiding én de examens die de bevoegde instantie aanbiedt te vereisen. Daar waar door Inspectietoezicht of wettelijke accreditatieprocedures reeds in dit vereiste is voorzien kan het NCP-NLQF zich hierop zonder nadere toetsing baseren.

Voordat een verzoek tot classificatie van een kwalificatie ontvankelijk is voor behandeling, zal de bevoegde instantie dus moeten aantonen:

- dat zij rechtspersoonlijkheid geniet;
- dat de examenprocedure die tot het verlenen van de kwalificatie leidt gevalideerd is door een onafhankelijke instantie;
- dat de onderliggende opleiding een erkend kwaliteitszorg- en kwaliteitsborgingsysteem kent in lijn met de Europese beginselen van kwaliteitsborging in onderwijs en opleiding (zie bijlage 2) .

Het NLQF is een beschrijving van de kwalificatieniveaus in Nederland in termen van leerresultaten. Alvorens een bevoegde instantie een door haar verleende kwalificatie kan voordragen voor beoordeling en classificatie zal deze daarom moeten voldoen aan een aantal voorwaarden. Het NCP-NLQF zal deze voorwaarden nader moeten omschrijven. In dit stadium noemt de commissie:

- De kwalificatie is beschreven in termen van leerresultaten zodanig dat deze te vergelijken zijn met de leerresultaten die zijn beschreven in het NLQF;
- De kwalificatie is voorzien van beoordelingscriteria waarmee vastgesteld kan worden dat de beoogde leerresultaten door een individu zijn behaald.

4 Procedures

De criteria die gelden voor de aanvraag van beoordeling en classificatie van gereguleerde en overige kwalificaties zijn gelijk. De procedures die leiden tot inschaling zijn in beginsel ook gelijk. Verschillen op onderdelen kunnen ontstaan bij de herziening van een kwalificatie. In het geval van de overige kwalificaties is de herziening van het kwalificatieprofiel doorgaans een zaak van de bevoegde instantie. Hierdoor lijkt het aangewezen bij herziening in alle gevallen een herbeoordeling van het NLQF-niveau te vereisen en de geldigheid van de inschaling in de tijd te beperken (zie hiervoor). In het geval van de gereguleerde kwalificaties is de herziening en vaststelling van kwalificaties in het algemeen gevat binnen de structuren en verantwoordelijkheden in het onderwijsveld. Daardoor is het doorgaans mogelijk een bestaande generieke inschaling, ook bij herziening te laten bestaan, tenzij de bevoegde instantie zelf in de herziening aanleiding vindt een nieuwe niveau-classificatie aan te vragen.

4.1 Voorstel voor de classificatieprocedure van gereguleerde kwalificaties Voortgezet onderwijs en volwasseneneducatie

De SLO ontwikkelt in opdracht van OCW kerndoelen en eindtermen voor het voortgezet onderwijs. De minister van OCW stelt deze vervolgens vast. Het betreft kwalificaties t.b.v. het vmbo, volwasseneneducatie, havo en vwo. Deze kwalificaties zijn op basis van brede discussie ingeschaald in het NLQF. Bij een substantiële wijziging in de inhoud van een van deze kwalificaties kan de Minister van OCW een verzoek tot herpositionering voorleggen aan het NCP NLQF.

Middelbaar beroepsonderwijs

Bij de ontwikkeling van het NLQF zijn zoals gezegd de gereguleerde mbo- niveaus, en alle kwalificaties daarbinnen, generiek ingeschaald op een NLQF-niveau. Bij de vierjaarlijkse herziening van de kwalificatieprofielen in het mbo wordt de volgende procedure gevolgd:

- Sectorale paritaire commissies ontwikkelen (nieuwe) kwalificaties en voorzien deze van een mbo-niveau aanduiding.
- Het coördinatiepunt MBO beoordeelt of de kwalificaties voldoen aan de niveau-eisen van het mbo.
- Het betreffende Kenniscentrum beroepsonderwijs-bedrijfsleven (KBB) draagt de kwalificatie, voorzien van een advies van het coördinatie punt MBO, ter vaststelling voor aan de minister.

Door de onbeperkte geldigheidsduur van de generieke niveau-inschaling zal de plaats van de aldus herziene mbo-kwalificatie in het NLQF niet veranderen. Het is echter denkbaar dat de het betreffende KBB of het Coördinatiepunt-MBO van oordeel is dat als gevolg van de herziening een andere niveau-inschaling van de kwalificatie gewenst is. In dat geval stelt de commissie voor dat het KBB kan optreden als 'bevoegde instantie' in de zin zoals hierboven aangegeven. Het KBB kan dan bij het NCP-NLQF een verzoek indienen om de nieuwe kwalificatie (kwalificatieprofiel) te beoordelen en in te schalen. Het NCP-NLQF volgt hierbij de gangbare procedure.

Hoger Onderwijs

De bestaande hoger onderwijskwalificaties associate degree, bachelor, master en doctor zijn ingeschaald in respectievelijk NLQF niveau vijf, zes, zeven en acht. Dit is conform de Europese afspraken over de afstemming tussen het Europese kwalificatiekader hoger onderwijs en het EQF.

Hogescholen en universiteiten kennen daarnaast ook een systeem van accreditatie, ter borging van de kwaliteit van opleidingen. In de accreditatiesystematiek wordt tevens aandacht besteed aan de kwaliteit van de examinering en de toetsing van leerresultaten. Iedere opleiding in het hoger onderwijs wordt volgens wettelijk voorschrift eens in de zes jaar geaccrediteerd.

Een (substantiële) herziening van een opleiding en de daarmee te behalen kwalificatie is in deze systematiek altijd aanleiding tot een hernieuwde accreditatie. Anders gezegd: een eenmaal verworven accreditatie kan niet worden 'meegenomen' naar een gelijk getitelde, maar inhoudelijk substantieel gewijzigde opleiding.

Tegen deze achtergrond kan voor het Hoger Onderwijs gelden dat kwalificaties in de eerste plaats een generieke niveau-indeling hebben zoals in het huidige NLQF vastgelegd. Deze heeft een onbeperkte geldigheidsduur. Voor individuele opleidingen geldt echter dat de niveau-classificatie (en het recht dit op het diploma te vermelden) vervalt wanneer de opleiding niet meer NVAO-geaccrediteerd is. Wordt accreditatie opnieuw verleend dan blijft de bestaande niveau-aanduiding zonder nadere toetsing geldig. Tevens kan een herziene kwalificatie, mits deze door NVAO opnieuw geaccrediteerd is, door de bevoegde instantie worden voorgedragen voor beoordeling en classificatie, indien men daar aanleiding toe ziet.

4.2 Voorstel voor de classificatieprocedure van overige kwalificaties

Ook bevoegde instanties van overige kwalificaties hebben de mogelijkheid een aanvraag te doen bij het NCP NLQF om hun kwalificaties te laten classificeren in het NLQF. De randvoorwaarden voor de aanvraag zijn eerder beschreven. Hieronder volgt een voorstel voor een procedure tot classificatie.

- Het NCP NLQF beoordeelt, op basis van een te ontwikkelen format of de aanvraag volledig is en aan gestelde eisen en randvoorwaarden voldoet;
- Is dit het geval dan wordt het verzoek tot classificatie voorgelegd aan een team van onafhankelijke experts;
- het team brengt advies uit over de toepasselijke niveau-classificatie in het NLQF;
- het NCP NLQF neemt een besluit op basis van het advies van het expertteam en voorziet de kwalificatie van een NLQF niveau en een verwijzing naar het EQF niveau;
- tegen dit besluit staat voor de aanvrager beroep open bij een hiertoe ingestelde Commissie van Beroep.
- na definitieve vaststelling van het niveau van de kwalificatie volgt opname in het register van het NLQF en publicatie op de website van het NCP-NLQF.

Bijlage 1 De aanbeveling van het Europees parlement en de Raad van de Europese unie².

Het Europees parlement en de raad van de Europese unie bevelen de lidstaten aan:

1. Het Europees kwalificatiekader als een referentiehulpmiddel te gebruiken om de kwalificatieniveaus van de verschillende kwalificatiesystemen te vergelijken en zowel een leven lang leren en gelijke kansen in de kennismaatschappij als verdere integratie van de Europese arbeidsmarkt te bevorderen, met inachtneming van de rijke verscheidenheid aan nationale onderwijsstelsels;
2. Hun nationale kwalificatiesystemen tegen 2010 aan het Europees kwalificatiekader te koppelen, in het bijzonder door hun kwalificatieniveaus op een transparante manier te relateren aan de niveaus in bijlage II, en door, indien dit nodig wordt geacht, overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk nationale kwalificatiekaders te ontwikkelen;
3. Waar nodig maatregelen te nemen opdat alle nieuwe certificaten, diploma's en "Europass"-documenten die door de bevoegde autoriteiten worden afgegeven, tegen 2012 – via de nationale kwalificatiesystemen – een duidelijke verwijzing naar het passende niveau van het Europees kwalificatiekader bevatten;
4. Zich bij het definiëren en beschrijven van kwalificaties op leerresultaten te baseren, en de validatie van niet formeel en informeel leren te bevorderen overeenkomstig de gemeenschappelijke Europese beginselen die in de conclusies van de Raad van 28 mei 2004 zijn vastgesteld, en daarbij bijzondere aandacht te besteden aan burgers die het grootste risico lopen op werkloosheid of bestaansonzekerheid en die door een dergelijke aanpak geholpen zouden worden om deel te nemen aan levenslang leren en toe te treden tot de arbeidsmarkt;
5. De in bijlage III vastgelegde beginselen inzake kwaliteitsborging in onderwijs en opleiding te bevorderen en toe te passen bij het koppelen van kwalificaties die binnen nationale kwalificatiesystemen in hoger onderwijs, beroepsopleiding en opleiding worden verworven, aan het Europees kwalificatiekader;
6. Ter ondersteuning en in samenwerking met andere relevante nationale autoriteiten, ter oriëntering van de verbanden tussen nationale kwalificatiesystemen en het Europees kwalificatiekader nationale coördinatiepunten, per geval afgestemd op de structuren en behoeften van de lidstaten, aan te wijzen ten einde de kwaliteit en de transparantie van deze verbanden te bevorderen. Deze nationale coördinatiepunten hebben onder meer de volgende taken:
 - a. kwalificatieniveaus in de nationale kwalificatiesystemen relateren aan de in bijlage II beschreven niveaus van het Europees kwalificatiekader;
 - b. ervoor zorgen dat een transparante methode wordt gebruikt om de nationale kwalificatieniveaus aan het Europees kwalificatiekader te relateren om vergelijkingen daartussen makkelijker te maken en ervoor te zorgen dat de daaruit resulterende beslissingen worden bekendgemaakt;
 - c. belanghebbenden de toegang waarborgen tot informatie over hoe nationale kwalificaties via de nationale kwalificatiesystemen verband houden met het Europees kwalificatiekader;
 - d. medewerking van alle relevante belanghebbenden, waaronder, overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk, instellingen voor hoger onderwijs, beroepsopleiding en -opleiding, sociale partners, sectoren en deskundigen inzake de vergelijking en het gebruik van kwalificaties op Europees niveau, bevorderen.

² Voor de complete tekst zie de brochure EKK op de website: ec.europa.eu/education/pub/pdf/general/eqf/broch_nl.pdf

Bijlage 2 Europees vastgelegde beginselen inzake kwaliteitsborging in onderwijs en opleiding

Gemeenschappelijke beginselen voor kwaliteitsborging in het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding in het kader van het Europees kwalificatiekader.

Bij de toepassing van het Europees kwalificatiekader dient de kwaliteitsborging, die noodzakelijk is om de verantwoordingsplicht voor en de verbetering van hoger onderwijs en beroepsopleiding en vorming te verzekeren, volgens onderstaande beginselen te worden ingevuld:

- Alle niveaus van het Europees kwalificatiekader moeten onderbouwd zijn met beleidsmaatregelen en procedures met betrekking tot kwaliteitsborging.
- Kwaliteitsborging moet een integraal onderdeel van het interne beheer van onderwijs- en opleidingsinstellingen zijn.
- Kwaliteitsborging moet een regelmatige evaluatie van instellingen, hun programma's of hun kwaliteitsborgingsystemen door externe controle instanties of -agentschappen omvatten.
- De externe controle instanties of -agentschappen voor kwaliteitsborging moeten regelmatig worden gecontroleerd.
- Kwaliteitsborging moet de dimensies context, input, proces en output omvatten en tegelijk de nadruk leggen op output en leerresultaten.
- Kwaliteitsborgingsystemen moeten de volgende elementen omvatten:
 - duidelijke en meetbare doelstellingen en standaarden;
 - richtlijnen voor de concrete uitvoering, met inbegrip van de betrokkenheid van de belanghebbenden;
 - geschikte middelen;
 - consequente evaluatiemethoden, die zowel zelfbeoordeling als externe beoordeling omvatten;
 - feedbackmechanismen en procedures voor verbeteringen;
 - evaluatieresultaten die toegankelijk zijn voor een ruim publiek.
- Kwaliteitsborginginitiatieven op internationaal, nationaal en regionaal niveau moeten worden gecoördineerd met het oog op overzichtelijkheid, samenhang, synergie-effecten en analyse van het hele systeem.
- Kwaliteitsborging moet een niveau- en systeemoverschrijdend samenwerkingsproces zijn waarbij alle belanghebbenden betrokken worden, zowel binnen de lidstaten als in de gehele Gemeenschap.
- Kwaliteitsborgingrichtsnoeren op het niveau van de Gemeenschap kunnen als referentie dienen voor evaluaties en peer learning

Bijlage 3 Voorbeelden van NCPs in andere landen.

Vlaanderen

In Vlaanderen heeft men per decreet een Agentschap (AKOV) in het leven geroepen dat ressorteert onder het hiërarchische gezag van de minister. Het Agentschap functioneert als nationaal coördinatiepunt en heeft onder meer als taken:

Het realiseren van een kwaliteitszorgsysteem voor de onderwijs-, beroepsopleidings- en vormingstrajecten en voor de EVC trajecten die naar bewijzen van erkende kwalificaties leiden door:

- a. einddoelen van onderwijs-, beroepsopleidings- vormings- en EVC trajecten die naar bewijzen van erkende kwalificaties leiden, op te stellen;
- b. de kwaliteit van de instellingen te bewaken die dergelijke trajecten aanreiken;
- c. eenduidige en heldere certificeringprocessen te garanderen.
- d. erkende onderwijs- en beroepskwalificaties te registreren in een kwalificatiedatabank en die databank met bijbehorende website te beheren en in te staan voor de coördinatie en het inhoudelijk beheer van de databank met de leer- en ervaringsbewijzen.

Binnen de Vlaamse Kwalificatie Structuur wordt een onderscheid gemaakt tussen twee typen kwalificaties; beroepskwalificaties en onderwijkskwalificaties:

Beroepskwalificaties: afgeronde en ingeschaalde gehelen van competenties waarmee een beroep kan worden uitgeoefend.

Onderwijkskwalificaties: een afgerond en ingeschaald geheel van competenties die noodzakelijk zijn om maatschappelijk te functioneren en te participeren, waarmee verdere studies in het secundaire of in het hoger onderwijs kunnen worden aangevat of waarmee beroepsactiviteiten kunnen worden uitgeoefend.³

Voor beide kwalificatietypen zijn verschillende inschalingprocedures voorzien

Inschaling Beroepskwalificaties

- Het beroepscompetentie profiel wordt ingediend bij het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV). Een sectorspecifieke ad-hoc commissie, samengesteld door het AKOV, zal, door toetsing van het beroepscompetentie profiel aan de niveau descriptoren, het inschalingniveau van een kwalificatie bepalen. Deze inschaling vindt plaats conform een nog nader te bepalen procedure waarmee het een niveau beroepscompetentie profiel wordt ingeschaald in de VKS.
- De sectorspecifieke ad-hoc commissie is samengesteld uit vertegenwoordigers van de SERV, onderwijsverstreckers, publieke opleidingsverstreckers en onafhankelijke inschalingexperts.
- Op basis van het voorstel van de sectorspecifieke ad-hoc commissie stelt het AKOV een advies op aan de Minister van Vorming en de Minister van Werk.
- De Ministers leggen de beroepskwalificatie voor aan de Vlaamse Regering, die de formele erkenner (toekenner) van het niveau van een beroepskwalificatie is.
- Na erkenning wordt de beroepskwalificatie door het AKOV geregistreerd in de kwalificatiedatabank, welke door haar wordt beheerd.

Inschaling Onderwijskwalificaties

- Het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV) ontwikkelt op basis van wettelijk vastgelegde combinaties onderwijskwalificaties. Dit kan plaatsvinden op eigen initiatief van het AKOV of op verzoek van de Vlaamse Regering, een sector, de federale regering, onderwijsverstrekkers of derden.
- De voorstellen van het AKOV worden ter advisering voorgelegd aan de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR). De VLOR toetst de onderwijskwalificatie aan de niveau descriptoren van de VKS en stelt een advies op met betrekking tot de voorgestelde onderwijskwalificatie.
- Het advies wordt teruggezonden aan het AKOV, die vervolgens een advies opstelt met voorstel tot erkenning en deze aanbiedt aan de Minister van Onderwijs en Vorming.
- De Minister legt de onderwijskwalificatie voor aan de Vlaamse Regering, die de formele erkenner van de onderwijskwalificatie is.
- Nadat de onderwijskwalificatie is erkend door de Vlaamse Regering, wordt deze door de AKOV geregistreerd in de kwalificatiedatabank.

Frankrijk

De Commission nationale de la certification professionnelle (CNCP) is het Franse nationale coördinatie punt en valt onder de ministeries belast met aan beroepen gerelateerde opleidingen.

Taken van het CNCP

Het CNCP coördineert de samenhang, aanvullingen en hernieuwing van diploma's en kwalificatiedocumenten.

Het CNCP leidt en valideert het proces van aansluiting tussen de kwalificaties uit het EQF en het Franse Kwalificatiekader.

De taken en verantwoordelijkheden van het CNCP zijn onder meer:

- Het bijhouden van het register RNCP en het verzorgen van de informatie en communicatie hierover;
- Toezicht houden op de coherentie, complementariteit en vernieuwing van diploma's en titels rekening houdend met ontwikkelingen in de maatschappij en de arbeidsmarkt;
- Koppeling met het EQF.

Het CNCP is samengesteld uit;

- 16 vertegenwoordigers van 9 ministeries (Onderwijs, Hoger Onderwijs, Werk, Sociale Zaken, Landbouw, Jeugd en Sport, Defensie en Financiën);
- 10 vertegenwoordigers vanuit sociale partners;
- 3 gekozen vertegenwoordigers van adviserende kamers;
- 3 gekozen vertegenwoordigers van de regio's;
- 12 gekwalificeerde personen, een algemeen rapporteur and twee plaatsvervangende rapporteurs.

Deze leden zijn allen aangesteld door de Franse minister-president voor een termijn van vijf jaar.

Het CNCP wordt ondersteund door het Répertoire Nationale des Certifications Professionnelles (RNCP). Dit is een nationaal register waarin alle, tot het Franse Kwalificatiekader toegelaten, kwalificaties zijn opgenomen. Wanneer een kwalificatie is

opgenomen in het RNCP, geeft dat aan dat alle stakeholders (de Franse Staat en de sociale partners) overeenstemming hebben bereikt over de erkenning van de waarde van de betreffende kwalificatie.

Een kwalificatie die niet wordt ingediend met steun van bepaalde sector en het betreffende ministerie, kan niet worden opgenomen in het Franse Kwalificatiekader.

Frankrijk heeft verschillende kwalificerende instanties aangewezen:

- De Franse Staat (m.n. de ministeries van onderwijs, hoger onderwijs, werkgelegenheid, landbouw, jeugd, gezondheid en sport en sociale zaken);
- De sociale partners via de vocational branches (beroepsverenigingen);
- Publieke instantie onder eigen naam (een publieke organisatie die zijn eigen opleiding heeft ontwikkeld);
- Private instanties onder eigen naam (een private organisatie die zijn eigen opleiding heeft ontwikkeld);
- Consulaten, een instantie gebaseerd op een consulaire basis, met name instanties geplaatst onder de vlag van de kamers van handel en ambachten, de kamers van commercie en industrie en de boerenorganisaties;
- Kwalificerende instituties die geautoriseerd zijn door een Frans ministerie om kwalificaties toe te kennen.

Schotland

De Scottish Credit and Qualifications Framework Partnership (SCQF Partnership) is opgericht als een besloten vennootschap, verantwoordelijk voor het beheren van het Kwalificatieraamwerk. Haar leden zijn:

- Quality Assurance Agency for Higher Education;
- Scotland's Colleges;
- Ministers of the Scottish Government;
- Scottish Qualifications Authority;
- Universities Scotland.

Het SCQF Partnership functioneert ook als het Nationale Coördinatiepunt van Schotland en heeft een bestuur (SCQF Partnership Board) waarin *senior representatives* van de aangesloten organisaties zitting hebben. In april 2010 is er één lid aan het bestuur toegevoegd die de werknemersbelangen vertegenwoordigt. Het bestuur heeft een onafhankelijk voorzitter.

Het toewijzingsproces van een SCQF Niveau en SCQF Credit Points aan een kwalificatie wordt '*credit rating*' genoemd. *Credit Rating* kan enkel en alleen worden uitgevoerd door *SCQF Credit Rating Bodies*. Momenteel zijn de volgende *Credit Rating Bodies* actief in Schotland:

- Scotland's Colleges
- Scottish Higher Education Institutions (HEIs)
- Scottish Qualifications Authorities (SQA)

Daarnaast zijn de volgende Credit Rating Bodies per maart 2010 toegestaan door het SCQF:

- Chartered Institute of Bankers in Scotland
- City & Guilds (UK)
- Institute of Leadership and Management
- Scottish Police College

Door het SCQF goedgekeurde Credit Rating Bodies mogen ook credit rating verzorgen voor andere aanbieders van leerprogramma's. Dit wordt 'third party credit rating' genoemd. Niet alle Credit Rating Bodies bieden deze diensten aan (zij beperken zich dus tot hun eigen opleidingen). Eén particulier college in Schotland is zeer actief met 'third party credit rating'.

In principe kan elke organisatie in Schotland kan een Credit Rating Body worden. De procedure om Credit Rating Body te worden wordt beheerd en gecontroleerd door het SCQF Partnership. Vanwege het open karakter van het systeem van Credit Rating, beschrijven we voor Schotland twee type procedures:

- De procedure voor erkenning van een (aspirant) Credit Rating Body
- De procedure van credit-rating uitgevoerd door een Credit Rating Body

1 Erkenning van (aspirant) Credit Rating Body's

Voordat een organisatie zich meldt om als *SCQF Credit Rating Body* te worden opgenomen in het *SCQF Partnership* is er al contact geweest tussen het SCQF Partnership en de geïnteresseerde organisatie. Tijdens dit eerste contact wordt bekeken hoe serieus de interesse is van de betreffende organisatie en of zij bereid is zich te conformeren aan de voorwaarden van het SCQF Partnership. Indien er voldoende interesse blijkt te bestaan kan de geïnteresseerde organisatie zich melden bij het SCQF Executive Team door het versturen van een aanmeldformulier.

Wanneer het aanmeldformulier is ontvangen zal het SCQF Executive Team een controle uitvoeren op volledigheid van de aanmelding, waarna het SCQF Review Team de aanmelding in behandeling neemt. Deze zal de aanvraag beoordelen aan de hand van drie criteria:

- a. Heeft de aanvragende organisatie een goede reputatie (Body of Good Standing)?
- b. Heeft de aanvragende organisatie een robuust kwaliteitsborgingsysteem (Quality Assurance System)?
- c. Heeft de aanvragende organisatie voldoende capaciteit en committeert zij zich aan het SCQF.

Om de aanvraag te beoordelen legt het SCQF Review Team een keuringsbezoek af. Na het keuringsbezoek maakt het Review Team een rapport voor de SCQF Quality Committee. De SCQF Quality Committee zal bekijken of er in voldoende mate is voldaan aan de drie criteria en zal op basis van haar bevindingen een rapport voor de SCQF Partnership Board. Zij zal de uiteindelijke beslissing nemen aangaande de aanvraag en het SCQF Executive Team zal de aanvragende instantie informeren over het genomen besluit. De aanvragende instantie wordt opgenomen in de SCQF Database en mag vanaf dat moment het *credit rating* proces uitvoeren

Bijlage VII
Bij het advies van de
Commissie NLQF - EQF
Resultaten NLQF consultatie voorjaar 2011

Colofon

Titel Resultaten NLQF consultatie voorjaar 2011
Auteur Karin van der Sanden, Anna Geertsma
Versie 1.0
Datum mei 2011

CINOP
Postbus 1585
5200 BP 's-Hertogenbosch
Tel: 073-6800800
Fax: 073-6123425
www.cinop.nl

© CINOP 2011

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, op welke andere wijze dan ook, zonder vooraf schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
1 Overzicht deelnemers consultatie.....	2
2 Reactie op beschrijvingen kwalificatieniveaus en niveaubeschrijvingen in het NLQF 3	
2.1 Instroomniveau: Educatie 1	3
2.2 NLQF I: Educatie 2, VMBO BB en MBO-1.....	3
2.3 NLQF II: Educatie 3, VMBO KB, VMBO GL/TL/Educatie 4 en MBO-2	3
2.4 NLQF III: MBO 3	3
2.5 LQF IV: MBO-4 en HAVO/Educatie 5.....	4
2.6 NLQF V: VWO/Educatie 6 en Associate Degree	4
2.7 NLQF VI: Bachelor HBO oriëntatie en Bachelor WO oriëntatie	4
2.8 NLQF VII: Master.....	5
2.9 NLQF VIII: Doctor.....	5
2.10 Algemene opmerkingen ten aanzien van de formulering	5
3 Koppeling NLQF aan EQF	6
3.1 Aantal niveaus NLQF	6
3.2 Koppeling NLQF-niveaus aan EQF-niveaus	6
4 Toepassing en kritiek NLQF	7
4.1 Toepassingsmogelijkheden van het NLQF.....	7
4.2 Belangrijkste kritiek op het NLQ	8
5 Algemene opmerkingen en vragen	9
5.1 De categorie overige kwalificaties	9
5.2 Nationaal Coördinatiepunt.....	9
5.3 Inschaling kwalificaties op het juiste NLQF-niveau	9
5.4 Internationale vergelijkingen.....	10
5.5 Opmerkingen bij leeswijzer	10

Inleiding

Het Nederlands nationaal kwalificatiekader, het NLQF is sinds november 2009 in ontwikkeling. In dit proces is samengewerkt met experts uit alle onderwijssectoren en zijn veel stakeholders geraadpleegd. In het najaar van 2010 hebben er bovendien zes regionale informatiebijeenkomsten plaatsgevonden, gevolgd door een eerste consultatie via de website www.NLQF.nl. De resultaten van deze informatie en consultatieronde zijn verwerkt tot de eerste versie van een aantal documenten. Het betreft een matrix waarin de bestaande formele kwalificatieniveaus op een eenduidige wijze zijn beschreven in termen van kennis, verschillende vaardigheden, zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. Deze matrix heeft geleid tot de formering van negen NLQF niveaus en een koppeling van deze niveaus aan het EQF. Tevens is hieruit een schema ontstaan waaruit blijkt op welk NLQF/EQF niveau de formele kwalificaties zijn gepositioneerd, evenals een vergelijkingstabel van het NLQF en het EQF. Daarnaast is een leeswijzer geschreven die toelichting geeft op de wijze waarop deze documenten gelezen en geïnterpreteerd moeten worden.

De documenten zijn aangeboden aan een door de minister ingestelde commissie NLQF – EQF onder voorzitterschap van prof. dr. F. Leijnse. Deze commissie heeft de documenten besproken. Ook buitenlandse experts hebben reacties gegeven op de documenten. Dit heeft wederom geleid tot aanpassing van de documenten. Deze aangepaste versies zijn in een tweede consultatie aan de stakeholders aangeboden. Een kleine vierhonderd stakeholders zijn via de mail uitgenodigd om op de website het consultatiedocument in te vullen. In deze uitnodiging is ook gevraagd om andere belangstellenden op deze consultatie te wijzen.

In dit document vindt u een samenvatting van de reacties op de consultatie. Per hoofdstuk wordt een samenvatting gegeven van de reacties op vragen in de consultatie, gevolgd door een hoofdstuk met algemene vragen en opmerkingen die tijdens de consultatie zijn gemaakt.

1 Overzicht deelnemers consultatie

In totaal hebben 128 personen via de website gereageerd. Er zijn in totaal 186 antwoorden gegeven. Er waren meerder antwoorden mogelijk op de vraag naar de sector waarin men werkt.

Van de mensen die bij een onderwijsinstelling werken of een organisatie gericht op een specifieke onderwijssector had iets meer dan de helft te maken met het MBO. In de tabel staat weergegeven hoeveel antwoorden er voor een bepaalde sector zijn ontvangen.

Onderwijssector	Aantal	Percentage
Educatie	27	20%
VMBO	25	19%
HAVO/VWO	13	10%
MBO	71	53%
HO	23	17%
Non-formeel	27	20%
Overig, namelijk	14	11%
Niet van toepassing	6	5%

2 Reactie op beschrijvingen kwalificatieniveaus en niveaubeschrijvingen in het NLQF

De antwoorden gegeven op de vraag naar wat men vindt van de beschrijvingen van de leerresultaten van de gereguleerde kwalificaties leidt tot een aantal conclusies, dat hier per NLQF niveau is weergegeven:

2.1 Instroomniveau: Educatie 1

Men is tevreden dat Educatie 1 is opgenomen in deze beschrijvingen. Er is een suggestie om het anders te benoemen (startniveau of basisniveau 1) en er is een suggestie om ook dit niveau nog te splitsen in 2 niveaus.

2.2 NLQF I: Educatie 2, VMBO BB en MBO–1

Ten aanzien van de beschrijving

Geen opmerkingen over de beschrijving van de leerresultaten van deze kwalificaties.

Ten aanzien van de positionering

Wel opmerking over de positionering van MBO 1 en VMBO BB op een en hetzelfde niveau. MBO 1 wordt meer als arbeidsmarktgericht ervaren. VMBO BB zou eerder op het niveau van Educatie 1 geplaatst moeten worden.

2.3 NLQF II: Educatie 3, VMBO KB, VMBO GL/TL/Educatie 4 en MBO–2

Ten aanzien van de beschrijving

Ten aanzien van de beschrijving van de leerresultaten van deze kwalificaties wordt vooral opgemerkt dat er te weinig onderscheid wordt gemaakt tussen de technische en niet technische opleidingen.

Ten aanzien van de positionering

De overige opmerkingen gaan over de positionering van de genoemde kwalificaties in dit NLQF niveau. Men vraagt zich af:

- of VMBO KB/GL en TL hetzelfde niveau hebben;
- hoe beroepsgerichte en algemeen vormende kwalificaties in één niveau geplaatst kunnen worden;
- waarom de startkwalificatie MBO 2 op hetzelfde niveau geplaatst wordt als de VMBO kwalificaties die geen startkwalificatie zijn;
- wat de toegevoegde waarde is van educatie 4 als het op hetzelfde niveau is ingeschaald als educatie 3.

2.4 NLQF III: MBO 3

Ten aanzien van de beschrijving

Ten aanzien van de formulering van de mbo niveaus wordt opgemerkt dat enerzijds er te weinig onderscheid is in de beschrijvingen van mbo niveau 1, 2 en 3.

Anderzijds zijn er opmerkingen dat mbo 3 meer vergelijkbaar is met mbo 4 dan nu uit de beschrijvingen blijkt. Met name de aspecten internationale context, leiding geven, abstract kunnen denken, leiding geven, probleem oplossende vaardigheden, verantwoordelijkheid en zelfstandigheid vindt men dat het mbo 3 mager beschreven. Daar staat tegenover dat er bij leer- en ontwikkelvaardigheden en communicatieve vaardigheden ten onrechte geen onderscheid is gemaakt tussen mbo 3 en mbo 4.

2.5 LQF IV: MBO-4 en HAVO/Educatie 5

Ten aanzien van de beschrijving

Ten aanzien van de formulering van de leerresultaten van deze kwalificaties merkt men op dat de beschrijving van zowel de specialistenopleiding als middenkader opleidingen in het mbo in één en dezelfde kolom verwarring oproept en dat dit vooral vanuit de theoretische kennis lijkt te zijn opgebouwd.

Ten aanzien van de positionering

Ook hier de opmerkingen dat algemeen vormend onderwijs en beroepskwalificerend onderwijs niet op één niveau geplaatst kunnen worden.

Men plaatst vooral ook hier de opmerking dat mbo 4 kwalificaties ook de mogelijkheid moeten krijgen om op NLQF niveau 5 en 6 ingeschaald moeten kunnen worden.

Ten aanzien van de positie van HAVO is men het eens dat HAVO en VWO niet hetzelfde niveau hebben.

2.6 NLQF V: VWO/Educatie 6 en Associate Degree

Ten aanzien van de beschrijving

Benoemd wordt dat de beschrijving van VWO te sterk afwijkt van de beschrijving van HAVO.

Ten aanzien van de positionering

Er wordt gesuggereerd om, analoog aan de HBO en WO Bachelor, voor HAVO en VWO twee beschrijvingen te geven op één niveau.

Men is van mening dat algemeen vormend onderwijs en beroepskwalificerend onderwijs niet op één niveau gepositioneerd kunnen worden en dat . Ad een niveau hoger is dan VWO.

2.7 NLQF VI: Bachelor HBO oriëntatie en Bachelor WO oriëntatie

Ten aanzien van de beschrijving

Eenzijds zijn er reacties die onderschrijven dat het goed is dat onderscheid wordt gemaakt tussen HBO en WO-oriëntatie.

Anderzijds vindt men dat het verschil tussen beide oriëntaties te groot is, met name op het gebied van onderzoek. De mate en het type onderzoek is ook afhankelijk van het type opleiding (vergelijk HBO bestuurskunde en WO rechten) .

Daarnaast zijn er reacties die in het geheel géén onderscheid wensen in de kolom Bachelor. Hier wordt de parallel met de masters getrokken waar wel een verschillende oriëntatie bestaat maar niet wordt beschreven.

Een andere opmerking is dat de gekozen formuleringen minder geschikt zijn voor de categorie overige kwalificaties door de nadruk in descriptoren te leggen op onderzoek.

2.8 NLQF VII: Master

Ten aanzien van de beschrijving

Er zijn suggesties om ook voor masters een splitsing te maken naar HBO en WO oriëntatie zodat alle masters hieronder vallen. Bij toepassen van kennis wordt te veel nadruk gelegd op onderzoek, terwijl dat niet voor de HBO-masters op gaat.

Er wordt gesuggereerd om een link naar Dublin Descriptoren in het schema te creëren of vergelijking te maken tussen de NLQF descriptoren en de Dublin descriptoren, zoals ook voor de vergelijking NLQF-EQF is gemaakt.

Ten aanzien van de positionering

Er wordt opgemerkt dat niet alle masters horen op NLQF 7 maar dat dit afhankelijk is van de complexiteit en verantwoordelijkheid.

2.9 NLQF VIII: Doctor

De vraag wordt gesteld of niveau III ook open staat voor de categorie overige kwalificaties.

2.10 Algemene opmerkingen ten aanzien van de formulering

- Er zijn een aantal begrippen die niet tot moeilijk te normeren zijn, creatieve wijze, redelijk complex en beperkte begeleiding. Dit kan verwarring geven bij de classificatie.
- De beschrijving van de communicatievaardigheden voor zowel niveau 1, 2, 3 en 4 is teveel hetzelfde en te algemeen.
- Er is te veel focus op de cognitieve competenties waardoor het algemeen onderwijs hoger gewaardeerd wordt door de weging van de verschillende descriptoren
- Het is soms een zoekplaatje welk woord of woordencombinatie het verschil maakt met het voorgaande of volgende niveau.
- De begrippen *verdiepte en gevorderde kennis, gespecialiseerd versus specialistisch* roepen vragen op. De beschrijvingen zeggen iets over het niveau van de deelnemer i.p.v. het niveau van de opleiding.

3 Koppeling NLQF aan EQF

3.1 Aantal niveaus NLQF

Bent u het eens met het aantal niveaus in het NLQF	Aantal	Percentage
Ja	67	84%
Nee	13	16%
Totaal	80	100%

Een ruime meerderheid vindt het positief dat het NLQF acht niveaus kent en daarmee even veel niveaus als het EQF.

Reden voor twijfel hierover of wens om niveaus toe te voegen zijn de positionering van HAVO en VWO op tussenniveaus en meer onderscheid in de onderste niveaus.

3.2 Koppeling NLQF-niveaus aan EQF-niveaus

Uit de reacties blijkt dat het belangrijk is om zodra het EQF breed is ingevoerd te onderzoeken of de Nederlandse kwalificaties juist zijn ingeschaald (zie onder meer de brief van de MBO-raad 'NLQF - EQF' van 11 januari 2011). De zorg wordt uitgesproken dat Nederlandse opleidingen ten onrechte lager worden ingeschaald als er niet naar inhoud maar naar de naam van de opleiding wordt gekeken in de vergelijking met andere Europese kwalificaties van dezelfde naam.

4 Toepassing en kritiek NLQF

4.1 Toepassingsmogelijkheden van het NLQF

In de tabel wordt het aantal reacties weergegeven op de in de consultatie voorgestelde toepassingsmogelijkheden:

Toepassingsmogelijkheden NLQF	Aantal	Percentage
Nationaal vergelijken van niveaus van kwalificaties en opleidingen	61	75%
Internationaal vergelijken van niveaus van kwalificaties en opleidingen	69	85%
Stimuleren van het gebruik van leerresultaten	33	41%
Stimuleren van kwaliteit	43	53%
Vaststellen van het niveau van wat mensen buiten het reguliere onderwijs hebben geleerd	56	69%
Het vergemakkelijken van het bepalen van te volgen leerroutes	39	48%
Het vergroten van inzicht van spelers op de arbeidsmarkt in het niveau van de belangrijkste kwalificaties en opleidingen	52	64%
Stimuleren van arbeidsmobiliteit	50	62%
Anders	14	17%

Daarnaast zijn een aantal andere toepassingsmogelijkheden benoemd:

- Het NLQF kan bijdragen aan het inschalen van non-formele opleidingen, zodat deze beter te vergelijken zijn met kwalificaties in het reguliere onderwijs.
- Tevens kan het NLQF een belangrijke rol spelen bij het meten van competenties van mensen binnen bedrijven. Naast competenties verworven door opleidingen kan men vooral in kaart brengen wat iemands werkervaring is en wat dit betekent (EQF, Evaringscertificaat).
- Door nationale en internationale vergelijkbaarheid van kwalificaties wordt uitwisseling van studenten en arbeidsmobiliteit gestimuleerd/gefaciliteerd. Hiermee kunnen leerroutes eventueel worden verkort, efficiënter worden, bijvoorbeeld door het inzet van EVC-procedures.
- Het NLQF biedt nationaal een zelfde begrippenkader voor een sterk versnipperd opleidingsveld, en de voorkeur wordt uitgesproken dat ook in andere opleidingen gebruik wordt gemaakt van competentiegericht opleiden zoals in het MBO voorkomt.
- Doorstroommogelijkheden van leerlingen van het VMBO.
- Vermelding van NLQF/EQF op de kwalificatiedossiers/opleidingsprofielen en in de CREBO/CROHO lijst

4.2 Belangrijkste kritiek op het NLQ

Uit de consultatie blijkt ook kritiek op het NLQF zoals het nu in zijn geheel is gepresenteerd. De kritiek komt vooral neer op:

- De formuleringen zijn te veel onderwijstaal (van het regulier onderwijs) en te weinig herkenbaar voor het bedrijfsleven, waardoor er mede te weinig toepassingsmogelijkheden voor EVC uit voortkomen;
- de meerwaarde van het NLQF t.o.v. het EQF komt niet voldoende uit de verf;
- de vrees dat aan het NLQF doorstroomrechten worden gekoppeld.

5 Algemene opmerkingen en vragen

Er zijn verschillende algemene opmerkingen geplaatst. Voor zover deze nog niet behandeld zijn in het voorgaande volgt hier een opsomming van de belangrijkste opmerkingen en vragen:

5.1 De categorie overige kwalificaties

- Met betrekking tot de categorie "overige kwalificaties" maakt met zich zorgen om een aantal elementen. Men heeft de indruk dat onderwijsprogramma's voorkeur / voorrang hebben. Ook is men van mening dat er te weinig communicatie is met het betreffende werkveld en dat er behoefte is aan meer betrokkenheid, ook om de ervaringen van pilots in te kunnen brengen. De NRTO meldt dat het graag het initiatief neemt om een kwaliteitsborgingsysteem te ontwikkelen.
- Een ander aandachtspunt zijn de wettelijke vereisten in verschillende beroepsgroepen. Deze zouden gezien kunnen worden als learning outcomes. Het zou de moeite waard kunnen zijn om in een aantal sectoren te onderzoeken of en hoe zich zo'n set van kwalificatie(s)(eisen) tot het NLQF verhoudt. Het geheel ademt nu wel heel erg de taal en opzet van het bestaande onderwijssysteem.

5.2 Nationaal Coördinatiepunt

Men vraagt zich af hoe dit NCP gaat functioneren, welke taken en bevoegdheden het NCP krijgt en welke partijen aan het NCP gaan deelnemen. Er wordt nogmaals op gewezen dat NVAO, COLO, Europees Platform en Nuffic hebben een brief aan OCW gestuurd met voorstel dat zij Nationaal Coördinatiepunt willen verzorgen.

5.3 Inschaling kwalificaties op het juiste NLQF-niveau

Er zijn veel vragen over de inschaling van kwalificaties op het juiste NLQF niveau.

Hieronder een korte opsomming:

- Wie bepaalt dit en wie houdt hier toezicht op?
- Voor MBO: Kenniscentra of Nationaal Coördinatiepunt?
- Wordt het NLQF en de betreffende niveau-indeling meegenomen in het Toetsingskader van de kwalificatiedossiers?
- In de leeswijzer staat het volgende: "Bij aanpassing van een mbo kwalificatie is er sprake van eventuele nieuwe inschaling van het NLQF-niveau. Indien de nieuwe inschaling afwijkt zijn er twee mogelijkheden:
 - de inhoud van de kwalificatie wordt aangepast aan het gewenste niveau;
 - de kwalificatie wordt op een hoger/lager niveau ingeschaald.De vraag is wie dit bepaalt en wie hier toezicht op houdt.
- Wanneer zullen de resultaten van de studie naar voorwaarden en procedures voor non-formele kwalificaties beschikbaar zijn?
- Er zijn straks verschillende instanties die kijken naar de niveaus van met name formele kwalificaties (Inspectie, NVAO, NLQF). Hoe wordt geborgd dat er geen discrepanties en daarmee onhelderheid gaat ontstaan tussen de beoordelingen van de verschillende instanties?

5.4 Internationale vergelijkingen

Men vraagt zich af of er ambities zijn om één systeem op internationaal niveau na te streven. Er zijn internationale kwalificaties die bij een toekomstige beoordeling in bijvoorbeeld het NLQF systeem een andere EQF niveauaanduiding zouden kunnen krijgen dan in een ander land. Dergelijke ontwikkelingen zijn niet uit te sluiten, maar maken het er voor de herkenbaarheid bij het bedrijfsleven niet makkelijker op.

- Zorg er voor dat de discussies hierover niet binnen verschillende gremia worden gevoerd.
- Maak gebruik van de ENICs/NARICs in de vergelijking van de empirische gegevens.
- Zorg voor een relatie met de accreditatie als het gaat om de inschaling van overige kwalificaties (op HO-niveau).

5.5 Opmerkingen bij leeswijzer

Er zijn een aantal tekstuele en inhoudelijke opmerkingen gemaakt bij de leeswijzer. De vragen en opmerkingen maken duidelijk dat er behoefte is aan meer of duidelijkere informatie over de implementatie van het NLQF.